

Nr 16

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. och 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt, m. m., jämte i ämnet väckta motioner, såvitt propositionen och motionerna hänvisats till bevillningsutskottet.

I en den 4 januari 1965 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 14, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

dels antaga vid propositionen fogade förslag till

1) förordning angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. och 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt;

2) förordning angående ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt;

3) lag angående ändring i lagen den 25 maj 1962 (nr 398) om finansiering av folkpensioneringen;

4) förordning angående ändring i förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt;

5) förordning angående ändring i förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om särskild varuskatt;

6) förordning angående ändring i förordningen den 5 mars 1948 (nr 85) om försäljningsskatt;

7) förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 7 april 1961 (nr 372) om bensinskatt;

8) förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 16 juni 1961 (nr 394) om tobaksskatt;

9) förordning om ändrad lydelse av 4 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272);

10) förordning om ändrad lydelse av 22 § 1 mom. taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623);

dels godkänna de grunder för nya sjömansskattetabeller som angivits i propositionen samt bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med dessa grunder upprätta och fastställa nya sjömansskattetabeller att gälla från och med den 1 januari 1966.

Propositionen har hänvisats till lagutskott, såvitt densamma avser det ovan under 3) upptagna förslaget till lag angående ändring i lagen den 25 maj 1962 (nr 398) om finansiering av folkpensioneringen, och i övrigt till bevillningsutskottet.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

Propositionen innehåller huvuddelen av de förslag till omläggning av den direkta och indirekta beskattningen som förutskickats i finansplanen. I propositionen föreslås sålunda

1) *nya skolor för den statliga inkomstskatten:*

a) sänkning av progressionen i inkomstlägena 20 000—50 000 kr. för gifta och 10 000—50 000 kr. för ogifta,

b) höjning av tudelningsgränsen vid sambeskattningen från omkring 24 500 kr. till omkring 34 000 kr.;

2) *viss schablonisering av kommunalskatteavdraget* vid taxering till statlig inkomstskatt, innebärande skattelättnader för årsinkomster upp till 32 000 kr. för makar och 16 000 kr. för ogift;

3) *ändrade grunder för beräkning av folkpensionsavgift* (f. n. 4 procent av taxerad inkomst, maximiavgift 600 kr.), varigenom avgiften beräknas efter 4 procent av beskattningsbar inkomst och maximeras till 1 200 kr., innebärande lägre avgift för årsinkomster upp till 24 500 kr. för makar och 21 000 kr. för ogift;

4) *nya sjömansskattetabeller* (nu gällande tabeller tillkom genom beslut år 1961), i vilka iakttages de i denna proposition föreslagna lättnaderna i inkomstbeskattningen liksom även de under åren 1962—1964 skedda förändringarna i beskattningen;

5) *höjning av skattepliktsgränsen för förmögenhetsskatten* från nuvarande 80 000 kr. till 100 000 kr.;

6) *höjning av omsättningskatten* (allmänna varuskatten) från 6 till 9 procent, varvid dock näringslivets maskininvesteringar undantages från höjningen;

7) *höjning av bensinskatten* med 5 öre per liter;

8) *höjning av tobaksskatten* med 2 öre per cigarrett;

9) *ändringar i punktbeskattningen:*

a) skatten på tandkräm, munvatten o. likn. samt på socker, sirap, spelkort och grammofonvaror slopas,

b) skatten på parfymer, kosmetika och choklad, som f. n. tas ut efter i vissa fall 40 procent och i andra fall 65 procent, bestämmes enhetligt till 50 procent.

Reformerna avses träda i kraft den 1 juli 1965 i fråga om den indirekta beskattningen samt den 1 januari 1966 (inkomståret 1966) i fråga om in-

komstbeskattningen (inkl. folkpensionsavgiften) och vid 1966 års taxering i fråga om förmögenhetsskatten.

De till bevillningsutskottet hänvisade *författningsförslagen* är av följande lydelse.

Förslag

till

Förordning

**angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. och 10 § 1 mom. förordningen
den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt**

Härigenom förordnas, att 4 § 1 mom. och 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

4 §.

1 m o m. Från sammanlagda — — — nästföljande stycke.
Skattskyldig, som — — — kommunalskattelagen sägs.

Avdrag enligt första stycket för kommunal skatt skall beräknas till ett belopp motsvarande minst en fjärdedel av den sammanräknade nettoinkomsten (summan av den skattskyldiges enligt denna förordning fastställda inkomster från olika förvärvskällor, minskad med avdrag enligt första stycket för underskott). Avdraget må dock icke vid tillämpning av denna schablonregel beräknas till högre belopp än 2 250 kronor eller, för makar som under beskattningsåret levt tillsammans, för dem båda gemensamt till högre belopp än 4 500 kronor eller, för den som under beskattningsåret varit ogift (varmed jämställes änka, änking eller frånskild) och haft hemmavarande barn under 18 år, till högre belopp än 4 500 kronor. Bestämmelserna i detta stycke skola icke äga tillämpning på fysisk person, som enligt vad därom är särskilt stadgat taxeras till statlig inkomstskatt i det för riket gemensamma distriktet, samt ej heller på juridisk person annat än i fall som avses i 6 § 3 mom.

Har sådan — — — — — i fråga.

¹ Senaste lydelse av 4 § 1 mom. se 1964:77 och av 10 § 1 mom. se 1961:623

10 §.

(Nuvarande lydelse)

1 m o m. Statlig inkomstskatt — — — angivna grundbelopp.
För skattskyldig — — — beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

12 000	men icke	16 000	kr.:	1 200	kr. för	12 000	kr. och	20 %	av återstoden;
16 000	»	»	20 000	»:	2 000	»	»	30 %	» » ;
20 000	»	»	30 000	»:	3 200	»	»	38 %	» » ;
30 000	»	»	40 000	»:	7 000	»	»	43 %	» » ;
40 000	»	»	60 000	»:	11 300	»	»	48 %	» » ;
60 000	»	»	100 000	»:	20 900	»	»	54 %	» » ;
100 000	»	»	150 000	»:	42 500	»	»	59 %	» » ;
150 000	kr.			»:	72 000	»	»	65 %	» » .

För annan — — — beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

6 000	men icke	9 000	kr.:	600	kr. för	6 000	kr. och	20 %	av återstoden;
9 000	»	»	12 000	»:	1 200	»	»	25 %	» » ;
12 000	»	»	16 000	»:	1 950	»	»	30 %	» » ;
16 000	»	»	20 000	»:	3 150	»	»	36 %	» » ;
20 000	»	»	30 000	»:	4 590	»	»	41 %	» » ;
30 000	»	»	40 000	»:	8 690	»	»	45 %	» » ;
40 000	»	»	60 000	»:	13 190	»	»	49 %	» » ;
60 000	»	»	100 000	»:	22 990	»	»	54 %	» » ;
100 000	»	»	150 000	»:	44 590	»	»	59 %	» » ;
150 000	kr.			»:	74 090	»	»	65 %	» » .

Ändå att — — — denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

(Föreslagen lydelse)

1 m o m. Statlig inkomstskatt — — — angivna grundbelopp.
För skattskyldig — — — beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

12 000	men icke	16 000	kr.:	1 200	kr. för	12 000	kr. och	15 %	av återstoden;
16 000	»	»	20 000	»:	1 800	»	»	22 %	» » ;
20 000	»	»	24 000	»:	2 680	»	»	27 %	» » ;
24 000	»	»	30 000	»:	3 760	»	»	34 %	» » ;
30 000	»	»	40 000	»:	5 800	»	»	42 %	» » ;
40 000	»	»	60 000	»:	10 000	»	»	48 %	» » ;
60 000	»	»	100 000	»:	19 600	»	»	54 %	» » ;
100 000	»	»	150 000	»:	41 200	»	»	59 %	» » ;
150 000	kr.			»:	70 700	»	»	65 %	» » .

För annan — — — beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

6 000 men icke	8 000 kr.:	600 kr. för	6 000 kr. och	15 % av återstoden;
8 000 » »	10 000 » :	900 » »	8 000 » »	22 % » » ;
10 000 » »	15 000 » :	1 340 » »	10 000 » »	27 % » » ;
15 000 » »	20 000 » :	2 690 » »	15 000 » »	31 % » » ;
20 000 » »	25 000 » :	4 240 » »	20 000 » »	36 % » » ;
25 000 » »	30 000 » :	6 040 » »	25 000 » »	40 % » » ;
30 000 » »	40 000 » :	8 040 » »	30 000 » »	44 % » » ;
40 000 » »	60 000 » :	12 440 » »	40 000 » »	49 % » » ;
60 000 » »	100 000 » :	22 240 » »	60 000 » »	54 % » » ;
100 000 » »	150 000 » :	43 840 » »	100 000 » »	59 % » » ;
150 000 kr.		73 340 » »	150 000 » »	65 % » » .

Ändå att — — denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1966. Äldre bestämmelser gälla dock alltså i fråga om 1966 eller tidigare års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1966 eller tidigare år.

**Förslag
till
Förordning
angående ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577)
om statlig förmögenhetsskatt**

Härigenom förordnas, att 9 och 10 §§ samt 11 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig förmögenhetsskatt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

9 §.

Statlig förmögenhetsskatt — — — beskattningsbara förmögenheten.

Såsom beskattningsbar — — — beskattningsårets utgång.

Därest för fysisk person eller oskift dödsbo den skattepliktiga förmögenheten överstiger trettio gånger ett belopp, motsvarande summan av de för den skattskyldige för ifrågavarande beskattningsår enligt förordningen om statlig inkomstskatt fastställda inkomsterna av olika förvärvskällor, minskad med enligt samma förordning medgivna avdrag för underskott å förvärvskälla (*s a m m a n r ä k n a d n e t t o i n k o m s t*), skall den beskattningsbara förmögenheten utgöra ett belopp, motsvarande trettio gånger den sammanräknade nettoinkomsten, dock minst femtio procent av den skattepliktiga förmögenheten.

Därest för fysisk person eller oskift dödsbo den skattepliktiga förmögenheten överstiger trettio gånger den sammanräknade nettoinkomsten enligt förordningen om statlig inkomstskatt, skall den beskattningsbara förmögenheten utgöra ett belopp, motsvarande trettio gånger den sammanräknade nettoinkomsten, dock minst femtio procent av den skattepliktiga förmögenheten.

Har vid — — — — — fråga är.

Beskattningsbar förmögenhet — — — kronor, bortfaller.

(Se vidare anvisningarna.)

10 §.

Fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag eller i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse skall icke utgöra statlig förmögenhetsskatt, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 80 000 kronor.

Fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag eller i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse skall icke utgöra statlig förmögenhetsskatt, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 100 000 kronor.

Ej heller — — — — — 5 000 kronor.

¹ Senaste lydelse av 9 § se 1958:298 samt av 10 § och 11 § 1 mom. se 1957:106.

11 §.

(Nuvarande lydelse)

1 m o m. Statlig förmögenhetsskatt — — familjestiftelse utgöra:
 när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 100 000 kronor:
fem promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som över-
 stiger 80 000 kronor, dock lägst en krona;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

100 000 men icke	150 000 kr.:	100 kr. för	100 000 kr. och	8 ‰ av återstoden;
150 000	» » 200 000 »:	500 » »	150 000 » »	10 ‰ » » ;
200 000	» » 400 000 »:	1 000 » »	200 000 » »	13 ‰ » » ;
400 000	» » 1 000 000 »:	3 600 » »	400 000 » »	16 ‰ » » ;
1 000 000 kr.		: 13 200 » »	1 000 000 » »	18 ‰ » » .

(Föreslagen lydelse)

1 m o m. Statlig förmögenhetsskatt — — — familjestiftelse utgöra:
 när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 150 000 kronor:
åtta tiondedels procent av den del av den beskattningsbara förmögenheten,
 som överstiger 100 000 kronor;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

150 000 men icke	200 000 kr.:	400 kr. för	150 000 kr. och	1 % av återstoden;
200 000	» » 400 000 »:	900 » »	200 000 » »	1,3 % » » ;
400 000	» » 1 000 000 »:	3 500 » »	400 000 » »	1,6 % » » ;
1 000 000 kr.		: 13 100 » »	1 000 000 » »	1,8 % » » .

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1966. Äldre bestämmelser gälla dock alltså i fråga om 1965 eller tidigare års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1965 eller tidigare år.

Förslag
till
Förordning
angående ändring i förordningen den 1 december 1959 (nr 507)
om allmän varuskatt

Härigenom förordnas, att 14 §, 18 § 3 mom. och 69 § förordningen den 1 december 1959 om allmän varuskatt samt anvisningarna till 18 § samma förordning¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

14 §.

Skatten utgår med *sex* procent av beskattningsvärdet.

Skatten utgår med *nio* procent av beskattningsvärdet.

18 §.

3 m o m. För rörelse, i vilken ingår tillhandahållande av monteringsfärdiga *trähus*, skall skatten, i vad avser tillhandahållande och uttag ur rörelse av sådana hus, beräknas allenast å 70 procent av den eljest skattepliktiga omsättningen.

3 m o m. För rörelse, i vilken ingår tillhandahållande av monteringsfärdiga *hus*, skall skatten, i vad avser tillhandahållande och uttag ur rörelse av sådana hus, beräknas allenast å 60 procent av den eljest skattepliktiga omsättningen.

Enligt samma grunder skall skatten beräknas för annan rörelse i vad avser tillhandahållande och uttag av maskiner och andra döda inventarier med en beräknad varaktighetstid av mer än tre år för stadigvarande användning i jordbruk, skogsbruk, rörelse eller annan yrkesmässig verksamhet.

Med tillhandahållande enligt första eller andra stycket jämställes uthyrning av där avsedda varor för användning i jordbruk, skogsbruk, rörelse eller annan yrkesmässig verksamhet.

(Se vidare anvisningarna)

(Se vidare anvisningarna.)

69 §.

Skatten utgår med *sex* procent av beskattningsvärdet.

Skatten utgår med *nio* procent av beskattningsvärdet. *Vid införsel till riket av vara som anges i 18 § 3 mom. utgår dock skatten utom i fall*

¹ Senaste lydelse av 14 och 69 §§ se 1961:625 samt av 18 § 3 mom. se 1959:507.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

som avses i 6 § 2 mom. tulltaxeförordningen med fem och fyra tiondedels procent av beskattningsvärdet.

Beskattningsvärdet är — — — — — varuskatten inbegripen.

Vid bestämmande — — — — — liknande prestation.

Anvisningar

till 18 §.

Avdragsrätt enligt — — — — — allmän varuskatt.

Med material — — — — — såsom emballage.

Med monteringsfärdiga hus förstås i 18 § 3 mom. första stycket hus avsedda för stadigvarande bruk, som för uppförande på fast grund levereras antingen i form av färdigställda byggnadselement, innefattande fullständig sats av bjälklags-, vägg- och takkonstruktioner med tillhörande beklädnads- och isoleringsmaterial samt byggnadssnickrier, eller på motsvarande sätt färdigmonterade.

Till maskiner eller andra inventarier som anges i 18 § 3 mom. andra stycket hänförs personbilar och sådana med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarosseri utrustade lastbilar, vilkas tjänstevikt ej överstiger 1 800 kilogram, endast om de äro avsedda att nyttjas i yrkesmässig trafik. Till maskiner eller andra inventarier räknas vid tillämpning av 18 § 3 mom. även reservdelar, verktyg eller tillbehör som normalt ingå i leverans av sådana inventarier.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1965. I samband med ikraftträdandet skall följande iakttagas.

1. Med den inskränkning som följer av andra stycket äger förordningen icke tillämpning i fråga om sådant tillhandahållande inom riket av vara eller tjänsteprestation som skett före den 12 januari 1965 eller varom före nämnda dag slutits skriftligt avtal vari vederlaget blivit till beloppet fastställt. Vad nu sagts om verkan av skriftligt avtal gäller även i fråga om införsel till riket, om den, för vars räkning införseln sker, före den 1 juli 1965 till generaltullstyrelsen skriftligen anmält sin avsikt att åberopa avtalet vid införseln. Förordningen äger ej heller tillämpning i fråga om sådant tillhandahållande genom postverkets försorg av periodiska publikationer,

för vilket vederlag influtit till postverket före den 1 juli 1965, även om vederlaget först därefter kommer mottagaren till godo.

Avser ett före den 12 januari 1965 slutet skriftligt avtal, vari vederlaget blivit till beloppet fastställt, tillhandahållande inom riket av tjänsteprestation som anges i 11 § förordningen om allmän varuskatt äger 14 § i dess nya lydelse tillämpning på tjänsteprestationen från och med den dag — dock tidigast den 1 juli 1965 — då avtalet skulle upphöra att gälla, om det med iakttagande av gällande uppsägningsvillkor uppsagts den 1 juni 1965. Motsvarande gäller tillämpningen av bestämmelserna om uthyrning i 18 § 3 mom.

2. Bestämmelserna i första punkten om skriftligt avtal äga tillämpning även på avtal, vari skriftlig viljeförklaring föreligger från endast den ena parten, om avtalet fullgöres i enlighet med denna viljeförklaring.

Kan enligt avtalet vederlag som anges med bestämt belopp ändras om kostnadsändring eller dylikt inträffar, anses vederlaget likväl fastställt till beloppet, om vederlaget utgår utan ändring eller ändras endast i enlighet med bestämmelse i avtalet om ändring i anslutning till ändring i officiellt index eller, i fråga om entreprenadarbete eller motsvarande, i kollektivavtal.

3. Förordningen äger icke tillämpning å den redovisning av preliminär allmän varuskatt som skall ske under juli månad 1965.

4. Omfattar redovisningsperiod eller beskattningsår tid såväl före som efter denna förordnings bestämmelser skola tillämpas, gäller följande särskilda bestämmelser.

Särskild deklaration för preliminär allmän varuskatt skall avgivas dels för den del av redovisningsperioden som avser tid före utgången av juni månad 1965 dels för återstoden av redovisningsperioden.

Vid taxering till allmän varuskatt skall skattepliktig omsättning, med tillämpning av 28 § andra stycket förordningen om allmän varuskatt, anges särskilt för tid före utgången av juni månad 1965 och särskilt för tid därefter.

I fråga om taxering till allmän varuskatt för försäljning och uttag av produkter från jordbruksfastighet gälla de särskilda bestämmelser som Kungl. Maj:t meddelar.

5. Fordras eljest särskilda bestämmelser i fråga om denna förordnings ikraftträdande, äger Kungl. Maj:t meddela sådana bestämmelser.

Förslag
till
Förordning
angående ändring i förordningen den 25 maj 1941 (nr 251)
om särskild varuskatt

Härigenom förordnas, att 3 § 1 mom., 6 § och 8 § 1 mom. förordningen den 25 maj 1941 om särskild varuskatt samt bilagan till förordningen¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

1. Skatten utgår, i enlighet med vad i förteckningen anges, antingen med däri angivet procenttal av varans beskattningsvärde eller med i förteckningen angivet belopp för varu- eller viktenhet.

1. Skatten utgår med femtio procent av varans beskattningsvärde.

6 §.

1. Deklaration skall insändas till kontrollstyrelsen senast å femtonde dagen i andra månaden efter varje kalendermånads utgång och innehålla uppgift om beskattningsvärdet eller, vad angår varor för vilka skatten utgår med belopp för varu- eller viktenhet, angående kvantiteten av de varor, för vilka skattskyldighet inträtt under kalendermånaden.

1. Deklaration skall insändas till kontrollstyrelsen senast å femtonde dagen i andra månaden efter varje kalendermånads utgång och innehålla uppgift om beskattningsvärdet av den skattepliktiga omsättningen.

Om särskilda — — — deklARATIONEN avser.

2. I deklARATION — — — — — svensk frihamn.

Avdrag som nyss sagts skall avse beskattningsvärdet, där fråga är om vara, för vilken skatten utgår i förhållande till värdet, samt kvantiteten, där skatten utgår efter varu- eller viktenhet.

Avdrag som nyss sagts skall avse beskattningsvärdet.

Har vara, för vilken skatten utgår med belopp för viktenhet, använts för tillverkning av annan enligt denna förordning skattepliktig vara, må avdrag i deklARATION göras med belopp motsvarande skatten på den sålunda använda varan.

På särskild — — — — — från köparen.

¹ Förordningen omtryckt 1960:612. Senaste lydelse av bilagan se 1963:91.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

8 §.

1. Införes skattepliktig vara till riket av annan än registrerad importör, skall den skattskyldige, där ej annat nedan stadgas, i samband med tulltaxeringen av varan till tullmyndigheten i införselorten i två exemplar avlämna en på heder och samvete avgiven deklaration angående varans beskattningsvärde eller, vad angår varor för vilka skatten utgår med belopp för varu- eller viktenhet, angående kvantiteten.

1. Införes skattepliktig vara till riket av annan än registrerad importör, skall den skattskyldige, där ej annat nedan stadgas, i samband med tulltaxeringen av varan till tullmyndigheten i införselorten i två exemplar avlämna en på heder och samvete avgiven deklaration angående varans beskattningsvärde.

Bilaga

Förteckning

över

varor, för vilka särskild varuskatt skall erläggas,

i tulltaxan hänförliga till nedanstående tulltaxenummer

Tulltaxenummer	Varuslag
ur 17.04 } ur 18.06 } ur 20.04 }	Choklad- och — — — följande varugrupper: choklad, med — — — eller sötningsmedel, karameller, praliner, — — — ersättningsmedel härför, lakrits, innehållande — — — eller stycken, marsipan, mandelmassa, — — — eller stycken, marmelad och — — — eller stycken. <i>Anm.</i> Skatt skall — — — s. k. fastlagsmassa.
ur 17.05 } ur 21.07 }	Med socker — — — av läskedrycker. <i>Anm.</i> Skatt skall — — — av glass.
ur 33.06	Parfymers, toalettmiddel — — — följande varugrupper: parfymers och — — — av ättiketerpreparat, puder med — — — eller ögonbryn.
ur 38.19	Kemiska kompresser — — — för hårpermanentning.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1965. Äldre bestämmelser gälla dock alltså i avseende på förhållanden som hänföra sig till tiden före ikraftträdandet.

Förslag
till
Förordning
angående ändring i förordningen den 5 mars 1948 (nr 85)
om försäljningsskatt

Härigenom förordnas, att 3 §, 5 § 1 mom. samt 18, 19 och 25 §§ förordningen den 5 mars 1948 om försäljningsskatt ävensom bilagan till förordningen¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

Registrerad säljare — — — — — till konsument.

Vad i denna paragraf stadgas skall icke äga tillämpning i fråga om vara, för vilken skatten enligt vad nedan i 5 § stadgas utgår med i förteckningen angivet belopp för varuenhet.

5 §.

1 m o m. Skatten utgår, i *enlighet med vad i förteckningen anges, an-
tingen med däri upptagen* procent av varans beskattningsvärde *eller med i förteckningen angivet belopp för varuenhet.*

1 m o m. Skatten utgår *med tjugo* procent av varans beskattningsvärde.

I fråga — — — — — för viktenhet.

18 §.

Deklaration skall insändas till kontrollstyrelsen senast å femtonde dagen i andra månaden efter varje kalendermånads utgång och innehålla uppgift om beskattningsvärdet av den skattepliktiga försäljningen *eller, i fråga om vara för vilken skatt skall utgå med i förteckningen angivet belopp för varuenhet, antalet försålda enheter under kalendermånaden.* Deklarationen skall i förekommande fall avse jämväl varor, som av registrerad säljare uttagits från rörelsen för annat ändamål än försäljning eller som ingått i den skattskyldiges lager vid den tid då

Deklaration skall insändas till kontrollstyrelsen senast å femtonde dagen i andra månaden efter varje kalendermånads utgång och innehålla uppgift om beskattningsvärdet av den skattepliktiga försäljningen. Deklarationen skall i förekommande fall avse jämväl varor, som av registrerad säljare uttagits från rörelsen för annat ändamål än försäljning eller som ingått i den skattskyldiges lager vid den tid då hans registrering såsom säljare av skattepliktig vara upphörde.

¹ Senaste lydelse av 5 § 1 mom. och 19 § se 1949:100, av 18 § se 1959:94 samt av bilagan se 1960:615

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

hans registrering såsom säljare av skattepliktig vara upphörde.

Om särskilda — — — deklarationen avser.

19 §.

I deklaration — — — påförda försäljningsskatt.

På särskild — — — — — från köparen.

Vad i denna paragraf stadgas angående avdrag från beskattningsvärdet skall i fråga om vara, för vilken skatten skall utgå med i förteckningen angivet belopp för varuenhet, i stället avse avdrag från det enligt deklarationen upplupna skattebeloppet.

25 §.

Då annan — — — varans beskattningsvärde.

Deklaration erfordras icke beträffande vara, för vilken skatt utgår med i förteckningen angivet belopp för viktenhet eller varuenhet, ej heller beträffande annan vara därest denna införes till riket för annat ändamål än försäljning. I fråga om vara som sist sagts skall den skattskyldige i stället till tullmyndigheten avlämna skriftlig försäkran i två exemplar rörande ändamålet med införseln; dock att sådan försäkran icke erfordras om det är uppenbart att varan införes för annat ändamål än försäljning eller användning i förvärvssyfte.

Deklaration erfordras icke beträffande vara, för vilken skatt utgår med i förteckningen angivet belopp för viktenhet, ej heller beträffande annan vara därest denna införes till riket för annat ändamål än försäljning. I fråga om vara som sist sagts skall den skattskyldige i stället till tullmyndigheten avlämna skriftlig försäkran i två exemplar rörande ändamålet med införseln; dock att sådan försäkran icke erfordras om det är uppenbart att varan införes för annat ändamål än försäljning eller användning i förvärvssyfte.

Förteckning
 över
varor, för vilka försäljningsskatt skall erläggas,
 i tulltaxan upptagna under nedanstående tulltaxenummer

Tulltaxe- nummer	Varuslag	Särskild skattesats för vissa varor vid import, kr. för 100 kg	Minimiskatt (i kronor) per kalenderår för re- gistrerad säljare med skattepliktig försäljning	
			av enbart egen tillverkning	eljest
1	2	3	4	5
ur 58.01	Mattor, knutna, även konfektionerade: innehållande natursilke andra slag: med högst — — — högst 25 000 med mer än 250 — — — 1 m.. med mer än 450 — — — 1 m..	10 000 1 000 2 000 4 000	1 200	3 600
ur 71.01— 71.03	Naturpärlor och — — — tekniskt bruk			1 200
ur 71.12— 71.14	Varor av — — — tekniskt bruk <i>Anm.</i> För urarmband — — — vid ur.			
ur 71.15	Varor av — — — tekniskt bruk .. <i>Anm.</i> Skatt skall ej utgå för: varor, vilka tidigare inom riket varit föremål för försäljning till konsument, samt ej heller för ordnar, medaljer och märken av guld, silver, platina eller annan ädel metall, där de utdelas så- som förtjänsttecken eller utan be- talning.			

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1965. Äldre bestämmelser gälla dock alltså i avseende på förhållanden som hänföra sig till tiden före ikraftträdandet.

Förslag

till

Förordning

**angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 7 april 1961 (nr 372)
om bensinskatt**

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen den 7 april 1961 om bensinskatt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

Skatten utgår med trettioåtta öre för liter.

Skatten utgår med fyrtiotre öre för liter.

Skatten beräknas — — — av volymen.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1965. Äldre bestämmelser skola dock alltså gälla i avseende på förhållanden som hänföra sig till tiden före ikraftträdandet.

Förslag

till

Förordning

**angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 16 juni 1961 (nr 394)
om tobaksskatt**

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen den 16 juni 1961 om tobaksskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

2 §.

För tobaksvara — — — belopp, nämligen:

Varuslag	Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg kr.
Cigarretter..... grupp I	t. o. m. 0,85	8,9	—
" II	över 0,85	13,4	—

För cigarrettpapper — — — en cigarrett.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1965. Äldre bestämmelser gälla dock alltså i avseende på förhållanden som hänföra sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse av 2 § se 1961:626.

Förslag
till
Förordning
om ändrad lydelse av 4 § 1 mom. uppbördsförordningen
den 5 juni 1953 (nr 272)

Härigenom förordnas, att 4 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

4 §.

1 m o m. Har lokal — — — sådana tabeller.
Skattetabellerna skola — — — tilläggspensionsavgift, samt
att vid taxering för inkomsten icke andra avdrag medgivas den skattskyldige än dels ortsavdrag, och, såvitt gäller i 2 mom. första stycket 3) avsedd skattskyldig, avdrag enligt 46 § 3 mom. kommunalskattelagen, dels ock, såvitt angår taxeringen till statlig inkomstskatt, för kommunala utskylder med belopp, motsvarande för skattekrona och skatteöre det belopp, som enligt 3 mom. legat till grund vid uträknandet av de i vederbörlig tabell angivna utskylderna.

att vid taxering för inkomsten icke andra avdrag medgivas den skattskyldige än dels ortsavdrag, och, såvitt gäller i 2 mom. första stycket 3) avsedd skattskyldig, avdrag enligt 46 § 3 mom. kommunalskattelagen, dels ock, såvitt angår taxeringen till statlig inkomstskatt, för kommunala utskylder med belopp, motsvarande för skattekrona och skatteöre det belopp, som enligt 3 mom. legat till grund vid uträknandet av de i vederbörlig tabell angivna utskylderna, eller med det högre belopp som följer av 4 § 1 mom. tredje stycket förordningen om statlig inkomstskatt.

Tabellerna skola — — — antal kronor.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1966. Förordningens bestämmelser gälla dock redan dessförinnan i avseende på åtgärder som erfordras för förordningens tillämpning efter ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse av 4 § 1 mom. se 1964:354.

**Förslag
till
Förordning
om ändrad lydelse av 22 § 1 mom. taxeringsförordningen
den 23 november 1956 (nr 623)**

Härigenom förordnas, att 22 § 1 mom. taxeringsförordningen den 23 november 1956¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

22 §.

1 m o m. Nedannämnda skattskyldiga — — — eljest till sammanlagt minst 100 kronor,

4) fysisk eller juridisk person, vilkens tillgångar av den art, som anges i 3 § 1 mom. förordningen om statlig förmögenhetsskatt, vid beskattningsårets utgång haft ett värde överstigande 80 000 kronor eller, såvitt angår sådan juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) nämnda förordning, 5 000 kronor, samt

4) fysisk eller juridisk person, vilkens tillgångar av den art, som anges i 3 § 1 mom. förordningen om statlig förmögenhetsskatt, vid beskattningsårets utgång haft ett värde överstigande 100 000 kronor eller, såvitt angår sådan juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) nämnda förordning, 5 000 kronor, samt

5) fysisk eller — — — skattepliktig inkomst.

Vid bedömande — — — statlig förmögenhetsskatt.

Hava makar, — — — stycket kommunalskattelagen.

Skall skattskyldig — — — deklARATIONSSKYLDIGHETENS bedömande.

Vid tillämpning — — — riket bosatta.

I fråga — — — — — den avlidne.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1966.

Till utskottet har hänvisats följande *i anledning av propositionen väckta motioner*, nämligen

I) de likalydande motionerna I: 612 av herr *Torsten Andersson m. fl.* och II: 728 av herr *Hedlund m. fl.*, vari hemställts,

1) att riksdagen måtte fastställa skalorna för den statliga inkomstbeskattningen i enlighet med vad som i motionerna förordats, att gälla från och med den 1 januari 1966, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till den härför erforderliga författningstexten;

2) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla

a) om skyndsamma överväganden och förslag beträffande en sådan beskattningsreform, att större enhetlighet uppnås i skattesystemet och be-

¹ Senaste lydelse av 22 § 1 mom. se 1961:628.

skattningen bättre anpassas efter bärkraftsprincipen och kraven på hänsyn till konkurrenskraften inom näringslivet och viljan till ökade arbetsinsatser inom närings- och samhällsliv i enlighet med motionernas syfte;

b) om skyndsam prövning av frågan om indexreglering av skattesystemet i enlighet med motionernas syfte; samt

c) att Kungl. Maj:t måtte lämna riksdagen sammanställning rörande långsiktsplaneringen av statens utgifts- och inkomstpolitik att tjäna som underlag för riksdagens debatt rörande angelägenhetsgraderingen inom reformarbetet och besparingsmöjligheterna inom de statliga utgiftsområdena;

II) de likalydande motionerna I: 613 av herr *Torsten Andersson m. fl.* och II: 729 av herr *Hedlund m. fl.*, vari hemställts,

1) att riksdagen måtte besluta, att den i propositionen nr 14 föreslagna höjningen av cigarrettskatten må gälla från och med den 1 april 1965; samt

2) att vederbörande utskott skyndsamt måtte upptaga detta yrkande till behandling och utarbeta förslag till erforderlig författningstext;

III) de likalydande motionerna I: 614 av herr *Gustaf Henry Hansson m. fl.* samt II: 734 av herrar *Nilsson* i Bästekille och *Stiernstedt*, vari hemställts, att riksdagen måtte

1). besluta att, med ändring av vad i Kungl. Maj:ts proposition nr 14 i denna del föreslås, fastställa skattepliktsgränsen för förmögenhetsskatten till 125 000 kronor samt att antaga de ändrade skatteskalor, som föreslagits av allmänna skatteberedningen, samt

2) i skrivelse till Kungl. Maj:t begära förslag till riksdagen om sådan ändring i gällande bestämmelser i ämnet, att produktiva förmögenhetstillgångar, som användes i den skattskyldiges förvärvsverksamhet, i rörelse eller i jordbruk och skogsbruk, i viss omfattning befrias från förmögenhetsskatt resp. upptagas bland tillgångarna till reducerat värde;

IV) de likalydande motionerna I: 615 av herr *Gustaf Henry Hansson m. fl.* och II: 744 av herr *Turesson*, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att reduktionsregeln för monteringsfärdiga hus skall gälla även för förbearbetade byggnadsvaror»;

V) de likalydande motionerna I: 616 av herrar *Torsten Hansson* och *Lars Larsson* samt II: 719 av herr *Arvidson m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att produkter av konstnärligt ädelsmide, dvs. konsthantverksarbeten i silver och guld, framställda i enstaka exemplar, befrias från den extra försäljningsskatten på guld- och silvervaror;

VI) de likalydande motionerna I: 617 av herrar *Hübinette* och *Isacson* samt II: 718 av herr *Stiernstedt m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte — med ändring av vad i propositionen i angivna del föreslås — besluta, att anvisningarna till 18 § förordningen om allmän varuskatt skall erhålla sådan lydelse att jämväl i fråga om sådana med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarosserier utrustade lastbilar, vilkas tjänstevikt ej överstiger 1 800 kg, varuskatt skall utgå å det till 60 procent reducerade varuvärdet;

VII) de likalydande motionerna I: 618 av herr *Gösta Jacobsson m. fl.* samt II: 720 av herrar *Bengtson* i Solna och *Nordgren*, vari hemställts,

1) att riksdagen måtte besluta att i vad avser tillhandahållande av betongmassa och därmed jämställda produkter allmän varuskatt skall beräknas å allenast 40 procent av den eljest skattepliktiga omsättningen, samt

2) att det måtte uppdragas åt vederbörande utskott att utforma erforderlig lagtext;

VIII) de likalydande motionerna I: 620 av herrar *Lager* och *Adolfsson* samt II: 731 av herr *Karlsson* i Huddinge *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 14, måtte antaga följande

1) Förslag

till

Förordning angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas, att 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

4 §.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 mom. Från sammanlagda — — — — — nästföljande stycke.
Skattskyldig, som — — — — — kommunalskattelagen sägs.

Avdrag enligt första stycket för kommunalskatt skall beräknas till ett belopp motsvarande minst en fjärdedel av den sammanräknade nettoinkomsten (summan av den skattskyldiges enligt denna förordning fastställda inkomster från olika förvärvskällor, minskad med avdrag enligt första stycket för underskott). Avdraget må dock icke vid tillämpning av denna schablonregel beräknas till högre belopp än 3 000 kronor eller, för makar som under beskattningsåret levt tillsammans, för dem båda gemensamt till högre belopp än 4 500 kronor eller, för den som under beskattningsåret varit ogift (varmed jämställas änka, änking eller frånskild) och haft hemmavarande barn under 18 år, till högre belopp än 4 500 kronor. Bestämmelserna i detta stycke skola icke äga tillämp-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

ning på fysisk person, som enligt vad därom är särskilt stadgat taxeras till statlig inkomstskatt i det för riket gemensamma distriktet, samt ej heller på juridisk person annat än i fall som avses i 6 § 3 mom.

Har sådan — — — — — i fråga.

2) Förslag

till

Förordning angående ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt

Härigenom förordnas, att 11 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig förmögenhetsskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

11 §.

1 mom. Statlig förmögenhetsskatt — — — familjestiftelse utgöra:
när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 150 000 kronor:
en procent av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 100 000 kronor;
när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

150 000	men icke	200 000	kr.:	500	kr för	150 000	och	1,5	%	av återstoden
200 000	»	»	400 000	»	1 250	»	»	2	%	»
400 000	»	»	1 000 000	»	5 250	»	»	2,5	%	»
1 000 000	—				20 250	»	»	3	%	»

IX) de likalydande motionerna I: 621 av herr *Nils Theodor Larsson* och II: 727 av herr *Hansson* i Önnarp m. fl., vari hemställts, »att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 14 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhänga om skyndsamma överväganden av förmögenhetsbeskattningen i syfte att uppnå en sådan utformning, att skatt å kapitaltillgångar uttages endast å kapitalavkastningen i överensstämmelse med bärkraftsprincipen, i enlighet med vad som förordats i motionerna»;

X) de likalydande motionerna I: 622 av herr *Lundin* m. fl. och II: 747 av herr *Wikner* m. fl., vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att den statliga förmögenhetsbeskattningen behålles oförändrad»;

XI) de likalydande motionerna I: 623 av herr *Lundström* m. fl. och II: 739 av herr *Ohlin* m. fl., vari hemställts,

A. att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 14 måtte

1) i skrivelse till Kungl. Maj:t ge till känna vad i motionerna anförts om särskilda åtgärder för att komma till rätta med en hotande fortsatt allmän pris- och kostnadshöjning;

2) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att riksdagen snarast förelägges förslag till en samlad skattereform enligt i motionerna angivna riktlinjer, syftande till lättnader i den direkta inkomstskatten samt en reformering av den indirekta beskattningen och företagsbeskattningen som stärker konkurrensförmåga och kapitalförsörjning;

3) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att en sammanställning för flerårsbedömning av det statliga budgetläget förelägges höstriksdagen att tjäna som underlag för debatt rörande planering och avvägning av den statliga utgiftsutvecklingen;

4) i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala att den översyn av förmögenhets-skatten som inom allmänna skatteberedningen påbörjats, måtte slutföras utan dröjsmål;

5) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att fortsatta undersökningar kommer till stånd rörande metoder att undvika inflationens skattehöjande verkningar samt att förslag i anledning härav förelägges riksdagen;

6) fastställa sänkta skalor för den statliga inkomstskatten i enlighet med i motionerna angivna förslag att gälla fr. o. m. den 1 januari 1966, samt

B. att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderliga författningsändringar i anledning av yrkandet ovan under A. 6;

XII) de likalydande motionerna I: 624 av herr *Lundström m. fl.* och II: 740 av herr *Ohlin m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att den av finansministern föreslagna höjningen av cigarrettskatten skall genomföras fr. o. m. den 1 april 1965»;

XIII) de likalydande motionerna I: 626 av herr *Ferdinand Nilsson* samt II: 743 av herrar *Svensson* i Vä och *Börjesson* i Glömminge, vari hemställts,

»1) att riksdagen måtte besluta tillägg till 10 § 1 mom. förordningen om allmän varuskatt, varigenom från skatteplikt undantages företagares uttag ur egen rörelse för eget och familjens hushållsbehov;

2) att riksskattenämnden måtte fastställa viss övre gräns för omfattningen av sådana uttag som möjliggör minskat trassel för det stora flertalet småföretagare men förhindrar missbruk; ävensom

3) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om förslag till innevarande års riksdag avseende undantagande från källskatt av mindre arbetsinkomster å tillsammans högst 1 000 kr. per år och arbetsgivare samt befrielse för arbetsgivare från skyldighet att lämna arbetsgivaruppgift om sådan inkomst»;

XIV) de likalydande motionerna I: 628 av herr *Stefanson* samt II: 736 av herrar *Nordgren* och *Petersson*, vari hemställts, »att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 14 måtte besluta att det reducerade beskattningsvärde, som enligt riksdagens beslut kan komma att gälla för näringslivets investeringar i maskiner och inventarier, även måtte avse reparationer och underhåll på sådana investeringar»;

XV) de likalydande motionerna I: 629 av herr *Stefanson m. fl.* och II: 737

av herr *Nordgren m. fl.*, vari hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhänga,

1) att försäljningsskatten enligt förordning av den 5 mars 1948 avvecklas så snart ske kan, samt

2) att i avvaktan härpå en skyndsam översyn av nämnda förordning med tillhörande kontrollföreskrifter vidtages i syfte att förhindra nu förekommande skattefusk speciellt i fråga om guldsmedsvaror;

XVI) de likalydande motionerna I: 630 av fröken *Stenberg m. fl.* samt II: 742 av herr *Ringaby* och fröken *Ljungberg*, vari hemställt, »att riksdagen måtte besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att vid den fortsatta utredningen inom finansdepartementet av frågan om familjebeskattningen jämväl de ensamstående skatteförhållanden göres till föremål för överväganden»;

XVII) de likalydande motionerna I: 631 av herrar *Sundin* och *Stefanson* samt II: 724 av herrar *Gustafson* i Göteborg och *Magnusson* i Borås, vari hemställt, »att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 14 måtte besluta att det av Kungl. Maj:t till 60 % föreslagna reducerade beskattningsvärdet vid näringslivets investeringar i maskiner och inventarier i stället utgöres av 50 % av den skattepliktiga omsättningen»;

XVIII) de likalydande motionerna I: 632 av herr *Virgin m. fl.* och II: 748 av herr *Cassel m. fl.*, vari hemställt,

A) att riksdagen med avslag å de i Kungl. Maj:ts proposition nr 14 framlagda förslagen till förordning angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. och 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt samt till förordning om ändrad lydelse av 4 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272) måtte antaga följande

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas att 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

10 §.

1 mom. Statlig inkomst — — — angivna grundbelopp.

För skattskyldig, som åtnjuter statligt ortsavdrag med belopp, som beräknats med ledning av 48 § 2 mom. andra eller tredje stycket kommunalskatte lagen och som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, utgör grundbeloppet:

när den beskattningsbara inkomsten icke överstiger 12 000 kronor: 7 procent av den beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

12 000	men icke	16 000	kr.:	840	kr. för	12 000	kr. och	14	%	av återstoden
16 000	»	20 000	»:	1 400	»	16 000	»	20	%	»
20 000	»	24 000	»:	2 200	»	20 000	»	20	%	»
24 000	»	30 000	»:	3 240	»	24 000	»	33	%	»
30 000	»	40 000	»:	5 220	»	30 000	»	40	%	»
40 000	»	60 000	»:	9 220	»	40 000	»	47	%	»
60 000	»	100 000	»:	18 620	»	60 000	»	54	%	»
100 000	»	150 000	»:	40 220	»	100 000	»	59	%	»
150 000	kr.		:	69 720	»	150 000	»	65	%	»

För annan i detta moment avsedd skattskyldig än i föregående stycke sägs utgör grundbeloppet:

när den beskattningsbara inkomsten icke överstiger 6 000 kronor: 7 procent av den beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

6 000	men icke	8 000	kr.:	420	kr. för	6 000	kr. och	14	%	av återstoden
8 000	»	10 000	»:	700	»	8 000	»	20	%	»
10 000	»	15 000	»:	1 100	»	10 000	»	26	%	»
15 000	»	20 000	»:	2 400	»	15 000	»	31	%	»
20 000	»	25 000	»:	3 950	»	20 000	»	36	%	»
25 000	»	30 000	»:	5 750	»	25 000	»	40	%	»
30 000	»	40 000	»:	7 750	»	30 000	»	44	%	»
40 000	»	60 000	»:	12 150	»	40 000	»	49	%	»
60 000	»	100 000	»:	21 950	»	60 000	»	54	%	»
100 000	»	150 000	»:	43 550	»	100 000	»	59	%	»
150 000	kr.		:	73 050	»	150 000	»	65	%	»

Ändå att — — — denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1966. Äldre bestämmelser gälla dock alltjämt i fråga om 1966 eller tidigare års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1966 eller tidigare år.

B) att riksdagen måtte antaga det vid Kungl. Maj:ts proposition nr 14 fogade förslaget till lag angående ändring i lagen den 25 maj 1962 (nr 398) om finansiering av folkpensioneringen med den ändring, att 3 § får följande lydelse:

3 §.

Folkpensionsavgift skall utgå med fyra procent av den avgiftspliktiges till statlig inkomstskatt *beskattningsbara* inkomst med de begränsningar som nedan sägs.

Avgiftspliktiga, som samtaxeras, skola erlägga avgift med sammanlagt högst *åttahundra* kronor. Därvid skall iakttagas, att om vardera har en *beskattningsbar* inkomst överstigande *tiotusen* kronor, envar påföres pensionsavgift med *fyrhundra* kronor. Om endast den ene har en *beskattningsbar* inkomst överstigande *tiotusen* kronor, minskas i förekommande fall dennes avgift så att sammanlagda beloppet av avgifterna ej överstiger *åttahundra* kronor.

Annan avgiftspliktig än som avses i andra stycket skall erlägga avgift med högst *åttahundra* kronor.

C) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t till 1966 års riksdag framlägger förslag till en skattereform baserad på grundtankarna i allmänna skatteberedningens förslag med den ändringen att den direkta inkomst- och förmögenhetsbeskattningen lättas ytterligare under hänsynstagande till de besparingsförslag och yrkande om tillsättande av en besparingsutredning, som motionärerna vid årets riksdag framfört; samt

D) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla dels att Kungl. Maj:t för allmänna skatteberedningen utfärdar sådana ändrade direktiv, att förslag till indexreglering av ortsavdrag och skatteskalor, förvärvsavdrag m. m. kan utarbetas under innevarande år dels ock att Kungl. Maj:t måtte framlägga förslag till lagstiftning i ämnet till 1966 års riksdag;

XIX) de likalydande motionerna I: 633 av herr *Virgin m. fl.* och II: 722 av herr *Cassel m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta

1) att förvärvsavdragets maximum skall höjas från 2 000 till 3 000 kr., med rätt för den som kan styrka högre kostnader för barnens omhänderthavande än 3 000 kr. att inom ramen för 20 % av inkomsten få avdrag härfor;

2) att förvärvsavdraget för gift kvinna som haft inkomst av jordbruksfastighet liksom avdraget vid s. k. faktisk sambeskattnings skall, där hustrun haft hemmavarande barn under 16 år och styrkt kostnader för barnens omhänderthavande som överstiger 300 kr., medges för de verkliga kostnaderna, dock högst med 20 procent av det värde vartill hustruns arbete uppskattas; samt

3) på grund härav antaga följande

Förslag

till

*lag om ändrad lydelse av 46 § 3 mom. kommunalskattelagen
den 28 september 1928 (nr 370)*

Härigenom förordnas att 46 § 3 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

46 §.

3 mom. Har kvinna med hemmavarande barn under 16 år haft inkomst av rörelse, vari hon varit verksam i ej blott ringa omfattning, eller inkomst av eget arbete, må hon åtnjuta avdrag med 300 kr. och därjämte utan särskild prövning med 20 procent av nämnda inkomst, sammanlagt dock högst med 3 000 kr. Kan den skattskyldige styrka att hennes verkliga kostnader för barnens omhänderthavande överstigit 3 000 kr. må hon åtnjuta avdrag för dessa kostnader intill ett belopp motsvarande 20 procent av inkomsten. Gift kvinna, som icke har hemmavarande barn under 16 år, må, därest hon

levt tillsammans med sin man och haft inkomst som nyss sagts, åtnjuta avdrag med 300 kr. Kvinna, som haft inkomst av jordbruksfastighet och utfört arbete i förvärvskällan till minst 300 kronors värde, må, därest hon antingen varit gift och levt tillsammans med sin man eller ock haft hemmavarande barn under 16 år, åtnjuta avdrag enligt vad som sägs i tredje stycket beträffande gift man.

Vad i — — — eller frånskild.

Har gift man, som levt tillsammans med sin hustru, haft inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse och har hustrun utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kr., må mannen åtnjuta avdrag med nämnda belopp. Har hustrun haft hemmavarande barn under 16 år och kan det styrkas, att de verkliga kostnaderna för barnens omhändertagande överstigit 300 kr., må mannen åtnjuta avdrag för dessa kostnader, dock högst med ett belopp motsvarande 20 procent av det värde vartill hustruns arbete uppskattas.

Avdrag enligt detta moment må åtnjutas endast av den som under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt. Avdraget må åtnjutas endast om och i den mån den inkomst som berättigar till avdrag därtill förslår och må för skattskyldig eller, om skattskyldig varit gift och levt tillsammans med sin make och icke haft hemmavarande barn under 16 år, för makarna tillsammans icke överstiga 300 kr. Har skattskyldig haft hemmavarande barn under 16 år må avdraget för skattskyldig eller för makarna tillsammans icke utan prövning överstiga 3 000 kr. Där avdraget beräknas med hänsyn till de verkliga kostnaderna för barnens omhändertagande må de för skattskyldig eller för makarna tillsammans icke överstiga dessa kostnader.

Avdrag enligt — — — sagda kommun.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1966; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1966 års taxering samt i fråga om efter-taxering för år 1966 eller tidigare år.

XX) motionen I: 625 av fru *Myrdal*, vari hemställts,

1) att riksdagen måtte för sin del antaga förslag, som innehålles i proposition nr 14, om förordning angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt, dock med den ändringen — i princip inom ramen för det i propositionen beräknade skatteuttaget — att däri angivna belopp för schabloniserad minimigräns för kommunalskatteavdrag upptages till lika belopp för samtliga skattskyldiga med egen inkomst utan hänsyn till civilstånd samt att för gifta i äktenskap där endast den ena maken är inkomsttagare, liksom för ensamstående med hemmavarande barn under 18 år må medges ett extra avdrag beräknat till en tredjedel av schablonavdraget; samt

2) att vederbörande utskott måtte utarbeta erforderlig författningstext;

XXI) motionen II: 716 av herrar *Kärrlander* och *Kristenson*, vari hemställts,

»1) att riksdagen vid behandling av propositionen måtte beakta vad i motionen anförts samt

2) att beslut måtte fattas om att skatten på cigarrettpapper från den 1 juli 1965 höjes från för närvarande två till fyra öre per styck»;

XXII) motionen II: 717 av herr *Mundebo m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhänga att den nyligen tillsatta arbetsgruppen får i uppdrag att skyndsamt utreda och framlägga förslag om övergång till särbeskattning samt att arbetsgruppen i sitt fortsatta arbete måtte beakta vad i övrigt i motionen anförts»;

XXIII) motionen II: 721 av herr *Carlsson* i Göteborg *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte för sin del antaga följande

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av anvisningarna till 10 § förordningen den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt

Härigenom förordnas, att anvisningarna till 10 § förordningen den 16 maj 1958 om sjömansskatt skall hava följande lydelse.

Anvisningar

till 10 §.

Kolumnen i sjömansskattetabellen bestämmes med motsvarande tillämpning av 4 § uppbördsförordningen och enligt följande uppställning

Å debetsedel för preliminär A-skatt angiven kolumn	Avdrag för sjömansskatt verkställes enligt nedanstående kolumn i sjömansskattetabellen
1	1
2 eller 3	2—3
4	4

XXIV) motionen II: 723 av herr *von Friesen*, vari hemställts, »att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära en skyndsam utredning om möjligheten att avskaffa läskedrycksskatten i samband med en motsvarande revision av skatteskalorna för alkoholhaltiga drycker»;

XXV) motionen II: 725 av fru *Gärde Widemar* och herr *Sjönell*, vari hemställts, »att den särskilda varuskatten på tekniska preparat fastställs till en enhetlig procentsats av 40 procent»;

XXVI) motionen II: 726 av herr *Hansson* i Önnarp, vari hemställts, »att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 14 måtte hos Kungl. Maj:t begära prövning och förslag rörande en sådan utformning av inkomstbeskattningen, att avdrag för egenavgifter för tilläggssjukpenningsförsäkring och grupplivförsäkring kan medges i enlighet med motionens syfte»;

XXVII) motionen II: 732 av fru *Kristensson*, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta,

1) att förvärvsavdragets maximum skall höjas från 2 000 till 3 000 kronor med rätt för den som kan styrka högre kostnader för barnens omhändertagande till avdrag härför intill ett belopp av 10 000 kronor;

2) att vederbörande utskott måtte utarbeta härför erforderlig lagtext; samt

3) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att den av finansministern tillsatta arbetsgruppen för familjebeskattningsens utformning måtte få i uppdrag att pröva frågan om att tillämpa tudelningsprincipen i fråga om förvärvsavdragets utformning»;

XXVIII) motionen II: 733 av herr *Krönmark m. fl.*, vari hemställdts, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att — utan ändring i övrigt av hittills tillämpade regler — förordna om restitution med i förhållande till den ökade beskattningen förhöjt belopp fr. o. m. det datum då bensinskattehöjningen träder i kraft och därefter tills vidare för sådan bensin, som förbrukas vid jordbruket för bensindrivna traktorer, självgående skördetröskor och skördetröskor med hjälpmotor;

XXIX) motionen II: 735 av herrar *Nordgren* och *Bohman*, vari hemställdts, »att riksdagen måtte besluta att avveckla försäljningsskatten å äkta mattor från och med den 1 juli 1965»;

XXX) motionen II: 741 av herrar *Petersson* och *Nordgren*, vari hemställdts, »att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 14 i vad avser där föreslagen höjning av bensinskatten»;

XXXI) motionen II: 745 av herr *Westberg m. fl.*, vari hemställdts, »att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 14 måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till en sådan differentiering av drivmedelsskatten som i motionen angivits, innebärande att priset på bensin och olja blir enhetligt över hela landet»; ävensom

XXXII) motionen II: 746 av fröken *Wetterström m. fl.*, vari hemställdts, »att riksdagen måtte besluta, att för ålders- och invalidpensionär skall utgå förhöjda ortsavdrag, nämligen med 3 600 kronor för ensam pensionär, med 6 000 kronor för makar av vilka en är pensionär och med 7 200 kronor för makar som båda är pensionärer samt på grund härav antaga följande

a) *Förslag*

till

lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 65 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives samt att i nämnda lag skall införas en ny paragraf, benämnd 48 a §, av nedan angiven lydelse.

48 a §.

Vad i 48 § 2 mom. stadgas skall icke gälla skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret och som enligt bestämmelserna i 3 § 1 och 2 mom. lagen om folkpensionering är ålders- eller invalidpensionär eller vars make är sådan pensionär. Denne äger att å den i hemortskommunen taxerade inkomsten åtnjuta kommunalt ortsavdrag på sätt nedan sägs.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, åtnjuter därest endast en av makarna är pensionär som i första stycket sagts, kommunalt ortsavdrag med 6 000 kronor.

Därest sammanlevande makar båda är pensionärer enligt ovan, åtnjutes kommunalt ortsavdrag med 7 200 kronor.

Gift skattskyldig, som under beskattningsåret icke levt tillsammans med andra maken, ävensom ogift skattskyldig (varmed jämställs änka, änking eller frånskild) äger, därest han haft hemmavarande barn under 16 år, likaledes åtnjuta kommunalt ortsavdrag med 7 200 kronor.

Annan skattskyldig än i andra, tredje eller fjärde stycket sagts äger åtnjuta kommunalt ortsavdrag med 3 600 kronor.

Bestämmelser om ortsavdrag enligt 48 § 2 mom. skola i tillämpliga delar avse jämväl avdrag enligt 48 a §.

65 §.

Fråga huruvida skattskyldig är ålders- eller invalidpensionär och huruvida skattskyldig haft barn eller icke, liksom ock frågan om barns ålder skall bedömas efter förhållandena den 1 november året näst före taxeringsåret. Med barn avses jämväl styvbarn ävensom adopterat barn.

I fråga — — — följande beskattningsåret.

De för — — — make avlidit.

Har eljest — — — för taxeringen.

De för — — — haft barn.

(Se vidare anvisningarna)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1966, dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1966 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1966 eller tidigare år.

b) Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 8 § och 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas, att 8 § och 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

8 §.

Skattskyldig fysisk — — — 1 mom. kommunalskattelagen.

Vad i 48 § 2 och 3 mom., 48 a § samt 49 § kommunalskattelagen stadgas

angående kommunalt ortsavdrag skall äga motsvarande tillämpning beträffande statligt ortsavdrag.

10 §.

1 mom. Statlig inkomstskatt — — — angivna grundbelopp.

För skattskyldig, som åtnjuter statligt ortsavdrag med belopp, som beräknats med ledning av 48 § 2 mom. andra eller tredje stycket kommunalskattelagen eller 48 a § andra, tredje eller fjärde stycket samma lag och som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, utgör grundbeloppet:

när den — — — beskattningsbara inkomsten;

när den — — — 65 % av återstoden.

För annan — — — 65 % av återstoden.

Ändå att — — — denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1966, dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1966 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1966 eller tidigare år.

De ovan under I) upptagna motionerna I: 612 och II: 728 har hänvisats till statsutskottet, såvitt motionerna avser långsiktsplaneringen av statens utgifts- och inkomstpolitik, och i övrigt till bevillningsutskottet.

De under XI) upptagna motionerna I: 623 och II: 739 har hänvisats till statsutskottet, såvitt motionerna avser en sammanställning för flerårsbedömningen av det statliga budgetläget, och i övrigt till bevillningsutskottet.

De under XVIII) upptagna motionerna I: 632 och II: 748 har hänvisats till lagutskott, såvitt motionerna avser förslaget till lag angående ändring i lagen den 25 maj 1962 om finansiering av folkpensioneringen, och i övrigt till bevillningsutskottet.

Såvitt avser de under XIII) upptagna motionerna I: 626 och II: 743 behandlar utskottet i förevarande betänkande endast de i punkt 3) i motionernas hemställan upptagna yrkandena. De yrkanden i motionerna, som avser den allmänna varuskatten, behandlar utskottet i annat sammanhang.

Följande i anledning av proposition nr 14 väckta motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 619 av herr *Helge Karlsson m. fl.* och II: 730 av herr *Johansson* i Öckerö *m. fl.*, samt

2) de likalydande motionerna I: 627 av herr *Stefanson* och II: 738 av herr *Nordgren m. fl.*,

behandlas av utskottet i annat sammanhang.

Till behandling i detta sammanhang har utskottet jämväl upptagit följande vid riksdagens början väckta, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nämligen

I) de likalydande motionerna I: 22 av herr *Lundström m. fl.* och II: 28

av herr *Ohlin m. fl.*, vari hemställdt, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära en skyndsam utredning för att granska frågan om familjebeskattningsens fortsatta utformning, varvid speciell uppmärksamhet ägnas möjligheterna att övervinna de svårigheter som skulle uppstå vid en eventuell övergång från sam- till särbeskattning»;

II) de likalydande motionerna I: 36 av herr *Ferdinand Nilsson m. fl.* samt II: 42 av herrar *Larsson* i Luttra och *Persson* i Heden, vari hemställdt, »att riksdagen måtte avslå förslag om bensinskattehöjning med 5 öre per liter bensin»;

III) de likalydande motionerna I: 95 av herr *Wallmark m. fl.* och II: 118 av herr *Fridolfsson* i Stockholm, vari hemställdt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om utredning rörande en successiv övergång till särbeskattning av äkta makar;

IV) de likalydande motionerna I: 123 av herrar *Gösta Jacobsson* och *Yngve Nilsson* samt II: 158 av herrar *Nilsson* i Svalöv och *Nordgren*, vari hemställdt, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning av frågan om sådan ändrad avfattning av 1952 års förordning med bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall, att den 80-procentiga reduktionsregeln vid inkomst- och förmögenhetstaxeringen blir effektiv»;

V) de likalydande motionerna I: 210 av herr *Sundin m. fl.* och II: 256 av fröken *Elmén m. fl.*, vari hemställdt,

A. 1) att riksdagen måtte göra ett uttalande av innebörd att prissättningen på alkoholdrycker ägnas fortlöpande uppmärksamhet av regeringen och föranleder denna att vid inträffade förändringar av köpkraften föreslå prisjusteringar för att förebygga ur nykterhetspolitisk synpunkt ogynnsam effekt av ett relativt förbilligande av sådana drycker.

2) att priset på brännvin höjes med 3 kr./liter och priserna på övriga spritdrycker i samma proportion som den föreslagna prishöjningen för brännvin medfört i förhållande till det nuvarande brännvinspriset, samt

B. att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderliga författningsändringar;

VI) de likalydande motionerna I: 215 av herr *Virgin m. fl.* och II: 259 av herr *Heckscher m. fl.*, vari hemställdt, att riksdagen måtte antaga följande

1) Förslag

till

Lag om ändring av 48 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 48 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) skall erhålla följande ändrade lydelse.

48 §.

2 mom. Skattskyldig fysisk — — — nedan sägs.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, åtnjuter kommunalt ortsavdrag med 4 500 kronor samt — därest han haft hemmavarande barn under 18 år, som icke haft 2 400 kronors inkomst — därutöver med 1 000 kronor för varje sådant barn.

Gift skattskyldig, — — — stycke sägs.

Annan skattskyldig — — — 2 250 kronor.

Har skattskyldig — — — tiotal kronor.

Denna lag träder i kraft dagen efter det den utkommit från trycket i Svensk författningssamling, dock att äldre bestämmelser skola gälla i fråga om 1966 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1966 och tidigare år.

2) Förslag

till

Förordning angående skatteberäkning för barnfamiljer i vissa fall

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Skattskyldig, som icke kan mot sin taxerade inkomst enligt kommunal-skattelagen eller förordningen om statlig inkomstskatt helt utnyttja ortsavdrag enligt 48 § 2 mom. andra eller tredje stycket kommunalskattelagen, skall anses ha inbetalt preliminärskatt enligt uppbördsförordningen enligt vad nedan sägs.

2 §.

Det icke utnyttjade ortsavdraget, beräknat enligt kommunalskattelagen och förordningen om statlig inkomstskatt var för sig, må högst uppgå till vad som överstiger för skattskyldig, som avses i andra stycket av 48 § 2 mom. kommunalskattelagen, 4 500 kronor och för skattskyldig, som avses i tredje stycket samma lagrum, 2 250 kronor.

3 §.

Å sålunda erhållna belopp för icke utnyttjade ortsavdrag beräknas skatt såsom om dessa belopp utgjort beskattningsbar inkomst enligt kommunal-skattelagen respektive enligt förordningen om statlig inkomstskatt, varefter den sammanlagda beräknade skatten behandlas som preliminärskatt enligt 1 §.

4 §.

Närmare bestämmelser rörande tillämpningen av denna förordning utfärdas av Konungen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1966.

VII) de likalydande motionerna I: 350 av herr *Adolfsson* samt II: 375 av fru *Ryding* och herr *Karlsson* i Huddinge, vari hemställts, »att riksdagen i

skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om skyndsam utredning om sjömanslagstiftningen och att för riksdagen framläggas förslag till en rättvisare beskattning av de ombordanställda i svenska fartyg»;

VIII) de likalydande motionerna I: 483 av herrar *Sundin* och *Lundström* samt II: 584 av herrar *Ohlin* och *Hedlund*, vari hemställts,

1) »att riksdagen måtte besluta följande ändringar i reglerna för förvärvsavdraget vid beskattningen att gälla fr. o. m. den 1 januari 1966:

a) för gift kvinna med inkomst av eget arbete eller av rörelse höjes kvotavdraget från 20 till 25 procent av inkomsten och förvärvsavdragets maximum från 2 000 kronor till 4 000 kronor, att gälla i de fall där familjen har hemmavarande barn under 16 år;

b) för ensamstående barnförsörjare höjes förvärvsavdraget i samma mån som ovan;

c) för gift kvinna som verksamt deltagit i skötseln av familjens jordbruk eller rörelse skall — i de fall hemmavarande barn under 16 år finnes — tillgodoräknas ett förvärvsavdrag utgörande 300 kronor jämte 25 procent av det belopp som motsvarar en femtedel av mannens inkomst av jordbruket eller rörelsen dock sammanlagt högst 1 000 kronor; ävensom

2) att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderlig författningstext»;

IX) motionen II: 7 av herr *Westberg*, vari hemställts, att riksdagen måtte beträffande avdraget i 46 § 2 mom. kommunalskattelagen för icke-vårdnadshavare för underhåll till eget barn besluta att fr. o. m. 1965 års inkomster höja avdragets maximibelopp till 2 000 kr. och således antaga följande

Förslag

till

*lag om ändrad lydelse av 46 § 2 mom. kommunalskattelagen
den 28 september 1928 (nr 370)*

Häriigenom förordnas, att 46 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 skall erhålla följande ändrade lydelse.

46 §.

2 mom. I hemortskommunen — — — njuta avdrag:

1) för periodiskt — — — eller uppfostran;

2) för *dels* — — — omyndiga barn;

3) för *dels* — — — sjukförsäkring; samt

4) för belopp som den skattskyldige under beskattningsåret utgivit för underhåll av sådant hans barn under 16 år som icke varit hemmavarande, dock sammanlagt högst för 2 000 kronor.

Har skattskyldig — — — eller underhållsbidraget.

Därest skattskyldig — — — nämnda tid.
 Avdrag, som — — — 18 år.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1965 års taxering och i fråga om eftertaxering för år 1965 och tidigare år;

X) motionen II: 84 av fru *Ryding m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen i skrivelse till regeringen hemställer om förslag att förvärvsavdraget höjes till 4 000 kronor och kvotavdraget till 30 procent»;

XI) motionen II: 157 av fru *Kristensson* och fröken *Ljungberg*, vari hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhänga att en parlamentarisk utredning tillsättes i syfte att förutsättningslöst utreda frågan om familjebeskattningen»; ävensom

XII) motionen II: 588 av herr *Ullsten*, vari hemställts, att riksdagen vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 14 angående allmän varus katt m. m. måtte besluta sådan ändring av skattesatsen för den allmänna varuskatten som i motionen förordats.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 36 (I: 30), I: 95, I: 123, I: 614, I: 615, I: 616, I: 617, I: 618, I: 625, I: 626, I: 628, I: 629, I: 630, II: 7, II: 28, II: 84, II: 157, II: 256, II: 259, II: 375, II: 584, II: 588, II: 716, II: 717, II: 721, II: 722, II: 723, II: 724, II: 725, II: 726, II: 727, II: 728, II: 729, II: 731, II: 732, II: 733, II: 735, II: 739, II: 740, II: 741, II: 745, II: 746, II: 747 och II: 748.

I anledning av propositionen har till utskottet ingivits skrivelser från organisationen KIF (konsthantverkare och industriformgivare), Sveriges hantverks- och industriorganisation samt Svenska slöjdföreningen.

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Inledning, s. 22—23.

Den direkta beskattningen, s. 23—40.

Departementschefen, s. 40—65.

Motionerna

Den direkta beskattningen

Utredning rörande familjebeskattningen m. m.

I *motionerna I: 22* och *II: 28* framhåller motionärerna inledningsvis, att sambeskattningen medför vissa menliga verkningar dels genom den hårda skattebelastningen på grund av sammanläggningen av makarnas inkomster och de dubbla ortsavdragen, den s. k. tröskeeffekten, och dels genom att vissa sambeskattade makar får högre skatt än två ensamstående, den s. k. negativa sambeskattningseffekten. Efter att ha erinrat om att allmänna skatteberedningen förordat, att sambeskattningssystemet skall bibehållas, framhåller motionärerna önskvärdheten av att skattesystemet överensstämmer med de arbetsmarknadspolitiska syftena. Vid utformningen av familjebeskattningen måste vidare den primära målsättningen vara att ge båda makarna en verklig valfrihet mellan arbete i hemmet och förvärvsarbete utanför hemmet.

För att lindra sambeskattningens negativa verkningar erfordras enligt motionärernas mening en ytterligare utbyggnad av förvärvsavdragen och ett fullständigt genomförande av tudelningsprincipen. Med hänsyn till de svår-
bemästrade problem, som är förenade med sambeskattningen, har emellertid frågan om en övergång till särbeskattning aktualiserats. En sådan reform förutsätter dock en relativt lång övergångstid. Närmande av skatteskalorna, ändringar i avdragsreglerna och andra åtgärder, som eventuellt kan ifrågakomma, måste — framhåller motionärerna — vidtagas i etapper.

Då införandet av särbeskattning är en mycket genomgripande reform, där en mängd spörsmål tarvar sin lösning, anser motionärerna starka skäl tala för att hela frågan om familjebeskattningens fortsatta utformning blir föremål för en ny och grundligare prövning än skattesystemutredningen kunnat prestera på den begränsade tid den haft till sitt förfogande. Slutligen framhåller motionärerna att frågan är av så stort allmänt intresse, att utredningen inte bör bedrivas inom finansdepartementet utan bör ske under medverkan av parlamentarisk representation med åtföljande remissförfarande i sedvanlig ordning.

Till stöd för yrkandet i *motionerna I: 95* och *II: 118* anför motionärerna, att ett system med särbeskattning torde komma att medföra en rättvisare fördelning av den direkta skatten mellan barnfamiljer och övriga. Ur arbetsmarknadspolitisk synpunkt skulle en sådan beskattning verka stimulerande på de gifta kvinnornas yrkesverksamhet. Det är emellertid uppenbart, att en övergång till en ny form av familjebeskattning kan innebära svåra omställningsproblem. Enligt motionärernas mening bör en parlamentarisk utredning tillsättas med direktiv att snabbt utreda möjligheterna för en

successiv övergång till ett särbeskattningssystem och att särskilt studera de tekniska problem som sammanhänger därmed.

I *motionerna I: 630 och II: 742* anför motionärerna bl. a., att i den offentliga debatten om familjebeskattningen stor uppmärksamhet ägnats frågan om beskattningen av de gifta. De ensamstående skatteproblem har däremot icke varit föremål för nämnvärt intresse i detta sammanhang, och de ensamstående synes också ha blivit bortglömda vid den förnyade utredning rörande familjebeskattningen som aviserats. Då även denna kategori enligt motionärernas mening bör komma i åtnjutande av rimlig skatterättvisa, synes det befogat att jämväl de ensamståendes skatteförhållanden omfattas av utredningen. Därvid synes bl. a. frågan om hänsynstagande till sådana förhållanden, som menligt kan inverka på skatteförmågan utan att berättiga till avdrag för nedsatt skatteförmåga, böra övervägas. I avvaktan på en sådan utredning anser motionärerna starka skäl föreligga för att riksdagen i samband med behandlingen av förevarande proposition överväger skattelättnader för de ensamstående för att minska den diskriminering, som uppstår genom skattesystemets konstruktion, antingen genom justering av skatteskalorna för ensamstående eller genom en ändring i relationen mellan ortsavdragen för gifta och ogifta.

Som motivering för utredningsyrkandet i *motionen II: 157* framhåller motionärerna bl. a., att skatteberedningens behandling av familjebeskattningens utformning icke synes ha präglats av någon förutsättningslös syn. Ett viktigt argument mot det nuvarande sambeskattningssystemet, som icke tillräckligt beaktats i utredningen, är enligt motionärernas mening att nuvarande system huvudsakligen tar hänsyn till äktenskapet som sådant och i alltför liten utsträckning till förekomsten av barn. Ett särbeskattningssystem med differentierade skalor efter barnantalet är en väg, som bör undersökas för att få en rationellare fördelning av skattebördan. När det gäller de arbetsmarknadspolitiska aspekterna har skatteberedningen icke tillerkänt dessa utslagsgivande betydelse vid beskattningens utformning. I ett samhälle, som alltmer präglas av ökad yrkesutbildning och ökad benägenhet att utnyttja denna utbildning bör — framhålls det i motionen — alla åtgärder vidtagas för att tillgodoföra samhället de investeringar som nedlagts i utbildningen. Speciellt gäller detta de gifta kvinnorna.

Att förlägga den ytterligare prövningen av familjebeskattningen till finansdepartementet anser motionärerna icke till fyllest. En klart förutsättningslös prövning av hithörande frågor måste komma till stånd. Motionärerna föreslår därför tillsättandet av en parlamentarisk utredning, vari även arbetsmarknadens parter och kvinnoorganisationerna blir företrädade, för att en allsidig prövning av denna fråga skall kunna göras.

I *motionen II: 717* framhålls inledningsvis att den framtida familjebeskattningen bör utformas från följande utgångspunkter. Det familjepoli-

tiska stödet skall knytas direkt till barnen och vara oberoende av föräldrarnas inkomst. Varje arbetsför vuxen person, som inte studerar eller har vårdnaden om barn, har som regel förvärvsarbete. Beskattningen bör inte försvåra utträde på arbetsmarknaden för den, som på grund av barnavård eller annan orsak varit borta från förvärvslivet. Efter att ha konstaterat att nuvarande skatte- och bidragssystem inte motsvarar dessa krav framhåller motionärerna, att ett system med särbeskattning skulle undanröja den nuvarande beskattningens negativa verkningar.

Motionärerna framhåller vidare, att de i propositionen framlagda förslagen är ägnade att försvåra en framtida övergång till särbeskattning. I första hand gäller detta den föreslagna höjningen av tudelningsgränsen, som innebär att flertalet familjer, som gynnas av sambeskattningen, kommer att få en skattehöjning, då särbeskattningen införs. Även i två andra avseenden kommer skatteförslaget att ytterligare övervältra skattebördorna från gifta till ogifta. Schablonavdraget för kommunalskatten föreslås vara dubbelt så stort för gifta som för ogifta, oberoende av om båda makarna eller endast den ene förvärvsarbetar. Det får därmed samma effekt som det dubbla ortsavdraget. Folkpensionsavgiften innebär redan nu en favorisering av gifta framför ogifta. Om avgiften beräknas på den beskattningsbara inkomsten i stället för den taxerade, blir även de familjer, där endast ena maken har inkomst, gynnade, eftersom de får göra dubbelt så stort avdrag (ortsavdrag) som ogifta, innan avgiften beräknas.

Motionärerna anser även att ett ökat stöd till barnfamiljerna bör ske genom väsentligt förbättrade kontantbidrag. Det familjepolitiska stödet bör sålunda enligt motionärernas mening huvudsakligen utgå i form av kontanta barnbidrag, knutna direkt till barnen och oberoende av föräldrarnas inkomst.

Sammanfattningsvis framhåller motionärerna, att ytterligare utredning av familjebeskattningen är nödvändig. Utredningen bör därvid framlägga förslag hur de tekniska problemen i samband med särbeskattning bör lösas. Den bör vidare behandla alternativa metoder för övergång till särbeskattning och framlägga en redovisning av effekten av olika tänkbara övergångssystem för individen och för statsverket. Den bör på så sätt skapa ett allsidigt underlag för ställningstagande i frågan om val av övergångsmetod. Utredningen bör bedrivas skyndsamt, så att en övergång till särbeskattning kan genomföras inom de närmaste åren. Under tiden bör inte sådana ändringar i skattesystemet vidtas som försvårar en sådan reform.

Förvärvsavdragen

I *motionerna I: 483* och *II: 584* anföres att gjorda undersökningar visat, att de särskilda kostnader, som regelmässigt är förenade med hustruns förvärvsarbete, vida överstiger förvärvsavdragets nuvarande maximibelopp om 2 000 kr. Undersökningarna har vidare visat, att kostnaderna stiger med

hustruns inkomst, vilket uppenbarligen sammanhänger med att ett mera lidandskrävande och varaktigt förvärvsarbete drar med sig större kostnader för hemhjälp och barn tillsyn.

De av finansministern anförda skälen för att nu underlåta varje reform av förvärvsavdragen kan knappast tillmätas den betydelse han vill göra gällande. En eventuell övergång till särbeskattning innesluter många och komplicerade skattetekniska problem, vilkas lösning inte nämnvärt skulle ytterligare försvåras av högre förvärvsavdrag än de nuvarande.

Med hänsyn därtill föreslår motionärerna, att beslut nu fattas om en omedelbar höjning av förvärvsavdragets maximum till 4 000 kr. För att bättre tillgodose förvärvsarbetande gifta kvinnor med låga inkomster bör kvotavdraget höjas från 20 till 25 procent av inkomsten. Förbättringarna avser således förvärvsarbetande gifta kvinnor med barn under 16 år liksom ensamstående barnförsörjare med sådana barn. Rättviseskäl talar enligt motionärernas mening även för att i de fall, där hustrun gör en arbetsinsats i familjens jordbruk eller rörelse och familjen har minderåriga barn, ett större förvärvsavdrag än för närvarande bör medgivas. Avdraget bör i dessa fall utformas som ett kvotavdrag och av praktiska skäl schabloniseras på följande sätt. Värdet av hustruns arbetsinsats beräknas till en femtedel av mannens inkomst. Avdrag skulle då medges med 25 procent av detta värde, dock högst 700 kr. eller tillsammans med det fasta avdraget högst 1 000 kr. Avdrag skulle i intet fall medges med större belopp än som motsvarar värdet av hustruns arbetsinsats. Inkomstbortfallet för statsverket genom de föreslagna förbättringarna av förvärvsavdraget beräknas till 40 milj. kr. för helt budgetår utan beaktande av ökningseffekten på skatteunderlaget.

Motionärerna i *motionerna I: 633* och *II: 722* anför i huvudsak följande. Med gällande kostnader för anskaffande av hjälp i hemmet är det uppenbarligen otillräckligt med ett förvärvsavdrag på 2 000 kr. för år. Också för det fall att den skattskyldige på annat sätt ordnar för tillsyn av barnen, torde man kunna utgå från att kostnaderna ofta blir högre än 2 000 kr. Med hänsyn härtill förordar motionärerna en höjning av maximibeloppet utan särskild prövning från 2 000 till 3 000 kr. Om man sålunda tillämpar en schablonregel för flertalet fall bör — framhåller motionärerna — prövning kunna företagas för de fall, som återstår och där kostnaderna kan vara högre än 3 000 kr. Därför föreslås att barnförsörjare, som kan styrka högre kostnader än 3 000 kr., skall få avdrag härför inom ramen för 20 procent av inkomsten. Vidare förordar motionärerna, att förvärvsavdraget vid faktisk sambeskattnings skall, där minderåriga barn finnes, kunna utgå med högre belopp än 3 000 kr., under villkor att det kan styrkas att hustruns kostnader för barnens omhändertagande överstigit nämnda belopp. Avdrag bör få åtnjutas för de verkliga kostnaderna inom ramen för 20 procent av värdet av hustruns arbete. En uppskattning av detta arbete måste alltså ske.

I fråga om gift kvinna med minderåriga barn, vilken haft inkomst av jordbruksfastighet, föreslår motionärerna att samma system tillämpas som vid faktisk sambeskattnings.

Till stöd för skrivelseyrkandet i *motionen II: 84* anför motionärerna, att man, innan en reform om fullständig särbeskattnings genomförts, måste räkna med att under åtskilliga år framåt bibehålla det nuvarande sambeskattningsystemet. Mot bakgrunden härav finner motionärerna det synnerligen angeläget, att förvärvsavdraget höjs betydligt, och föreslår för sin del en höjning av maximibeloppet till 4 000 kr. och av kvotavdraget till 30 procent.

I *motionen II: 732* hemställas att den tillsatta utredningen angående familjebeskattnings även får i uppdrag att pröva frågan om tudelningsprincipens tillämpning på förvärvsavdragen.

Därjämte förordar motionären, att förvärvsavdragets maximibelopp utan särskild prövning höjs från 2 000 till 3 000 kr. Motionären anser emellertid, att möjlighet därutöver måste ges till avdrag för de kostnader för barntillsyn, som överstiger schablonen. Någon begränsning av avdragsbeloppets storlek torde i och för sig ej vara nödvändig. Emellertid kan den invändningen göras, att avdrag ej bör medges för »lyxkonsumtion» i fråga om utgifter för barnens omhändertagande. På grund därav föreslår motionären, att avdraget beräknas till högst 10 000 kr.

Kommunalskatteavdraget

Motionärerna i *motionerna I: 620* och *II: 731* anser sig i princip kunna godta den i propositionen föreslagna schabloniseringen av kommunalskatteavdraget. Det bör emellertid uppmärksammas — framhåller motionärerna — att skatteförslaget sett i sin helhet inte ger några lättnader för ensamstående skattebetalare annat än i mycket låga inkomstlägen. Ett sätt att ändra detta förhållande vore en höjning av schablonavdragets maximibelopp för ensamstående. Motionärerna föreslår därför att detta bestämmas till 3 000 kr.

I *motionerna I: 632* och *II: 748* anföres bl. a. följande. Den föreslagna schabloniseringen av det kommunala utskyldsavdraget strider mot syftet med avdraget i fråga, nämligen att lindra statsbeskattnings för de skattskyldiga i ett visst inkomstläge, som betalar större kommunalskatt på grund av högre utdebitering i hemortskommunen än andra. Den skattskyldige, som har den lägsta skattebördan på grund av låg utdebitering i hemortskommunen, erhåller den största fördelen genom schabloniseringen. För personer med innehav av fastigheter inträder ofta den situationen, att schabloniseringen inte medför någon som helst fördel i jämförelse med andra skattskyldiga i samma inkomstläge. Förslaget strider således uppenbarligen mot skatteförmågeprincipen. Även i tekniskt avseende är den föreslagna schablo-

niseringen enligt motionärernas mening otymplig och kommer att föranleda betydande svårigheter för deklaranterna. Den stora massan inkomsttagare måste nämligen själva räkna fram vad $1/4$ av den sammanräknade nettoinkomsten utgör. Sådana räkneoperationer kommer sannolikt att göras felaktigt i ett stort antal fall med ty åtföljande besvär för de granskande myndigheterna. Motionärerna finner därför olägenheterna med den föreslagna schabloniseringen av utskyldsavdraget vara så betydande, att de inte kan tillstyrka dess genomförande. Därest riksdagen skulle allvarligt överväga detta förslag, yrkas i motionerna att propositionen i denna del remitteras till kammarrätten, riksskattenämnden samt några länsstyrelser för bedömning av förslagets genomförbarhet i tekniskt hänseende och dess samband med hittills erkända principer inom skattelagstiftningen.

Som motivering för yrkandet i *motionen I: 625* anföres i huvudsak följande. Det framlagda förslaget rörande kommunalskatteavdraget har vissa utomordentliga förtjänster, som det gäller att bevara. Dit hör i första rummet att lättnad i skattetrycket åstadkommes för inkomsttagare med relativt låga inkomster. Därefter har avdragets speciella konstruktion möjliggjort, att kommunernas skatteunderlag icke drabbas av någon minskning. Däremot har förslaget redan utsatts för kritik i ett tredje avseende, nämligen dess verkan att ytterligare öka olikställigheten i skattehänseende mellan å ena sidan ensamstående och gifta, å andra sidan bland de gifta mellan förvärvsarbete och icke förvärvsarbete, detta utan att i deras fall någon hänsyn tas till förekomsten av barn. Denna effekt, som inte motsvarar någon tillkännagiven målsättning och synes strida mot departementschefens relativt positiva uttalanden om behovet av övergång till modifierad eller fullständig särbeskattning, åvägbringas genom att det avdrag för kommunalskatt, som medges med minst en fjärdedel av beskattningsårets sammanräknade nettoinkomst, schabloniserats till ett minimiavdrag om 4 500 kr. för makar och för ofullständiga familjer men endast till 2 250 kr. för ensamstående. Då ingen förändring föreslås i nuvarande bestämmelser om ortsavdrag, vilka beräknas efter exakt samma belopp, uppnås i praktiken att vid den statliga inkomsttaxeringen skattefria grundbelopp om 4 500 kr. för ensamstående och 9 000 kr. för makar tillgodoräknas.

Då redan bestående differentiering mellan gifta och ensamstående i fråga om ortsavdraget, med fördubbling av det skattefria avdraget för gifta av vilka blott den ena maken är förvärvsarbete, utsatts för mycket stark saklig kritik, är det givet att den nu föreslagna ytterligare skärpningen måste anses icke önskvärd och att vägar måste prövas för att söka undvika den. Motionären finner det därför angeläget att företaga en sådan omkonstruktion av förslaget att — med bibehållen ram för skatteuttaget — ökningen av skatteorättvisorna mellan angivna kategorier neutraliseras eller åtminstone reduceras.

Den enklaste lösningen vore därvidlag att använda endast en enhetlig minimigräns för det schabloniserade kommunalskatteavdraget. Detta skulle tillåta att det medgivna minimiavdraget för kommunalskatten kunde höjas från nu föreslagna 2 250 kr. för ensamstående till över 3 000 kr. för samtliga inkomsttagare, oavsett civilstånd. Motionären föreslår dock en mindre långtgående omkonstruktion med bevarande av ett visst avdragsbelopp för den make, som icke har förvärvsarbete, ehuru lägre, nämligen enligt proportionen 1:3. D. v. s. att om det schabloniserade kommunalskatteavdraget för varje inkomsttagare kunde sättas till 3 000 kr., skulle det för makar, där endast den ene har inkomst, uppgå till 3 000 + 1 000 kr., alltså 4 000 kr. De siffror som angivits är endast avsedda att vara illustrativa och approximativa. Eftersom de grundläggande kalkylerna inte redovisats i propositionen, finner motionären det omöjligt att närmare precisera vilka schablonavdrag, som skulle ge exakt samma skatteuttag som i propositionen beräknats, nämligen 140 milj. kr. i skattebortfall för budgetåret 1965/66 och 420 milj. kr. för helår. Riktpunkten för de närmare beräkningar som bör göras skulle vara att fullt minimiavdrag för kommunalskatten vid statlig inkomsttaxering tillerkännes varje person med egen inkomst, medan ett extra avdrag till en tredjedel av schablonavdragets belopp skulle tillgodoräknas makar i äktenskap, där enbart den ene varit inkomsttagare, oavsett barnförekomst, samt ensamstående med hemmavarande barn under 18 år.

Avdraget för försäkringspremier

I *motionen II: 726* erinrar motionären om att en företagare har valfrihet i fråga om anslutning till ATP. Om han därvid väljer att stå utanför denna försäkringsform, medför detta att han samtidigt utestänges från den obligatoriska sjukförsäkringens tilläggssjukpenning. Han kan med andra ord endast bli försäkrad för sjukvårdsersättning och grundsjukpenning. Motionären finner det fullt förståeligt om en företagare tvekar att påtaga sig dryga försäkringskostnader även omfattande ålderspension. Det oaktat kan han ändock finna det nödvändigt att skaffa sig ett riskskydd för familjens skull. En tilläggsförsäkring för sjukdomsfall och invaliditet, kompletterad med en grupplivförsäkring, är vad som kan anses erforderligt. Dylika försäkringar är emellertid missgynnade vid beskattningen.

Den som frivilligt försäkrar sig utanför den obligatoriska försäkringen, får således sina premieavdrag i fråga om tilläggssjukpenningsförsäkring begränsade till de medgivna schablonbeloppen 300 resp. 150 kr. Det andra till 500 resp. 250 kr. maximerade avdraget för försäkringspremier lämnar inte utrymme för de premier, som svarar mot den obligatoriska tilläggssjukpenningsförsäkringen. Detsamma torde kunna sägas beträffande premier för grupplivförsäkring, som den försäkrade själv har att erlagga.

Eftersom i princip alla av arbetsgivaren betalade avgifter för anställd personal är avdragsgilla, finner motionären det angeläget, att företagares egen-

avgifter — oavsett försäkringens bundenhet till de obligatoriska försäkringsformerna — likställes i skatteavseende. Detta bör kunna ske genom att premier för tilläggssjukpenning generellt får avdragas utan tak, samt att avdrag för premier för grupplivförsäkring medges som särskilt avdrag.

Avdraget för underhåll till eget barn i annans vård

I *motionen II: 7* erinrar motionären bl. a. om bevillningsutskottets uttalande vid 1964 års riksdag att frågan om en ändring av bestämmelserna i förevarande hänseende kunde bli aktuell som ett resultat av allmänna skatteberedningens arbete. Med hänsyn till att skatteberedningen inte behandlat frågan i sitt betänkande, finner motionären angeläget att en reform kommer till stånd med det snaraste, inte minst med tanke på de ensamstående mödrarnas ekonomiska svårigheter. Maximibeloppet för ifrågavarande avdrag bör därför enligt motionärens mening höjas till 2 000 kr. fr. o. m. 1966 års taxering.

Ortsavdragen

Frågan om införande av barnavdrag vid beskattningen behandlas i *motionerna I: 215* och *II: 259*. Till en början framhåller motionärerna, att frågan av barnavdrag innebär att skatt uttages på inkomst, som inte har skattekraft och som därför skattemässigt sett är att betrakta som obefintlig. Att för en viss grupp medborgare beskatta obefintlig inkomst innebär, att samhället lägger särskilda bördor på denna grupp och sålunda inte repartiserar de gemensamma samhällsutgifterna efter likformiga grunder. Orättvisan är så mycket större som den på barnfamiljerna uppkomna obehöriga skattebelastningen blir större, ju fler barn som finns i familjen. Den drabbar vidare de lägre inkomsttagarna inom varje familjestorlek hårdare än de mer välsituerade.

Motionärerna erinrar vidare om att allmänna skatteberedningen utgått från att en väsentlig förbättring för barnfamiljerna under alla förhållanden måste åstadkommas. Beredningen stannade slutligt vid ett förslag att barnbidraget skulle — fram till 1970 — höjas från 700 till 1 200 kr. per barn. Vidare framhålles i motionerna att flertalet remissinstanser tillstyrkt eller lämnat utan erinran beredningens förslag i förevarande avseende. Ledamoten Östmans yrkande om barnavdrag jämte differentierat barnbidrag har emellertid vunnit stöd av kammarrätten och länsstyrelsen i Västernorrlands län, varjämte överståthållarämbetet, Yrkeskvinnors klubbars riksförbund samt Folkpartiets kvinnoförbund ifrågasatt införande av särskilda Ortsavdrag för barn. Ett flertal remissmyndigheter därutöver har anslutit sig till principen att skatten bör differentieras med hänsyn till förekomsten av barn. Bland dessa kan nämnas LO, som erinrar om de två olika metoderna för hänsynstagande till barnkostnaderna vid beskattningen, som består i en differentiering av skatteskalorna eller en tillämpning av »barn-

eller vårdnadsavdrag». Avdragsmetoden ger enligt LO »möjligheter att anknyta skatteförmågeberäkningen mer direkt till de faktiska barnkostnaderna». Det framhålls vidare, att »LO anser det angeläget att barnkostnaderna i ökad grad påverkar bärkraftsbedömningen vid beskattningen». LO:s slutsats är att »en kombination av båda metoderna är acceptabel».

Motionärerna föreslår för sin del tills vidare införande av barnavdrag å 1 000 kr. för varje barn under 18 år, lika för fullständiga och ofullständiga familjer. För genomsnittskommunen skulle detta betyda en ökning av utdebiteringen med 40 öre per skattekrona. I en till motionerna fogad tabell redovisas för skilda inkomstlägen de lättnader för barnfamiljerna och ökningsar för barnlösa, som skulle inträda vid ett genomförande av förslaget.

För de barnfamiljer, som inte till fullo kan utnyttja de av motionärerna förordade barnavdragen, föreslås följande system. Vid taxeringen göres en särskild beräkning för barnfamiljer vilkas beskattningsbara inkomst är noll. I den mån de inte kunnat utnyttja barnavdragen, framräknas det icke utnyttjade beloppet. På detta negativa belopp beräknas skatt såsom om beloppet utgjort beskattningsbar inkomst. Den uträknade skatten betraktas som »negativ» skatt och motsvarande belopp tillgodoföres barnfamiljen såsom inbetald preliminär skatt. När slutskattesedel därefter utfärdas sker återbäring i vanlig ordning. Kostnaderna för denna negativa skatt bäres av statsverket.

Motionärernas förslag rörande barnavdraget inkl. förslaget om s. k. negativ skatt för dem, som inte kan utnyttja barnavdrag, beräknas minska statens skatteinkomster med i runt tal 300 milj. kr. för helt budgetår.

I *motionen II: 746* erinras om att folkpensionär, vars inkomst helt eller till huvudsaklig del utgöres av folkpension, erhåller ett extra avdrag utöver ortsavdraget på högst 4 500 kr. och därigenom undgår skatt. I den mån han skaffar sig inkomst utöver ett ganska obetydligt bottenbelopp minskas emellertid det extra avdraget, vilket betyder att den beskattningsbara inkomsten stiger snabbare än årsinkomsten. På grund därav förlorar folkpensionärerna ofta lusten att skaffa sig avlönat arbete. Med hänsyn till att bristen på arbetskraft kommer att öka, måste det enligt motionärernas mening vara angeläget att i möjligaste mån tillgodogöra sig den äldre arbetskraften. För att råda bot på nuvarande missförhållanden föreslås i *motionen* att ortsavdraget för ålders- och förtidspensionärer fastställas till 3 600 kr. för ensamstående pensionär, 6 000 kr. för äkta makar, varav en är pensionär, och 7 200 kr. för makar, som båda är pensionärer.

Skatteskalorna

I *motionerna I: 612* och *II: 728* framhåller motionärerna bl. a., att de nya skatteskalor, som föreslås i propositionen för den statliga inkomstskatten, innebär en viss utjämning av progressionskurvan närmast över det proportionella skiktet. Omläggningen av folkpensionsavgiften betyder en skat-

tesats av 4 procent ovanför skalan för inkomstskatten upp till 30 000 kr. i beskattningsbar inkomst. Höjningen av maximiavgiften från 600 till 1 200 kr. träffar inkomstgrupperna över cirka 25 000 kr. och medför upp till ca 40 000 kr. det fulla 4-procentiga uttaget. I huvudsak kan marginals-katten sägas bli va opåverkad av förslagen i propositionen. Vissa mellangrupper, särskilt bland de ensamstående, får dock en skärpt marginals-katt.

Allmänna skatteberedningen har med sitt förslag till skatteskalor tagit hänsyn till angelägenheten av en sänkt marginalbeskattning. Motionärerna anser det dock i nuläget inte möjligt att genomföra detta förslag. För undvikande av skärpta marginals-katter bör dock redan nu vissa ytterligare sänkningar av inkomstbeskattningens skattesatser kunna genomföras. Enligt motionärernas mening bör skatteuttaget i inkomstskikten 16 000 kr.—40 000 kr. beskattningsbar inkomst för gift sänkas med en procentenhet utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit. Beträffande ensamstående inkomsttagare bör — utöver förslaget i propositionen — uttaget sänkas med två procentenheter i inkomstskikten 8 000 kr.—15 000 kr. och med en procentenhet i skikten 15 000 kr.—30 000 kr. Motionärernas förslag innebär oförändrad tudelningsgräns i förhållande till vad som nu gäller. Bortfallet av skatteinkomster i följd av förslaget beräknas för budgetåret 1965/66 till cirka 44 milj. kr. och därefter för helt budgetår till ytterligare cirka 88 milj. kr.

Den föreslagna skatteskalen, till vilken kommer den nya folkpensionsavgiften, finner motionärerna i *motionerna I: 623* och *II: 739* inte tillfredsställande. För att undvika icke önskvärda skärpningar i marginals-katterna och i någon mån åstadkomma en reduktion föreslås att skatteuttaget i inkomstskikten 16 000 kr.—40 000 kr. (beskattningsbar inkomst) för gift skattskyldig sänkes med ytterligare en procentenhet och att beträffande ensamstående inkomsttagare skatteuttaget sänkes med två procentenheter i inkomstskikten 8 000 kr.—15 000 kr. samt med en enhet i inkomstskikten 15 000 kr.—30 000 kr., allt beskattningsbar inkomst.

Motionärerna understryker särskilt att den ytterligare sänkning av inkomstskatten, som de föreslagit i fråga om såväl gifta som ensamstående, endast bör ses som ett steg i riktning mot de fortsatta lättnader i inkomstbeskattningen, som bör utgöra ett väsentligt led i en kommande, mera genomgripande skattereform.

Motionärernas förslag till skatteskala innebär att tudelningsgränsen bibehålles vid nuvarande nivå. Detta medför att skalan för ensamstående något närmas skalan för gift. Ensamstående skattskyldig erhåller alltså en mer markerad lättnad i inkomstskatten. Därigenom undvikas att en eventuell framtida övergång till särbeskattning försvåras. Motionsförslaget bör ses mot bakgrunden av att — om regeringsförslaget bifalles — ensamstående i flera inkomstskikt skulle få sin marginals-katt höjd. I skiktet 14 000 kr.—15 000 kr. bleve marginals-katten t. ex. ökad från 41,1 till 43,4 procent. För

något högre inkomster förekommer större höjningar, i några fall ända till 5 å 6 procent, vartill kommer höjningen av den allmänna varuskatten. Motionärerna kan inte finna detta vara en rimlig avvägning.

I *motionerna I: 632 och II: 748* uttalas att den mest angelägna reformen f. n. är att minska verkningarna av progressiviteten för de stora inkomstgrupperna. Samtidigt har motionärerna velat beakta att skälig kompensation ges för höjningen av den allmänna varubeskattningen, vilken de ansett sig kunna acceptera som ett provisorium i avvaktan på en övergång till ett mervärdeskattesystem. Genom vissa besparingsförslag anser motionärerna sig emellertid ha skapat utrymme för en verklig skattesänkning, som i första hand bör komma de grupper av inkomsttagare till del, vilkas inkomster ligger i närheten av genomsnittsinkomsten. För att bereda de låga inkomsttagarna kompensation för den höjda varuskatten förordas att uttaget av folkpensionsavgifter omläggas att beräknas på beskattningsbar inkomst samt att det första steget i den statliga inkomstskatteskalan sänks tre enheter eller från 10 till 7 procent. För skikten över det proportionella skiktet föreslås lägre skattesatser än i propositionen. Detta gäller upp till 60 000 kr. beskattningsbar inkomst. För de återstående inkomstskikten anser motionärerna sig inte nu böra förorda lägre marginalsatser, utan denna fråga bör tas upp i samband med den definitiva reformen av skattesystemet.

Vid bedömningen av motionärernas förslag måste hänsyn tas till förslaget om införande av barnavdrag vid beskattningen. Detta medför att skattesänkningarna blir väsentligt större än enligt förslaget i propositionen för de mest behövande, nämligen barnfamiljerna. I procent räknat utgör skatteminskningen enligt motionärernas förslag för ensamstående 11,4 procent vid en årsinkomst av 8 000 kr. för att sedan successivt falla till 0,7 procent vid en årsinkomst av 150 000 kr. Motsvarande siffror för gifta utan barn är 18 resp. 2,3 procent, för gifta med ett barn 37,2 resp. 3,1 procent osv. Vid årsinkomster av 15 000 å 20 000 kr. erhålles betydande skattesänkningar i synnerhet för barnfamiljer.

För helt budgetår uppnås enligt förslaget i motionerna en skattesänkning å 600 milj. kr. Härtill kommer lättnaderna för barnfamiljer genom införande av barnavdrag, vilken åtgärd medför en ytterligare skattelindring å 300 milj. kr. Den totala skattelindringseffekten blir således 900 milj. kr. för budgetår. Slutligen betonas att motionärernas förslag är att betrakta som ett provisorium. I samband med en definitiv reform bör hela frågan om inkomstskatteskalan konstruktion kunna omprövas, varvid graden av progressivitet, storleken av det proportionella botten-skiktet och liknande frågor bör bli föremål för ny bedömning.

Indexreglering av skattesystemet m. m.

I *motionerna I: 612 och II: 728* framhålles att en penningvärdeförsämring vid nuvarande konstruktion av skattesystemet medför en automatiskt

ökad skattebelastning. En inflationsutveckling får sålunda till konsekvens en reell skatteskärpning, som inte avsetts med riksdagens beslut. Då regeringen numera synes räkna en penningvärdeförsämring med 3 å 4 procent per år som normal företeelse, framstår en indexreglering av skattesystemet som särskilt angelägen. Allmänna skatteberedningen har även givit sitt principiella förord för en sådan ordning. Motionärerna finner det angeläget att frågan om indexreglering av skatteskalor och grundavdrag skyndsamt upptages till förnyad prövning.

Även i *motionerna I: 623 och II: 739* framhålles att den fortgående inflationen höjer det reella skattetrycket. Skatteskalor och ortsavdrag blir därigenom andra än vad som avsetts. Motionärerna finner därför angeläget, att frågan hur den skatteskärpande effekten av inflationen skall kunna undvikas skyndsamt blir föremål för prövning.

I *motionerna I: 632 och II: 748* erinras om att allmänna skatteberedningen i sitt betänkande tagit upp frågan om indexreglering av i första hand ortsavdrag och skatteskalor men även av förvärvsavdrag och barnbidrag. Utredningen ansåg sig emellertid behöva tid till mera ingående överväganden, innan förslag i denna riktning framlades. Motionärerna understryker behovet av att en indexreglering kommer till stånd. Enligt deras åsikt bör vid den mer definitiva reformen full hänsyn tas till hittills inträffade, icke åsyftade förskjutningar i skattebelastningen på grund av penningvärdeförsämringen. Någon svårighet att framlägga material för beräkningen av inflationens hittillsvarande verkningar föreligger inte. Vidare framhålles nödvändigheten av att riksdagen nästa år får möjlighet att ta ställning till ett konkret förslag om införande av indexreglering i skattesystemet. Motionärerna yrkar därför, att allmänna skatteberedningen erhåller sådana ändrade direktiv, att ett förslag i ämnet kan framläggas redan under innevarande år.

Källskatten m. m.

I *motionerna I: 626 och II: 743* framhålles att staten i ökad omfattning pålägger företagarna uppgifter av olika slag, såsom inlevererande av källskatt, omsättningsskatt, skatt på anställdas löner och ATP-avgift. Motionärerna finner det angeläget, att de mindre företagarna helt eller delvis befrias från skyldigheten att till statsverket inleverera smärre belopp ävensom att lämna arbetsgivaruppgifter vid korttidsanställningar eller för tillfällig arbetshjälp.

Sjömansskatten

Som motivering för utredningsyrkandet i *motionerna I: 350 och II: 375* anföres i huvudsak följande. Fortfarande kvarstår flera betydelsefulla orättvisor i sjömansskattesystemet, vilka bör avlägsnas. Bl. a. finner motionärerna en omräkning av skattelabbellen ofrånkomlig för att uppnå den skattefäktnad, som måste anses befogad med hänsyn till de särskilda förhållanden.

som är rådande för sjöfolket och för att stimulera svenskt sjöfolk att kvarstanna inom yrket. De förekommande tröskelproblemen i skatteskalorna i vissa inkomstlägen bör lösas, och de schablonmässiga skatteavdrag, som lades till grund för skatteuttagen vid sjömansskattens införande måste upphöra, eftersom det rör sig om en definitiv källskatt. Den fria kosten och bostaden måste ses i förening med de fördyrade levnadskostnader, som blir följderna vid arbete utom hemorten. Vidare påtalar motionärerna, att inga övergångsbestämmelser finns vid övergång från anställning i ett fartyg, där sjömansskatt tillämpas, till anställning i annat fartyg, som ej beröres av sjömansskattelagstiftningen.

Från de ombordanställdas organisationer samt flera remissinstanser anfördes under förarbetena till lagstiftningen starka skäl mot att en särskild skattetabell infördes för anställda i kust- och östersjöfart. Erfarenheten visar, att de erinringar som gjordes var befogade, då det mindre tonnaget haft ökade svårigheter att erhålla tillräckligt och kvalificerat befäl och manskap. Vid bedömningen av sjömansskattens utformning har de geografiska tankegångarna enligt motionärernas mening tillmätts för stor betydelse, eftersom de ombordanställda även i närfart vistas långa tider borta från hemorten och inte som andra skattskyldiga kan tillgodogöra sig sociala och andra förmåner av samhället. Det kan därför anses rimligt, att de inom närfarten anställda i skatteavseende jämföras med övriga i handelsflottan ombordanställda.

I *motionen II: 721* erinras om att enligt bestämmelserna i anvisningarna till 10 § sjömansskatteförordningen kolumn 2 eller 3 å debetsedel för preliminär A-skatt motsvaras av kolumn 2 i sjömansskattetabellen samt att kolumn 4 å debetsedeln motsvaras av kolumn 3 i sjömansskattetabellen. Erfarenheterna har emellertid visat att dessa bestämmelser inte alltid uppmärksammas. För sjöman, som haft kolumnbeteckningen 3 på sin källskattese-del, har stundom avdrag för sjömansskatt verkställts enligt kolumn 3. Skatteavdraget blir då för lågt, vilket resulterat i krav mot rederiet på för lågt dragen skatt. I ett flertal fall har sjömannen då redan avmönstrat, varför rättelse icke kunnat ske. Motionärerna föreslår därför, att kolumn 2 eller 3 å debetsedel för preliminär A-skatt skall motsvaras av kolumn 2—3 i sjömansskattetabellen samt att kolumn 4 å debetsedeln skall motsvaras av kolumn 4 i sjömansskattetabellen.

Förmögenhetsskatten

I *motionerna I: 614* och *II: 734* erinrar motionärerna om att allmänna skatteberedningen med hänsyn till penningvärdeförsämringen sedan 1957 som ett provisorium förordat, att skattegränsen sattes till 125 000 kr, att gälla fr. o. m. 1966 års taxering. Därjämte innefattade förslaget en ändring i skatteskalen, så att denna skulle börja med en skattesats av 7 promille och sluta som den nuvarande med en skattesats av 18 promille.

Enligt motionärernas mening talar övervägande skäl för att i överensstämmelse med allmänna skatteberedningens förslag och i avvaktan på beredningens slutliga förslag i ämnet skattepliktsgränsen höjes till 125 000 kr. och att samtidigt därmed de av skatteberedningen föreslagna mindre justeringarna av skattesatserna i bottenstegen vidtagas.

Som motivering för skrivelseyrkandet i motionerna anföres att i den mån förmögenheten utgöres av produktiva tillgångar i den skattskyldiges rörelse, jordbruk eller skogsbruk, det synes rimligt, att förmögenhetsvärdet beräknas till ett nedsatt belopp eller att dylika förmögenhetstillgångar undantages från skatteplikt. I annat fall blir skatten i realiteten en skatt på produktionsmedlen. Genom den fortgående mekaniseringen inom industri, handel, jordbruk och skogsbruk ställes — framhålls det i motionerna — allt större krav på tillgång till kostnadskrävande maskinell utrustning, vilken även i mindre och medelstora företag kan uppgå till icke oväsentliga värden.

Motionärerna i *motionerna I: 620 och II: 731* anser sig kunna tillstyrka den i propositionen föreslagna höjningen av det skattefria beloppet vid förmögenhetsbeskattningen från 80 000 till 100 000 kr. under förutsättning att en rimlig höjning av förmögenhetsbeskattningen i övrigt genomföres. Enligt den ändrade skala, som föreslås i motionerna, skulle staten tillföras ytterligare ungefär 150 milj. kr. Detta skulle innebära en höjning av förmögenhetsbeskattningen från genomsnittligt 1,3 till 2 procent.

Till stöd för utredningsyrkandet i *motionerna I: 621 och II: 727* anföres i huvudsak följande. Det är enligt motionärernas mening otillfredsställande, att förmögenhetsskatten utgår efter samma grunder för äkta makar som för ensamstående. Två makar med sammanlagt samma förmögenhet som en ensamstående måste generellt sett anses ha lägre skattekraft än den ensamstående. En efter bärkraftsprincipen anpassad omfördelning synes därför motiverad. För det aktuella läget kan det synas lämpligt, att skattepliktsgränsen fastställas till 100 000 kr. för ensamstående och 150 000 kr. för makar.

Med nuvarande regler har man utgått från att förmögenhetsinkomsten har större skattekraft än annan inkomst, så till vida att den som äger en förmögenhet har mindre behov av att spara för kommande tid och alltså av sin inkomst kan avstå mera i skatt än den, som måste reservera en del av inkomsten för framtida behov. Även om det i vissa avseenden funnits skäl för en sådan bedömning av skattekraften, kan det numera enligt motionärernas mening inte godtagas som någon generell regel.

Nuvarande bestämmelser innebär beskattning av förmögenhet, även om denna inte lämnar avkastning. I sådana fall blir konsekvensen antingen en högre beskattning av vederbörandes arbetsinkomst eller en förtäring av det kapital, med vilket vederbörande arbetar i näringslivet. En skatt på förmö-

genhet, som är nedlagd i sådana produktionsmedel som jordbruk, industri och hantverk, måste i stort sett sägas ha sådana skadeverkningar, särskilt för den mindre företagsamheten, att den inte bör bibehållas. Med hänsyn därtill finner motionärerna det angeläget att skatt endast uttages på den verkliga avkastningen.

Motionärerna i *motionerna I: 622 och II: 747* anser, att det bottenbelopp vid förmögenhetsbeskattningen, som år 1957 bestämdes till 80 000 kr., då var för högt och att därför bottenbeloppet bör behållas oförändrat. Förmögenhetsförskjutningar på grund av höjning av fastighetstaxeringsvärdena vid 1965 års allmänna fastighetstaxering anser motionärerna inte berättigade till en höjning av bottenbeloppet. Trots höjningar av fastighetstaxeringsvärdena torde det nämligen finnas en god marginal från taxeringsvärdet till dagens saluvärde.

I *motionerna I: 623 och II: 739* anföres att den i propositionen föreslagna höjningen av det skattefria beloppet vid förmögenhetsbeskattningen kan accepteras som en provisorisk justering, vilken dock inte ger mer än kompensation för penningvärdets fall för mindre förmögenheter. För övriga förmögenheter, t. ex. jordbruk med låg avkastning, har en successiv skärpning genom inflationen inträtt. Allmänna skatteberedningen hade för avsikt att utreda frågan om en revision av förmögenhetsbeskattningen. Motionärerna anser det angeläget att denna utredning kommer till stånd utan dröjsmål. För att undgå att samhället drar in mer än 100 procent av förmögenhetsavkastningen i vissa fall, bör därvid frågan om avdragsrätt för erlagd förmögenhetsskatt prövas.

Förordningen med bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall

I *motionerna I: 123 och II: 158* framhåller motionärerna att det till 80-procentregeln fogade villkoret att skatten inte får nedbringas till lägre belopp än som motsvarar skatten på 50 procent av den skattepliktiga förmögenheten i vissa fall leder till att 80-procentsspärren inte blir effektiv. Detta är bl. a. fallet i fråga om förmögenheter med låg avkastning, t. ex. jordbruksfastigheter med höga taxeringsvärden. Det totala skattebeloppet kan därvid väsentligt överstiga 80 procent av inkomsten och i det närmaste ta hela inkomsten i anspråk. Den fortskridande penningvärdeförsämringen, vilken efter hand avspeglat sig i höjda taxeringsvärden utan motsvarande ökning av avkastningen, har medfört att spärregelns konstruktion i individuella fall kan leda till en mer betungande beskattning än som varit av statsmakterna avsedd. Särskilt hårda verkningar uppstår, när jämförelsevis blygsam förmögenhetsavkastning föreligger. Bestämmelserna kan i de individuella fallen leda till påtagliga orättvisor och få en rent konfiskatorisk effekt. Enligt motionärernas mening bör en ändring kunna genomföras utan att förmögenhetsbeskattningens grunder rubbas. Även svårigheterna med

att skattereduktionen inte får drabba de kommunala skatterna torde kunna undanröjas. För underlättande av förfarandet bör övervägas införandet av en föreskrift, att 80-procentregeln skall iakttagas av skattemyndigheterna ex officio och inte — som nu — efter särskild ansökan av den skattskyldige.

Den indirekta beskattningen

Den allmänna varuskatten

I *motionerna I: 615 och II: 744* framhålles att den rationaliseringsprocess som för närvarande pågår inom byggnads- och anläggningsindustrin och som syftar till att skapa standardiserade element enligt modulsystem kommer att menligt påverkas av den föreslagna höjningen av varuskatten, om icke för förbearbetade byggnadsvaror får tillämpas samma reduktionsregel som för kompletta satser av byggnadselement.

Motionärerna i *motionerna I: 617 och II: 718* framhåller, att propositionens förslag om att den allmänna varuskatten i fråga om s. k. investeringsvaror skall beräknas på 60 procent av den skattepliktiga omsättningen innehåller en avvikelse från huvudregeln härvidlag genom att däri icke ingripes sådana lastbilar, som är försedda med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarosseri, vilkas tjänstevikt ej överstiger 1 800 kg. För dessa bilar skall varuskatt utgå på fulla varuvärdet om de användes i jordbruk, skogsbruk eller rörelse.

Enligt motionärernas mening är dylika fordon att jämställa med övriga i jordbruk, skogsbruk eller rörelse använda maskiner och döda inventarier. De användes således i driften inom t. ex. jord- och skogsbruk såsom servicefordon med många gånger speciell utrustning. Inom handel, hantverk och industri har de omfattande användningsområden såväl för service inom företaget som för inköp och distribution. Motionärerna finner därför övervägande skäl tala för att även i dessa fall varuskatt skall utgå på det reducerade varuvärdet.

Till stöd för yrkandet i *motionerna I: 618 och II: 720* åberopas att den föreslagna höjningen av den allmänna varuskatten kommer att medföra att fabriksbetongen belastas med omkring 6 kr. skatt per kubikmeter mot 2: 40 kr. för platsblandad betongmassa. Skillnaden är 3: 60 kr. I vissa landsdelar, där grustransporterna är mycket långa och dyrbara, blir skillnaden ännu större, särskilt i Norrland. Detta innebär en snedvridning som icke blott försämrar fabriksbetongens konkurrensläge utan även vid den höjd omsättningsskatten nu avses nå medför ökad risk att byggnadsföretagare övergår till att själva blanda betongmassan på arbetsplatsen, ett förfarande som motverkar rationalisering av byggnadsverksamheten men gynnar i ekonomiskt hänseende den irrationelle byggnadsföretagaren, som slipper den högre skattebelastningen.

Bland sannolika följder vid en övergång till platsblandning kan förutses ökad anställning av arbetskraft vid byggena med åtföljande tryck på löne- marknaden, sämre kvalitetskontroll och bromsad betongteknisk utveckling. Kostnaderna för bostadsbyggande och annat byggande kommer därmed att öka. Motionärerna erinrar om bevillningsutskottets tidigare uttalanden beträffande denna fråga och att utskottet 1962 framhållit att en författnings- ändring borde övervägas om väsentligt förändrade förhållanden inträdde. Det kan enligt motionärernas mening med fog göras gällande, att dylika för- ändrade förhållanden kommer att inträda i och med att den allmänna varu- skatten höjes till i det närmaste 10 procent, vartill bör läggas belastningen av allmän varuskatt å tillverkarnas investeringar. Beskattningsvärdet för betongmassa och jämförbara produkter bör därför lämpligen bestämmas till 40 procent av den färdiga varans pris.

Motionärerna i *motionerna I: 628* och *II: 736* hävdar att reparation och underhåll på produktionsmedlen samt övriga tjänster för produktionsända- mål i skattehänseende icke bör belastas hårdare än nyinvesteringar i maski- ner och verktyg inom näringslivet.

Frågan om beskattningen av industriens investeringsvaror behandlas även i *motionerna I: 631* och *II: 724*. För att åstadkomma en ytterligare stimu- lans och för att markera det starka intresset att slopa belastningen på in- vesteringarna förordar motionärerna, att beskattningsvärdet vid närings- livets anskaffning av maskiner och inventarier sättes till 50 procent av det fakturerade priset. Av statsfinansiella skäl har motionärerna stannat för en dylik begränsad nedsättning, men de uttalar sig samtidigt för en **av- veckling av beskattningen på näringslivets investeringar i byggnader och maskiner**. Motionärerna understryker, att den restitutionsteknik som an- vänds i utlandet vid export alltmer vunnit tillämpning och avser den totala belastningen, d. v. s. all förbelastning av indirekt skatt, ett förhållande som utgör ett ytterligare skäl för den förordade nedsättningen av beskattnings- värdet liksom för ett slopande av beskattningen av näringslivets förbruk- ning av energi i olika former.

I *motionen II: 588* framhåller motionären att, om skattesatsen för den allmänna varuskatten i stället för föreslagna 9 procent bestämmas till 9,11 procent av priset inklusive skatt, omsättningspålägget skulle bli jämnt 10 procent, vilket skulle innebära påtagliga administrativa fördelar för de skattskyldiga. Genom den ändring av skattesatsen för allmänna varuskat- ten som förordats skulle statskassan tillföras 50 milj. kr., vilket skulle täcka den höjning av Sveriges bistånd till u-länderna, som motionären föreslagit i en samtidigt väckt motion.

Försäljningsskatten

I *motionerna I: 616* och *II: 719* framhålles, att särskild lyxskatt inte drabbar hantverkskonstnären i lera, keramik, textil, glas, trä och sten, inte heller målare, skulptörer, illustratörer, reklammän och formgivare i allmänhet. Endast när det gäller den konst som framställs i silver och guld inträder lyxbeskattning. Tydligen har själva materialet här varit utslagsgivande. Konstnärerna på detta område — de går under beteckningen formgivare, alternativt silver- eller ädelsmeder — har förväxlats med juvelerare och guldsmeder.

Dessa fritt arbetande konstnärer utför silver- och guldarbeten i enstaka exemplar. Bakom varje sådant exemplar ligger ett omfattande ritarbete, det egentliga konstnärliga arbetet. Till detta kommer sedan hantverksarbetet. Resultatet kan betecknas som en singelpjäs. Sina köpare finner ädelsmederna liksom andra konstnärer på konstupställningar, genom tävlingar och genom försäljning i sina ateljéer. Ädelsmidet har endast 9 procent materialkostnad i sina försäljningspriser, vilket innebär, att extraskatten i hög grad drabbar det konstnärliga arbetet. Beskattningen har emellertid haft till resultat, att det svenska ädelsmidet håller på att avvecklas. Ädelsmidet lönar sig inte, eftersom lyxskatten antingen framkallar så höga priser, att köparna drar sig, eller erläggs av konstnären själv ur den del av priset som skulle utgöra hans arbetsinkomst. Å andra sidan torde ädelsmidet, om det befrias från den extra försäljningsskatten på guldsmedsvaror, ännu ha en sådan kraft, att det på nytt kan bli den kulturfaktor det länge har varit i vårt land. Problemet att särskilja varor av typ singelpjäs från varor som fabriksmässigt framställs i serier kan enligt motionärernas mening lösas genom redovisning på ett speciellt formulär enligt självdeklarationsprincipen. Om effekten av skattebefrielse blir den, att guldsmeder och juvelerare skulle animeras till eget skapande, anser motionärerna det vara från kulturell synpunkt desto bättre.

Motionärerna i *motionerna I: 629* och *II: 737* gör gällande att punktskatternas inverkan på konkurrensförmåga etc. varierar mellan olika branscher. Verkningarna synes enligt deras mening för närvarande vara mest besvärande inom guldsmedsbranschen. Genom försäljningsskattens utformning har det nämligen varit möjligt för vissa företag och grupper av företag att genom olika manipulationer undgå beskattning av sin försäljning eller viss del därav. Det nuvarande systemet ger emellertid inte beskattningsmyndigheten möjligheter att komma till rätta med förekommande missförhållanden, som medfört betydande svårigheter för branschens reguljära företag. Dessa missförhållanden talar starkt för att försäljningsskatten på guldsmedsvaror avvecklas snarast möjligt. Som ytterligare skäl härför anföres att branschens företag i särskilt hög grad är utsatta för utländsk konkurrens så till vida att allt flera människor gör betydande in-

köp av guldvaror m. m. i samband med utlandsresor. Om det av olika skäl icke bedöms vara möjligt att inom den närmaste framtiden avveckla den nuvarande försäljningsskatten på guldsmedsvaror, synes det motionärerna emellertid angeläget att kontrollbestämmelserna omedelbart överarbetas i syfte att förhindra ett fortsatt skattefusk.

Resultatet av punktbeskattningen i detta fall blir vidare, framhåller motionärerna, att det i huvudsak är det konstnärliga utövandet och arbetsinsatsen som beskattas med ett påslag av 25 procent utöver omsättningsskatten, som nu kommer upp till nära 10 procent. Här behandlas konstnärligt skapande verksamhet av hög klass helt diskriminerande i förhållande till annan konstutövning.

Enligt motionärernas uppfattning är det angeläget att även de varuområden, som icke berörs av propositionens förslag om avveckling av vissa punktskatter, snarast befrias från särbeskattning.

I *motionen II: 735* erinras om att allmänna skatteberedningen förordat att försäljningsskatten i fråga om s. k. äkta mattor skulle avvecklas.

Motionärerna finner starka skäl tala för en sådan avveckling. Det är enligt deras mening svårt att med fog göra gällande att äkta mattor i skattehänseende skulle behöva behandlas annorlunda än exempelvis antikviteter eller konstverk. Det kan snarare göras gällande, att en äkta matta är förbrukningsvara i högre grad än de nämnda föremålen. De äkta mattorna importeras från u-länder. Genom att i skattehänseende inte belasta sådana mattor skulle avsättningen på den svenska marknaden underlättas och därigenom dessa länders ekonomi kunna stödjas. Det är inte rimligt att äkta mattor skall belastas med en högre skatt än andra mattor som säljes i landet och som i de flesta fall importeras från industriländerna. De relativt begränsade intäkter som staten erhåller genom försäljningsskatten på äkta mattor, dvs. omkring 3 milj. kr. om året, står inte i proportion till de olägenheter som skatten medför och till nödvändiga kontroll- och inkasseringskostnader. Kontrollen av försäljningsskatten inom mattbranschen är slutligen svår att upprätthålla.

Särskild varuskatt

Motionärerna i *motionen II: 725* framhåller att beskattningsvärdet för tekniska preparat är 20 procent högre än motsvarande värde för chokladvaror. Den föreslagna skatteomläggningen för tekniska preparat innebär att skatten ökar från 40 till 50 procent på bl. a. transpirationsmedel och hårvårdsmedel, medan skatten sjunker från 65 till 50 procent på vissa kosmetiska artiklar. Totalt sett innebär omläggningen en viss ökning av skatten på tekniska preparat.

Förslaget att slopa den särskilda varuskatten för tandkräm och schamponeeringsmedel hälsas med tillfredsställelse. Samtidigt är det olyckligt att propositionen inte följt allmänna skatteberedningens förslag att helt slopa den

särskilda varuskatten på ifrågavarande artiklar. Enligt allmänna skatteberedningens uppfattning saknades anledning att behålla särskild beskattning på tekniska preparat.

Det föreligger en rad mycket starka motiv för att slopa skatten på tekniska preparat. Toalettartiklar och kosmetiska preparat utgör numera en väsentlig del av konsumenternas vardagsförbrukning och fyller ett viktigt behov i den dagliga tillvaron.

För flertalet kvinnor torde användningen av toalettartiklar och kosmetiska preparat utgöra en ren nödvändighet. De aktuella varorna torde till allra största delen förbrukas av kvinnor. Man kan därför påstå att denna varuskatt är särskilt riktad mot kvinnornas konsumtion och således drabbar denna konsumentkategori särskilt hårt. I det sammanhanget bör anmärkas att kvinnor totalt sett har en sämre skatteförmåga än män. Då det emellertid av statsfinansiella skäl torde vara omöjligt att för närvarande genomföra en total avveckling av denna varuskatt, är det dock enligt motionärernas mening ett minimikrav att en skärpning nu icke sker av beskattningen på de artiklar, som för närvarande beskattas med 40 procent. För att förhindra en sådan skärpning föreslår motionärerna att den enhetliga skattesatsen för tekniska preparat sättes till 40 procent. Därigenom uppnås även att skattebelastningen för dessa produkter kommer på ungefär samma nivå som för choklad- och konfektyrvaror.

Bensinskatten

I *motionerna I: 36* och *II: 42* hänvisas i fråga om motiveringen till *motionerna I: 30* och *II: 38*, i vilka samma motionärer bl. a. hemställer att riksdagen ville uttala, att bidrag av automobilskattemedel icke skall utgå för storstadsregionernas tunnelbanebyggen.

Som skäl härför anför motionärerna att frågan om dylika statsbidrag bör prövas i annan ordning och utan tanke på automobilskattemedlen. Om tunnelbanesystemet i större omfattning reducerar motorismens uppgifter och skatteintäkter förefaller motionärerna tvivelaktigt. Men icke heller detta synes motivera att just motorismens fordran beträffande automobilskattemedlen skall röna intrång. Stor anhopning av människor och skatteunderlag är väl i regel icke heller någonting som ansetts för en kommun statsbidragsgrundande. Bidrag av andra statsmedel synes motivera en ny omprövning av frågan.

Med anledning av den föreslagna höjningen av bensinskatten med 5 öre per liter finner motionärerna i *motionen II: 733* en motsvarande höjning av det schablonmässiga restitutionsbeloppet för jordbrukets bensindrivna traktorer vara synnerligen väl motiverad.

Den föreslagna skatlehöjningen på bensin skulle enligt motionärerna i *motionen II: 741* möjligen kunna tolereras om den drabbade en utpräglad

lyxartikel. Så är ingalunda fallet. I själva verket drabbar den en för många outhärdlig vardagsvara.

Den yrkesmässiga motortrafiken kommer givetvis att betrakta den höjda bensinskatten som en ökning av sina omkostnader och försöka kompensera sig genom höjda taxor. Skatten drabbar alltså alla dem som behöver anlita den yrkesmässiga bensindrivna trafiken. För de enskilda motortrafikanterna blir skattehöjningen i de flesta fall närmast en höjning av en ofrånkomlig levnadsomkostnad. Detta gäller i särskild grad alla dem som för sin försörjning är beroende av att med motorfordon dagligen färdas mellan bostaden och arbetsplatsen. I den mån så är möjligt kommer den enskilde trafikanten att söka kompensera sig för fördyringen, och resultatet blir att stora delar av den höjda skatten slås ut som en allmän fördyring av varor och tjänster. För människor i våra glesbygder är bilen ett outhärdligt medel för att övervinna avstånden. Deras möjligheter att komma i åtnjutande av samhälls-, kulturell och kommersiell service är ofta helt beroende på innehav av motorfordon.

År 1964 beslöt riksdagen antaga riktlinjer för den framtida lokaliseringspolitiken. För att lokaliseringspolitikens målsättning skall kunna uppnås måste också kommunikationsfrågorna beaktas. Den nu föreslagna höjningen av bensinskatten kommer att betyda både en allmän kostnadsstegring och en speciell kostnadsstegring för alla dem som för sitt dagliga arbete och för sina kontakter av skilda slag är beroende av motorfordon. Att öka skatetrycket på bilismen är att motverka den av riksdagen beslutade lokaliseringspolitiska målsättningen och i stället påskynda glesbygdernas utarmning.

I *motionen II: 745* framhåller motionärerna att en utjämning av bensin- och oljepriserna genom en skattedifferentiering skulle medföra att gynnsammare förutsättningar skapas för industrier i Norrland och andra perifera delar av landet. De höga drivmedelspriserna i dessa delar av landet medför betydande nackdelar ur konkurrenssynpunkt för näringslivet inom berörda områden. Det är enligt motionärernas mening orättvist att den del av befolkningen, som har de längsta avstånden och ofta även de sämsta vägarna, skall betala ett högre pris för drivmedlen. En prisutjämning får även en social och psykologisk effekt, som inte saknar betydelse. Lokaliseringskommittén föreslog på sin tid att man skulle söka nå en överenskommelse med oljebolagen om ett enhetspris. Någon sådan överenskommelse har dock ej kommit till stånd. Genom skattedifferentiering skulle man på ett smidigt och effektivt sätt uppnå den önskade prisutjämningseffekten. Det väsentligaste argumentet, som anförts häremot, är att statlig skatt enligt svensk beskattningsrätt principiellt bör uttagas efter enhetlig skattesats över hela landet. Denna princip synes motionärerna inte vara av sådan fundamental betydelse att man inte i förevarande fall skulle kunna göra ett undantag därifrån.

Den förordade prisutjämningen genom skattedifferentiering bör enligt motionärernas uppfattning inte medföra minskade skatteintäkter och därför konstrueras så att verkningar på det statsfinansiella läget ej uppstår.

Tobaksskatten

I *motionerna I: 613* och *II: 729* hänvisas till motiveringen i *motionerna I: 612* och *II: 728*, vari samma motionärer under åberopande av sitt där framlagda förslag till budgetpolitik förordar att skattejusteringen för cigaretter skall gälla redan från och med den 1 april 1965.

Motionärerna i *motionerna I: 624* och *II: 740* hänvisar på motsvarande sätt till *motionerna I: 623* och *II: 739* och förordar även nyssnämnda tidpunkt för genomförandet av den föreslagna höjningen av cigarettskatten.

En höjning av skatten på cigaretter bör medföra den konsekvensen att de konsumenter, som själva tillverkar sina cigaretter, får vidkännas samma skattehöjning anser motionärerna i *motionen II: 716*. Då någon skattehöjning inte är föreslagen för tobak, som används för cigarettrullning, bör skatten på cigarettpapper höjas med två öre, eller från nuvarande två öre till fyra öre per styck. Cigarettrullningen har visserligen en obetydlig omfattning i Sverige. Under år 1964 såldes cirka 19 milj. cigarettpapper mot cirka 7 800 milj. cigaretter. Sedan cigarettrullningsmaskiner från och med den 1 januari innevarande år blivit tillåtna, kan dock en ökning av den privata cigaretstillverkningen förväntas. Motionärerna påtalar vidare riskerna för hamstring av cigaretter såväl hos konsumenter som hos detaljister och föreslår kvotering och färgbyte på kontrollstämplarna såsom motåtgärder.

Beskattningen av sprit och läskedrycker

I *motionerna I: 210* och *II: 256* erinras om att alkoholkonsumtionen fortsatt att stiga efter höjningen av alkoholbeskattningen 1963. Som en förklaring till denna utveckling anser motionärerna att det ligger nära till hands att peka på den fortgående ökningen av köpkraften. Därför bör enligt motionärernas mening spritpriset justeras uppåt vid stigande köpkraft i syfte att förhindra en sänkning av det relativa realpriset.

Motionärerna vill därför föreslå, att riksdagen gör ett uttalande av innebörd att prissättningen på alkoholdrycker skall ägnas fortlöpande uppmärksamhet av regeringen och föranleda denna att allteftersom förändringar av köpkraften inträffar föreslå skatte- och prisjusteringar för att förebygga från nykterhetspolitisk synpunkt ogynnsamma effekter. Enligt motionärernas mening behöver ett dylikt uttalande inte utesluta att man när så anses lämpligt tillgriper prisinstrumentet även för en successiv nedpressning av alkoholkonsumtionen.

En aktuell höjning av alkoholbeskattningen för att återställa realpriset på här avsedda varor bör lämpligen anknyta till den reella inkomststegringen

för hushållen. Denna kan enligt finansplanen uppskattas till 4 procent år 1964 och var 5 procent 1963. Det förefaller därför rimligt att skatten på spritdrycker höjes med utgångspunkt från en höjning av brännvinspriset med 3 kr./liter. Motionärerna hemställer vidare att motionerna upptages till skyndsam behandling.

Med den sålunda föreslagna höjningsprincipen torde realpriset på sprit komma att i huvudsak återställas och någon uppbromsning av konsumtionsökningen kunna förväntas. Med beaktande av trenden i konsumtionsutvecklingen, som skulle leda till en inkomstökning med 2 à 3 procent, d. v. s. med 30 à 40 milj. kr. mot av finansministern beräknade 25 milj. kr., och med hänsyn till den av nykterhetspolitiska skäl av motionärerna föreslagna skattehöjningen kan statens inkomster av skatt på spritdrycker beräknas till 1 630 milj. kr., d. v. s. till 130 milj. kr. mera än vad som upptagits i finansplanen för budgetåret 1965/66.

I *motionen II: 723* framhåller motionären, att de alkoholfria dryckerna bör göras konkurrenskraftiga i förhållande till de alkoholhaltiga. En fullständig översyn av hela dryckesområdet med förhållandevis hög skatt på de mest alkoholhaltiga dryckerna ned till en nollställning av de alkoholfria, ter sig som ett alltmåra angeläget krav.

Läskedrycksskatten som en gång tillkom av fiskaliska skäl torde i dagens läge sakna existensberättigande. Vad beträffar sådana drycker som exempelvis bordsvatten torde dessa i framtiden räknas som nödvändighetsvaror. Den ständigt ökade kloreringen av vanligt dricksvatten kommer att alltmåra minska dess användbarhet. Efter tillkomsten av läskedrycksskatten har framkommit även nykterhetspolitiska skäl för dess avskaffande. Tidpunkten synes därför nu lämplig att förnya kravet på en utredning i ett sammanhang rörande såväl alkoholbeskattningen som beskattningen av alkoholfria drycker.

Övriga yrkanden

Vissa motioner innehåller yrkanden av innebörd att staten bör vidta särskilda åtgärder för att motverka en fortsatt allmän pris- och kostnadsökning. En sådan åtgärd bör enligt motionärerna i *motionerna I: 623* och *II: 739* vara en konferens — inom ramen för det ekonomiskt-sociala råd varom motionärerna framfört förslag i särskild motion — i syfte att klarlägga de samhällsekonomiska förutsättningarna för en reell inkomstförbättring för alla. En emission av ett statligt värdefast obligationslån i mindre valörer skulle bereda stora grupper en chans till värdefast sparande och därför också vara av stabiliseringspolitiskt värde. Framför allt är emellertid en reformering av skattereglerna av betydelse för den fortsatta ekonomiska utvecklingen. Därvid bör tillses att beskattningen avvåges med hänsyn till skattekraft och betalningsförmåga. Det är inte möjligt att nå den lättnad i den

personliga inkomstskatten som är önskvärd utan att en förskjutning till ökad andel för den indirekta beskattningen äger rum. Antalet högre inkomsttagare är numera så relativt litet, att huvuddelen av statens skatteinkomster, oavsett hur hårt de högsta inkomsterna beskattas, måste komma från de breda lagren av inkomsttagare. Ett absolut villkor för en ökad indirekt beskattning är dock att grupper med svag ekonomisk bärkraft, t. ex. folkpensionärer och barnfamiljer, får kompensation för en sådan skatteomläggning. Omsättningsskatten är emellertid i sin nuvarande utformning föga lämpad att medge en sådan ändrad avvägning. Den av allmänna skatteberedningen föreslagna mervärdeskatten skulle emellertid fylla detta väsentliga krav, eftersom den skulle möjliggöra en markerad lättnad i progressionen. Den skulle vidare göra det möjligt att slopa energiskatten och punktskatterna med undantag för bilskatter och den av sociala och medicinska skäl motiverade beskattningen av alkohol och tobak.

De skäl som finansministern anfört mot en mervärdeskatt synes motionärerna föga bärande.

Vidare är det enligt motionärerna angeläget att alla punktskatter, med undantag av de på alkohol och tobak, snarast möjligt avskaffas. Några av dessa skatter är förenade med speciella nackdelar från kontroll- och konkurrenssynpunkt. Försäljningsskatten på guldsmedsvavar innebär en särskild beskattning av konstnärlig verksamhet, som enligt motionärerna bör undvikas, och andra punktskatter, exempelvis skatten på äkta mattor, ger så låg avkastning, att man kan ifrågasätta om en sådan skatt på import från utvecklingsländer är motiverad.

På företagsbeskattningsområdet bör reformeringen av skattereglerna särskilt ta sikte på att förbättra företagens självfinansieringsmöjligheter. Detta bör bl. a. ske genom införande av rätt till högre initialavskrivning på byggnader i rörelse och jordbruk, rätt till avskrivning på återanskaffningsvärdet av maskiner och inventarier, gynnsammare regler för nedskrivning av varulager men också genom att företagen medges en varaktig rätt till visst avdrag för vinstutdelning på nyemissioner. Den s. k. Annell-lagen bör således — menar motionärerna — ingå som ett permanent inslag i företagsbeskattningen. Ökat företagssparande kan också uppmuntras genom att man inför en rätt till skattefrihet för löntagare för belopp, som ett visst antal år kvarstår i företagen.

Även i *motionerna I: 612* och *II: 728* framhålles nödvändigheten av fortsatt utredningsarbete i syfte att skapa större enhetlighet i skattesystemet och en anpassning av beskattningsreglerna, som bättre tillgodoser skatteförmågeprincipen och kravet på konkurrenskraft inom näringslivet. De förslag, som allmänna skatteberedningen framlagt, kan enligt motionärerna i stor utsträckning sägas tillgodose detta syfte. Även om nuläget nödvändiggör ett förhållandevis högt skattetryck bör — framför allt genom en konse-

kvent genomförd sparsamhet i den statliga förvaltningen och genom mera ambitiösa insatser för en aktiv lokaliseringsspolitik — en önskvärd sänkning av såväl det statliga som det kommunala skattetrycket kunna genomföras.

Motionärerna i *motionerna I: 632* och *II: 748* anhåller om förslag till 1966 års riksdag om en skattereform baserad på grundtankarna i allmänna skatteberedningens förslag men med större lättnader i inkomst- och förmögenhetsbeskattningen än enligt detta förslag. Motionärerna förutsätter att skatteförslaget enligt propositionen innebär ett provisorium och att inom en mycket nära framtid en genomgripande skattereform kommer till stånd. Därvid bör såväl den direkta som den indirekta beskattningen avvägas under hänsynstagande dels till skatteförmågan, dels till att skatterna inte kommer att medföra snedvridande verkningar i olika hänseenden och dels till att skatterna som helhet främjar den ekonomiska utvecklingen.

Skälen för en kraftig progressivitet har med hänsyn till den rådande fulla sysselsättningen i väsentlig utsträckning undanröjts. En sänkning av progressionen bör därför ske. Detta är så mycket angelägnare med hänsyn till de avsevärda nackdelar som från olika synpunkter är förenade med en kraftig progression. Härtill kommer att en sänkning av progressiviteten vid beskattningen skulle få en förhållandevis begränsad statsfinansiell betydelse.

Utskottets yttrande

Allmänna synpunkter

De i den förevarande propositionen framlagda förslagen måste ses mot bakgrunden av den bedömning av det samhällsekonomiska läget, som gjorts i statsverkspropositionen till årets riksdag. Såsom framgår av finansplanen skulle utgifterna i budgetförslaget för 1965/66 med oförändrad skattepolitik leda till ett underskott på ca 1 700 milj. kr. I förhållande till det beräknade budgetutfallet för innevarande budgetår skulle detta innebära en ökning av totalbudgetens utgiftsöverskott med ca 1 200 milj. kr. Denna försämring av det statsfinansiella läget uppstår trots att skatteunderlaget, såvitt avser den taxerade inkomsten av tjänst, beräknas stiga under 1965 med inemot 9 procent. För 1966 har den antagna ökningen beräknats till 4 procent. Å andra sidan har då inte heller någon beräkning i utgiftskalkylen gjorts för höjda statstjänarlöner efter 1965. Från dessa utgångspunkter har den automatiska ökningen av statens inkomster uppskattats till ca 1 750 milj. kr. för 1965/66. Med en uppgång i det statliga upplåningsbehovet av angiven omfattning skulle staten ta en så stor del av kapitalmarknadsutrymmet i anspråk, att en förutsatt ökning i kommunernas och industrins investeringar skulle omöjliggöras. Mot bakgrunden härav har en statlig inkomstförstärk-

ning framstått som ofrånkomlig. Det framlagda riksstatsförslaget utgår från en sådan förstärkning, som för budgetåret 1965/66 ökar statens inkomster med ca 750 milj. kr. och därmed nedbringar upplåningsbehovet till ca 1 miljard kr.

Frågan om avvägningen mellan direkt och indirekt skatt samt utformningen av skattesystemet har som bekant varit föremål för utredning inom allmänna skatteberedningen. De i beredningens betänkande SOU 1964: 25 framlagda förslagen syftar till att åstadkomma en omläggning av beskattningen mot ökad indirekt beskattning. Förslagen innebär i huvudsak följande. Socialförsäkringens grundförmåner föreslås finansierade genom arbetsgivaravgifter för löntagare. I fråga om den direkta beskattningen föreslår skatteberedningen skattelättnader genom höjning av ortsavdragen och förvärvsavdragen samt justering av skalorna för den statliga inkomstskatten och för förmögenhetsskatten. Därjämte föreslås en höjning av de allmänna barnbidragen. Det ökade uttaget av indirekt skatt föreslås ske genom att den allmänna varuskatten och energiskatten ersättes med en mervärdeskatt av sådan höjd, att utrymme även skapas för ett slopande av de s. k. punktskatterna med undantag i huvudsak för skatterna på sprit, tobak, bensin och motorfordon. Förslaget till nytt skattesystem är utformat som en serie reformer, avsedda att successivt genomföras fram till år 1971.

Skatteberedningens målsättning har under remissbehandlingen allmänt godtagits. I vissa hänseenden har de föreslagna reformerna emellertid mött stark kritik. Detta gäller framför allt förslagen rörande familjebeskattningen, socialförsäkringens finansiering och mervärdeskatten. På grund därav har departementschefen ansett, att skatteberedningens förslag i dessa delar bör bli föremål för ytterligare överväganden. Två arbetsgrupper har därför tillsatts inom finansdepartementet. Den ena gruppen skall ha till uppgift att skyndsamt överse familjebeskattningen och den andra gruppen skall överarbeta skatteberedningens förslag i fråga om socialförsäkringsavgifterna och mervärdeskatten.

De i den förevarande propositionen framlagda förslagen till omläggning av den direkta och indirekta beskattningen syftar, som redan förutskickats i finansplanen, främst till en i rådande läge nödvändig ökning av statens inkomster men avser samtidigt att åstadkomma en sådan omfördelning av skattebördan, att skattelättnader i första hand beredes barnfamiljerna och de lägre inkomsttagarna. Även om allmänna skatteberedningens förslag av ovan anförda skäl för närvarande inte i sin helhet kan bli föremål för lagstiftning, överensstämmer de i propositionen framlagda förslagen med de allmänna riktlinjerna i skatteberedningens betänkande.

Den föreslagna sänkningen av den direkta beskattningen fr. o. m. den 1 januari 1966 åstadkommes genom en kombination av olika åtgärder. Sålunda föreslås en revidering av de statliga inkomstskatteskalorna, innebä-

rande viss utjämning av den s. k. skattepuckeln och höjning av tudelningsgränsen. Genom en schablonisering av kommunalskatteavdraget garanteras ett visst minimiavdrag, som föreslås inte få överstiga 4 500 kr. för gifta och 2 250 kr. för ensamstående. Därjämte förordas att folkpensionsavgiften skall beräknas på den beskattningsbara inkomsten i stället för på den taxerade inkomsten och att avgiften maximeras till 1 200 kr. Dessa åtgärder likasom tidigare under åren 1962—1964 vidtagna förändringar i beskattningen föreslås vidare skola beaktas vid upprättandet av nya sjömansskattetabeller. Slutligen föreslås en höjning av skattepliktsgränsen för förmögenhetsskatten från 80 000 till 100 000 kr. fr. o. m. 1966 års taxering. De sålunda förordade lättnaderna i den direkta beskattningen ävensom ett aviserat förslag om införande av rätt till frivillig särbeskattning av makar beräknas medföra ett sammanlagt inkomstbortfall för budgetåret 1965/66 av 390 milj. kr. Därtill kommer en ytterligare minskning av statsinkomsterna med 340 milj. kr. för nästa budgetår genom förslaget om höjning av det allmänna barnbidraget fr. o. m. den 1 juli 1965 med 200 kr. till 900 kr.

För att genomföra dessa skattesänkningar och samtidigt uppnå den förstärkning av budgetens inkomster, som det statliga utgiftsprogrammet nödvändiggör i rådande konjunkturläge, krävs enligt departementschefens mening inte oväsentliga höjningar av den indirekta beskattningen fr. o. m. den 1 juli innevarande år. På grund därav föreslås i propositionen att den allmänna varuskatten höjs från 6 till 9 procent. För att hindra att denna höjning skall medföra en inte önskvärd effekt på näringslivets nyinvesteringar i maskiner och inventarier föreslås att skatteunderlaget vid beräkningen av den allmänna varuskatten på företagarnas inköp av maskiner och inventarier reduceras till 60 procent. Genom den allmänna varuskattens höjning erhålles en inkomstförbättring för budgetåret 1965/66 på 1 450 milj. kr. Vidare föreslås höjning av bensinskatten med 5 öre per liter och av tobaksskatten med 2 öre per cigarrett, vilka skattehöjningar ger 250 milj. kr. i ökade statsinkomster för nästa budgetår. Genom dessa höjningar har departementschefen erhållit utrymme för vissa justeringar av nuvarande punktbeskattning. Sålunda förordas att de särskilda skatterna på grammonvaror, socker och sirap samt på tandkräm och vissa andra kemisk-tekniska varor helt avskaffas. För övriga särskilt beskattade kemisk-tekniska varor samt för choklad- och konfektyrvaror föreslås en enhetlig skattesats av 50 procent. Totalt innebär detta ett skattebortfall under nästa budgetår av 100 milj. kr. Däremot föreslås inte någon ändring av de särskilda skatterna på pälsvaror samt äkta mattor och guldsmedsvaror eller beträffande bilaccisen.

De statsfinansiella effekterna av de redovisade förslagen innebär för budgetåret 1965/66 — om hänsyn även tages till att höjningen av den indirekta skatten förorsakar prisstegringar, som enligt gällande regler utlöser indextillägg till folkpensionerna (i propositionen beräknade till 120 milj. kr.) —

en ökning av statsinkomsterna med 750 milj. kr. För helt år beräknas emellertid inkomstförstärkningen endast komma att uppgå till 260 milj. kr., vilket sammanhänger med att de indirekta skattehöjningarna tillämpas under hela nästkommande budgetår, medan de direkta skattesänkningarna inverkar på skatteutfallet först fr. o. m. andra hälften av budgetåret.

I fråga om de individuella verkningarna av reformen bör framhållas att alla skattskyldiga utom juridiska personer erhåller sänkt direkt skatt. Skattelättnaderna för gifta uppgår till 400 å 500 kr. i inkomstläget 9 000—32 000 kr., till 500 å 700 kr. i inkomstläget 32 000—53 000 kr. och till 700 kr. vid inkomster överstigande 53 000 kr. För ensamstående är motsvarande skattelättnader ca 200 kr. i inkomstläget 4 000—16 000 kr. och 150 kr., när inkomsten uppgår till eller överstiger 51 000 kr. Om hänsyn även toges till de föreslagna ändringarna rörande den indirekta beskattningen och till höjningen av barnbidragen medför reformen väsentliga lättnader för barnfamiljerna utom i de allra högsta inkomstlägena. De största skattelättnaderna erhåller barnfamiljerna i inkomstläget 6 000—18 000 kr. Även för gifta utan barn är skattelättnaden störst i sistnämnda inkomstläge. För ensamstående slutligen uppkommer skattelättnader för inkomster upp till 15 000 kr.

Såsom framgår av den inledningsvis lämnade redogörelsen för det aktuella budgetläget har det statliga utgiftstrycket visat sig vara av sådan styrka, att en försämring av budgetbalansen endast ansetts kunna undvikas genom ytterligare inkomstförstärkningar i form av ökat skatteuttag. I likhet med departementschefen finner utskottet en sådan ökning av statens inkomster ofrånkomlig, om reformpolitiken skall kunna fullföljas och utrymme skapas för en nödvändig industriell och kommunal investeringsökning.

De i propositionen framlagda förslagen avser visserligen i första hand att öka statens inkomster men utgör samtidigt ett led i den reformering av beskattningssystemet, som påbörjades genom införandet av den allmänna varuskatten år 1959 och fortsatte genom 1961 års skattereform. Dessa reformer, som medfört ett ökat inslag av indirekt beskattning, har syftat till att i möjligaste mån anpassa skattesystemet till de förändrade förhållandena i samhället och åstadkomma en mer rättvis och rationell fördelning av skattebördan. Utskottet anser för sin del angeläget, att det inledda reformarbetet fortsättes med bibehållen målsättning inom ramen för tillgängliga resurser. I anslutning härtill bör framhållas att allmänna skatteberedningens förslag såvitt avser familjebeskattningen, socialförsäkringens finansiering och mervärdeskatten är föremål för fortsatta överväganden. Den nödvändiga inkomstförstärkningen måste därför erhållas inom ramen för nuvarande skattesystem.

Ett ökat uttag av indirekt skatt är såsom ovan nämnts en nödvändig förutsättning för den erforderliga inkomstförstärkningen och för de angelägna lättnaderna i den direkta beskattningen. De skäl, som tidigare åbero-

pats mot en höjning av den indirekta beskattningen — nämligen att den hårdast drabbar mindre inkomsttagare, folkpensionärer och barnfamiljer — kan inte göras gällande i den mån dessa kategorier beredes kompensation på annat sätt. Genom departementschefens förslag erhåller de mindre inkomsttagarna sådan kompensation främst genom schabloniseringen av kommunalskatteavdraget och genom de ändrade grunderna för beräkning av folkpensionsavgiften. För folkpensionärernas del neutraliseras verkningarna av den föreslagna höjningen av den indirekta beskattningen automatiskt genom indexregleringen av folkpensionerna. Som ett led i den aktuella skattereformen föreslås vidare att barnbidragen höjs med 200 kr., vilket innebär att en betydande del av lättnaden kommer barnfamiljerna till godo.

De ökningar av statsutgifterna, som betingas av redan gjorda åtaganden från statsmakternas sida, och de ytterligare krav, som ställs på samhällets medverkan i olika sammanhang, medför att utrymmet för ytterligare lättnader i den direkta beskattningen är tämligen begränsat. Enligt utskottets mening är det därför inte möjligt att för närvarande binda sig för skattesänkningar, som nämnvärt går utöver förslagen i propositionen. Detta skulle nämligen innebära, att man i motsvarande grad ökade inflationsriskerna och minskade möjligheterna att tillgodose de växande kraven på samhällets insatser. De pågående utredningarna rörande familjebeskattningen och företagsbeskattningen utgör ett ytterligare skäl för att tills vidare begränsa reformverksamheten på beskattningsområdet.

Av det ovan anförda framgår att utskottet i huvudsak ansluter sig till de i propositionen framlagda förslagen rörande omläggning av den direkta och indirekta beskattningen. I några hänseenden har utskottet ansett sig böra tillstyrka motionsvis framställda yrkanden om ändringar i departementschefens förslag och om ytterligare lättnader i den direkta beskattningen. Det skattebortfall, som föranledes av de av utskottet helt eller delvis tillstyrkta motionsyrkandena, motsvaras emellertid av ökade skatteintäkter genom utskottets förslag om en ytterligare förhållandevis obetydlig höjning av den allmänna varuskatten.

Utskottet behandlar härafter de olika förslagen i propositionen och i väckta motioner.

Den direkta beskattningen

Inkomstbeskattningen

Vad först angår *familjebeskattningen* hemställs i de vid riksdagens början väckta motionerna I: 22 av herr Lundström m. fl. och II: 28 av herr Ohlin m. fl. samt i motionerna I: 95 av herr Wallmark m. fl. och II: 118 av herr Fridolfsson i Stockholm ävensom i motionen II: 157 av fru Kristensson och fröken Ljungberg om riksdagsskrivelse med begäran om en parlamentarisk utredning rörande familjebeskattningen, varvid särskilt de pro-

blem, som är förenade med en övergång till särbeskattning, bör beaktas. I motionen II: 717 av herr Mundebo m. fl. yrkas att den inom finansdepartementet nyligen tillsatta arbetsgruppen får i uppdrag att skyndsamt framlägga förslag om övergång till särbeskattning.

Departementschefen har i propositionen uppgivit, att han har för avsikt att redan till årets riksdag framlägga förslag om införande fr. o. m. inkomst-året 1965 av rätt till frivillig särbeskattning av makar, som båda har förvärvsinkomst. Det kommande förslaget till lagstiftning i ämnet är enligt uttalande i propositionen att betrakta som ett provisorium i avvaktan på att frågan om sam- eller särbeskattning slutligt löses. Med hänsyn därtill har såsom ovan nämnts en särskild arbetsgrupp nyligen tillsatts inom finansdepartementet för att skyndsamt överse familjebeskattningen och därvid pröva de problem av teknisk och finanspolitisk art, som är förknippade med en övergång till fullständig eller modifierad särbeskattning. I arbetsgruppen ingår två riksdagsledamöter.

Med anledning av ett uttalande i motionerna I: 22 och II: 28 vill utskottet framhålla, att det inte finns anledning antaga, att resultatet av arbetsgruppens arbete inte kommer att bli föremål för remissbehandling i sedvanlig ordning. I och med tillsättandet av ovannämnda utredning, som självfallet även kommer att beakta de av motionärerna framförda synpunkterna, torde syftet med ovannämnda motioner huvudsakligen vara tillgodosett. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna.

I motionerna I: 630 av fröken Stenberg m. fl. samt II: 742 av herr Ringaby och fröken Ljungberg hemställes om riksdagsskrivelse med begäran att utredningen rörande familjebeskattningen även skall få i uppdrag att överväga de *ensamståendes skatteförhållanden*.

Vid den nu aktuella reformeringen av den direkta beskattningen har det befunnits angeläget att i första hand åstadkomma lättnader för de mindre inkomsttagarna och barnfamiljerna, vilkas skatteförmåga relativt sett blivit mest nedsatt genom inkomstutvecklingen och progressionens verkningar. Utskottet vill emellertid understryka, att de förordade ändringarna i den statliga inkomstbeskattningen inte bör uppfattas som slutgiltiga. Det torde också vara naturligt, att man vid de fortsatta övervägandena rörande familjebeskattningen kommer att beakta de ensamståendes skatteförhållanden, eftersom utredningen nödvändigtvis måste ta ställning till bl. a. tudelningsprincipen vid beskattningen, skatteskalornas konstruktion och relationen mellan gifta och ensamstående vid beskattningen. Med hänsyn därtill finner utskottet inte anledning tillstyrka bifall till skrivelseyrkandet i motionerna I: 630 och II: 742.

Utskottet behandlar härafter vissa motionsvis framställda yrkanden rörande *förvärvsavgiften*. De fr. o. m. 1965 års taxering gällande bestämmelserna härutinnan innebär i huvudsak följande. Hustru, som har inkomst

av jordbruksfastighet, rörelse eller tjänst, är berättigad till förvärvsavdrag. Om makarna inte har minderåriga barn utgör förvärvsavdraget 300 kr. Finnes barn, utgår i fråga om inkomst av rörelse eller tjänst högre förvärvsavdrag. Avdraget beräknas nämligen i dessa fall till 300 kr. jämte s. k. kvotavdrag med 20 procent av förvärvsinkomsten, dock högst till 2 000 kr. Om hustrun arbetar i mannens jordbruk eller rörelse, d. v. s. vid s. k. faktisk sambeskattnings, får mannen i princip ett förvärvsavdrag om 300 kr. Beträffande rätt till förvärvsavdrag för ensamstående barnförsörjare gäller oberoende av kön de regler, som tillämpas för hustru med egen inkomst. I fråga om inkomst av jordbruksfastighet är reglerna om förvärvsavdrag dock gynnsammare för de ofullständiga familjerna än för makar. Sådan inkomst berättigar nämligen den ensamstående barnförsörjaren till avdrag med 300 kr. jämte kvotavdrag med 20 procent av inkomsten av jordbruksfastigheten, dock högst med 2 000 kr. Ovannämnda bestämmelser gäller vid såväl den statliga som den kommunala taxeringen.

I motionerna I: 483 av herrar Sundin och Lundström samt II: 584 av herrar Ohlin och Hedlund yrkas — med verkan fr. o. m. 1967 års taxering — höjning av kvotavdraget till 25 procent och av maximibeloppet till 4 000 kr. Vidare yrkas att förvärvsavdrag vid faktisk sambeskattnings skall medges med 300 kr. jämte 25 procent av en femtedel av mannens inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse, dock sammanlagt högst 1 000 kr. I motionerna I: 633 av herr Virgin m. fl. och II: 722 av herr Cassel m. fl. hemställs att maximibeloppet höjs till 3 000 kr. med rätt till avdrag för styrkta högre kostnader för barnens vård inom ramen för 20 procent av inkomsten. Därjämte yrkas beträffande gift kvinna med inkomst av jordbruksfastighet liksom vid faktisk sambeskattnings att, om hustrun har hemmavarande barn under 16 år och kostnaderna för barnens vård överstiger 300 kr., avdrag skall medges för de verkliga kostnaderna, dock högst med 20 procent av det värde, vartill hustruns arbete uppskattas. I motionen II: 84 av fru Ryding m. fl. begäres förslag till riksdagen om höjning av kvotavdraget till 30 procent och av maximibeloppet till 4 000 kr. Slutligen yrkas i motionen II: 732 av fru Kristensson att maximibeloppet höjs till 3 000 kr. med rätt till avdrag för styrkta högre kostnader för barnens vård intill 10 000 kr. Därutöver hemställs att utredningen rörande familjebeskattnings får i uppdrag att pröva frågan om tudelningsprincipens tillämpning på förvärvsavdragen.

I propositionen har departementschefen inte föreslagit några ändringar rörande förvärvsavdragen med hänsyn till att frågan om familjebeskattnings utformning är under övervägande och till att sådana ändringar skulle påverka det kommunala skatteunderlaget.

Utskottet vill erinra om att förvärvsavdrag, som tillkommer hustru med barn, är motiverat av de särskilda omkostnader för barnens omhändertagande, som kan uppstå på grund av hennes förvärvsarbete. Allmänna skat-

teberedningen har i sitt betänkanade (SOU 1964: 25 s. 309—311) redovisat en inom Tjänstemännens centralorganisation våren 1963 utförd stickprovsundersökning i avsikt att belysa förhållandena för barnfamiljer, där båda makarna har förvärvsarbete. Undersökningen omfattade omkring 900 familjer med barn under 11 år och avsåg utgifterna för hemhjälp och daghemsvård. Den genomsnittliga utgiften per år för hemhjälp och daghemsvård var i familjer med ett barn 2 664 kr., i familjer med två barn 3 312 kr. samt i familjer med tre eller flera barn 2 820 kr. Uppgifterna avser familjer, där hustrun arbetade minst 30 timmar i veckan. I genomsnitt användes ungefär 20 procent av hustruns bruttoinkomst till betalning av hemhjälp och daghemsvård. Denna andel var i stort sett konstant i olika inkomstklasser.

Av den ovan redovisade utredningen framgår, att de kostnader, som är förenade med hustruns förvärvsarbete vid förekomsten av barn, i vissa fall ganska avsevärt överstiger förvärvsavdragets nuvarande maximibelopp, 2 000 kr. Mot bakgrunden därav delar utskottet motionärernas uppfattning, att en viss uppräknings av förvärvsavdragen är erforderlig för skattskyldiga med hemmavarande minderåriga barn. Vid ställningstagandet till yrkandet i motionerna måste emellertid beaktas å ena sidan det skattebortfall för stat och kommun, som är förenat med en sådan åtgärd, och å andra sidan den omständigheten att faktiska merkostnader i många fall inte föreligger, t. ex. i fråga om barn i tonåren. Med hänsyn därtill är utskottet inte berett att tillmötesgå motionärernas krav i vidare mån än att en uppräknings sker av kvotavdraget från 20 till 25 procent och av maximibeloppet från 2 000 till 3 000 kr. Därjämte förordar utskottet, att förvärvsavdraget för gift man med hemmavarande minderåriga barn vid faktisk sambeskattnings höjs till högst 1 000 kr., samt att gift kvinna med inkomst av jordbruksfastighet medges förvärvsavdrag med samma belopp, därest hon haft hemmavarande minderåriga barn och levt tillsammans med sin man. Nuvarande bestämmelse att avdrag i sistnämnda fall endast medges, om kvinnan utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kr., bör bibehållas och den begränsningen införs, att avdraget inte får överstiga värdet av kvinnans arbetsinsats. En på angivet sätt relativt begränsad reformering av förvärvsavdragen bör enligt utskottets mening inte i nämnvärd grad försvåra en eventuell övergång till särbeskattnings. Bestämmelserna bör träda i kraft den 1 januari 1966 samtidigt med de i propositionen föreslagna ändringarna i fråga om inkomstbeskattnings.

Utskottets förslag i denna del kan beräknas medföra ett skattebortfall för helt år av ca 45 milj. kr. för staten och ca 40 milj. kr. för kommunerna.

Vad härefter angår utredningsyrkandet i motionen II: 732 förutsätter utskottet, att även frågan om tadelningsprincipens tillämpning på förvärvsavdragen kommer att prövas vid den departementala beredningen av familjebeskattnings.

Med det anförda anser utskottet sig ha besvarat motionerna I: 483 och II: 584 samt I: 633 och II: 722 ävensom motionen II: 84 och motionen II: 732.

Utskottets förslag föranleder ändringar i 46 § 3 mom. kommunalskattelagen. I detta sammanhang behandlar utskottet även ett i propositionen nr 30 framlagt förslag till förtydligande av bestämmelserna i nämnda författningsrum.

I anledning av yrkanden i motionerna I: 203 och II: 245 beslöt 1964 års vårriksdag (BevU 35 och 58; rskr. 309) ändrad lydelse av 46 § 3 mom. kommunalskattelagen. Yrkandet i motionerna gick ut på att ensamstående barnförsörjare med inkomst av jordbruksfastighet skulle äga rätt till förvärvsavdrag enligt samma grunder som ensamstående barnförsörjare med inkomst av rörelse eller eget arbete. Genom lagändringen erhöll 3 mom. andra stycket nämnda paragraf ändrad lydelse, medan innehållet i momentet i övrigt lämnades oförändrat. Härigenom kom första och andra styckena i 3 mom. att erhålla en mot varandra stridande lydelse, såvitt angår förvärvsavdraget för ensamstående kvinnlig barnförsörjare med inkomst av jordbruksfastighet.

På grund härav förordar utskottet den ändringen i nuvarande första stycket av 46 § 3 mom. kommunalskattelagen, att orden »eller ock haft hemmavarande barn under 16 år» i sista meningen utgår.

I motionen II: 7 av herr Westberg upptages frågan om utvidgning av den år 1960 införda *avdragsrätten för skattskyldiga, som underhåller icke hemmavarande barn*. Tidigare fick skattskyldiga, som icke hade vårdnaden om eget barn, ett med 50 procent förhöjt ortsavdrag. 1960 borttogs denna förmån, och nämnda skattskyldiga — i regel fränskild fader med underhållsskyldighet mot barn, som vistas hos modern — fick samma ortsavdrag som annan ensamstående skattskyldig. Som kompensation infördes rätt till allmänt avdrag med högst 1 000 kr. för skattskyldig, som underhåller icke hemmavarande barn under 16 år. Ifrågavarande avdrag skiljer sig från de periodiska understöden därigenom, att mottagaren inte är skattskyldig för det mottagna beloppet.

Motionären hemställer, att maximiavdraget höjs till 2 000 kr. fr. o. m. 1966 års taxering.

Såsom utskottet i tidigare sammanhang framhållit är den avdragsrätt, som tillkommer en skattskyldig med underhållsskyldighet mot barn, tämligen begränsad jämförd med de olika förmåner, som vid beskattningen medges ensamstående med hemmavarande barn. Därtill kommer att avdragsbeloppet är begränsat till 1 000 kr. oavsett antalet barn, för vilka underhåll utgivits. Med hänsyn därtill och till att underhållsskyldigheten väsentligt nedsätter skatteförmågan hos den, som har att utbetala bidrag till mer än ett barn, anser utskottet sig böra förorda, att avdragsrätten för underhåll till eget barn under 16 år så till vida utvidgas, att avdraget fr. o. m.

1967 års taxering bestämmes till högst 1 000 kr. per barn och år. Vid ställningstagande till utskottets förslag bör särskilt uppmärksammas att skattskyldig med stor försörjningsbörda, vilkens behållna inkomst understiger existensminimum, äger rätt till avdrag för nedsatt skatteförmåga med — utöver maximibeloppet för sådant avdrag 4 500 kr. — ett belopp av högst 1 000 kr. för varje oförsörjt barn.

Det åligger enligt gällande bestämmelser den skattskyldige att styrka utgivet bidragsbelopp. Enligt vad utskottet erfarit medges dock ofta avdrag vid taxeringen utan egentlig prövning av det berättigade i avdragsyrkandet. Vid en på ovan angivet sätt utökad avdragsrätt är det enligt utskottets mening nödvändigt med en effektiv kontroll av ifrågavarande avdrag för att förhindra skattefusk. Utskottet föreslår därför, att en uttrycklig bestämmelse införes i 46 § 2 mom. kommunalskattelagen om att det åligger den skattskyldige att styrka det i deklarationen yrkade avdraget genom intyg från barnavårdsnämnd, barnavårdsman eller kommunal förtroendeman.

Det årliga skattebortfallet genom utskottets förslag kan uppskattas till högst 3 milj. kr. för staten och till ett något lägre belopp för kommunerna.

Genom vad utskottet sålunda föreslagit torde yrkandet i motionen II: 7 huvudsakligen vara tillgodosett.

I propositionen föreslås att *avdrag för kommunalskatt* vid taxeringen till statlig inkomstskatt skall medges med belopp motsvarande minst en fjärdedel av den sammanräknade nettoinkomsten, d. v. s. summan av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor, i förekommande fall minskad med avdrag för underskott å förvärvskälla. Vid tillämpning av schablonregeln får avdrag dock inte åtnjutas med högre belopp än 4 500 kr. för makar och s. k. ofullständiga familjer samt 2 250 kr. för övriga skattskyldiga. Om den under närmast föregående år påförda kommunalskatten överstiger minimibeloppet, skall avdrag liksom för närvarande medges med det faktiskt påförda beloppet. I fråga om samtaxerade makar skall schablonavdrag medges, om makarnas sammanlagda kommunalskatt för närmast föregående år understiger en fjärdedel av deras sammanlagda sammanräknade nettoinkomster, resp. 4 500 kr. Ett genomförande av förslaget skulle leda till skattelättnader för inkomster upp till 32 000 kr. för makar och 16 000 kr. för ensamstående.

I motionerna I: 632 av herr Virgin m. fl. och II: 748 av herr Cassel m. fl. yrkas avslag på förslaget i propositionen. Enligt motionärernas mening skulle en schablonisering av kommunalskatteavdraget strida mot skatteförmågeprincipen och medföra svårigheter i den praktiska tillämpningen för såväl de skattskyldiga som taxeringsmyndigheterna.

Den väsentligaste fördelen med ett på angivet sätt schabloniserat avdrag för kommunala utskylder är, att man med förhållandevis litet skattebortfall åstadkommer skattelättnader för inkomsttagare med relativt låga in-

komster, utan att kommunernas skatteunderlag rubbas. Personer, som slutar sin förvärvsverksamhet, exempelvis för att studera eller fullgöra värnpliktsjämsnsgöring, saknar nu i många fall möjlighet att vid taxeringen utnyttja avdrag för den kommunalskatt, som belöper på det sista årets inkomster. Genom förslaget i propositionen ges sådana personer, när de återinträder i förvärvslivet, möjlighet att helt eller till väsentlig del utnyttja det kommunalskatteavdrag, som de tidigare gått miste om. Vid konstruktionen av källskattetabellerna har hänsyn tagits till avdraget för kommunalskatt. Detta medför, att personer, som inträder i förvärvslivet eller inflyttar från utlandet, och sjömän, vilka på grund av anställning till sjöss erlagt sjömansskatt men övergått till arbete i land, påföres kvarstående skatt. Vid en schablonisering av kommunalskatteavdraget kommer ovannämnda skattskyldiga i dessa fall i regel att undgå denna kvarstående skatt eller i varje fall att få väsentligt lägre sådan skatt än för närvarande. Därtill kommer att en schablonisering av kommunalskatteavdraget är ägnad att underlätta övergången till ett system med definitiv källskatt. Svårigheterna för de skattskyldiga att beräkna det ifrågavarande avdraget bör enligt utskottets mening inte överdrivas. Utskottet förutsätter, att av deklarationsformulären kommer att klart framgå, hur avdraget skall beräknas. Med det anförda tillstyrker utskottet förslaget om schablonisering av kommunalskatteavdraget och avstyrker således bifall till motionerna I: 632 och II: 748 i denna del.

I motionerna I: 620 av herrar Lager och Adolfsson samt II: 731 av herr Karlsson i Huddinge m. fl. hemställes om sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag, att schablonavdragets maximibelopp bestämmes till 3 000 kr. för ensamstående. Vidare yrkas i motionen I: 625 av fru Myrdal att schablonavdraget bestämmes till enhetligt belopp för alla skattskyldiga men att ett extra avdrag motsvarande en tredjedel av schablonavdraget medges för gifta, när endast ena maken har inkomst, och för ensamstående med hemmavarande barn under 18 år.

Enligt gällande bestämmelser sker en differentiering av skatteuttaget mellan gifta och ensamstående såväl vid den statliga som den kommunala beskattningen genom att en gift skattskyldig medges dubbelt så stort ortsavdrag som en ensamstående. Även högsta beloppen för schablonavdrag från inkomst av kapital och för avdrag för livförsäkringspremier m. m. är dubbelt så stora för gift som för ensamstående. Vid beräkning av den statliga inkomstskatten tillämpas vidare skilda skalor för å ena sidan gifta och å andra sidan ensamstående. Genom den gjorda avvägningen av avdrag och skalor har tudelningen införts som en princip för fördelningen av skattebördan mellan gifta och ogifta med små och medelstora inkomster.

Det föreslagna schablonavdraget har utformats med utgångspunkt från ovannämnda beskattningsregler. Ett bifall till motionerna skulle därför innebära ett brytande av de avvägningsprinciper, som gällt alltsedan år 1953. En sådan åtgärd synes inte böra vidtas, innan den pågående utred-

ningen rörande familjebeskattningen slutförts och en mera definitiv ståndpunkt tagits till frågan om hur beskattningen mellan gifta och enamstående skall avvägas. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 620 och II: 731 i berörda hänseenden ävensom till motionen I: 625.

I detta sammanhang behandlar utskottet även ett motionsvis väckt förslag om utökad rätt till *avdrag för försäkringspremier*. Enligt gällande bestämmelser medges avdrag för den obligatoriska sjukförsäkringsavgiften — även om sådan avgift inte påförts eller påförts med lägre belopp — med 150 kr. för ensamstående och 300 kr. för makar. Om den påförda avgiften överstiger dessa belopp medges avdrag med det faktiskt påförda beloppet. Avdrag för premier för sjuk-, olycksfalls- och kapitalförsäkring medges vidare med högst 250 kr. för ensamstående och 500 kr. för makar eller ogift med hemmavarande barn under 18 år. Slutligen föreligger rätt till avdrag för premier för pensionsförsäkring med faktiskt erlagt belopp. Ovannämnda bestämmelser gäller både vid den statliga och den kommunala taxeringen.

I motionen II: 726 av herr Hansson i Önnarp begäres utredning rörande möjligheterna för företagare, som inte är anslutna till ATP, att erhålla avdrag för premier för tilläggssjukpenning. Företagares grupplivförsäkring bör vidare enligt motionen få avdragas utom ramen för gällande försäkringsavdrag.

Vid 1963 års riksdag beslutades att av arbetsgivare erlagda premier och avgifter för tjänstegrupplivförsäkring skulle vara fritagna från beskattning hos de anställda. I samband därmed uppdelades det tidigare försäkringsavdraget å högst 400 kr. för ensamstående och 800 kr. för makar på två avdrag, dels det ovannämnda avdraget för den obligatoriska sjukförsäkringsavgiften och dels det till 250 resp. 500 kr. maximerade avdraget för frivilliga försäkringsavgifter. Med hänsyn till att avgifterna till den allmänna sjukförsäkringen i regel är större för företagarna än för de anställda, gavs företagarna genom uppdelningen av försäkringsavdraget möjlighet till ökade avdrag för frivilliga försäkringspremier.

Om en företagare av olika anledningar anser det fördelaktigt att stå utanför ATP och i stället skaffar sig ett riskskydd genom frivillig tilläggssjukpenningförsäkring, är det enligt utskottets mening inte rimligt, att han kompenseras därför genom speciella förmåner vid beskattningen, vilka inte tillkommer andra skattskyldiga med utgifter för försäkringspremier till samma belopp. Utskottet vill även framhålla att den avdragsrätt för sjuk-, olycksfalls- och kapitalförsäkringspremier, som för närvarande föreligger i form av allmänt avdrag, inte är principiellt betingad utan motiverad av önskemålen att uppmuntra försäkringssparandet. Den med försäkringsavdraget förenade avdragsrätten kan med hänsyn därtill inte likställas med den generella avdragsrätt, som skulle följa av en utbrytning av vissa sjuk-, olycksfalls- och kapitalförsäkringspremier till ett särskilt allmänt avdrag.

En sådan åtgärd måste nämligen kombineras med en ändring av lagstiftningen på intäktssidan, så att utfallande försäkringsbelopp — i motsats till vad som nu är fallet — blir skattepliktig inkomst. De ifrågavarande försäkringarna skulle i så fall komma att skattemässigt behandlas på samma sätt som pensionsförsäkringar. Full avdragsrätt för premierna och skatteplikt för utfallande försäkringsersättningar skulle å andra sidan förutsätta en höjning av ersättningsbeloppen till en sådan nivå, att försäkringstagarna efter skatteavdrag i princip skulle få samma nettobelopp som nu. Detta skulle i sin tur medföra betydligt stegrade premiekostnader. Av ovan anförda skäl anser utskottet sig inte kunna tillstyrka bifall till utredningsyrkandet i motionen II: 726.

Vid den statliga och kommunala taxeringen medges för närvarande *ortsavdrag* med 4 500 kr. för gifta och 2 250 kr. för ensamstående. Det högre *ortsavdraget* medges även ogift med hemmavarande barn under 18 år.

I motionerna I: 215 av herr Virgin m. fl. och II: 259 av herr Heckscher m. fl. hemställs att skattskyldig med hemmavarande barn under 18 år, som inte haft 2 400 kr. inkomst, skall — utöver *ortsavdrag* å 4 500 kr. — äga åtnjuta *barnavdrag* med 1 000 kr. för varje barn. I motionerna framställs även lagstiftningsyrkande av innebörd att skattskyldig, som helt eller delvis inte kan utnyttja den på barnen belöpande, av motionärerna förordade *ortsavdragshöjningen*, skall påföras »negativ» skatt för det outnyttjade beloppet. Enligt uppgift i motionerna skulle förslaget genomsnittligt medföra en ökad kommunal utdebitering med 40 öre per skattekrona.

Allmänna skatteberedningen har med sina förslag bl. a. avsett att åstadkomma en skatteomfördelning till barnfamiljernas förmån. Två metoder har därvid ansetts kunna komma i fråga, nämligen höjning av det generella *barnbidraget* eller införande av *barnavdrag* vid beskattningen. Skatteberedningen har ansett, att det förra alternativet är att föredraga och har därför förordat en successiv höjning av *barnbidragen* fram till år 1971. Ledamoten Östman har reserverat sig mot beredningens förslag och förordat att *barnbidragen* skall kompletteras med *barnavdrag* vid beskattningen. Flerparten remissmyndigheter har anslutit sig till skatteberedningens förslag om höjning av *barnbidragen*.

Enligt utskottets mening bör även i fortsättningen stödet åt barnfamiljerna lämnas genom direkta bidrag i olika former i stället för genom *avdrag* vid beskattningen. Såsom framgår av direktiven för den nyligen tillsatta utredningen om samhällets ekonomiska stöd åt barnfamiljerna bör riktmärket för familjepolitiken vara att genom olika former av bidrag inte endast åstadkomma största möjliga jämlikhet i materiella villkor mellan barnfamiljer och familjer utan barn utan även mellan barnfamiljerna inbördes.

Det bör vidare framhållas att en riktpunkt för den i propositionen föreslagna skattereformen varit att undvika åtgärder, som rubbar skatteunder-

laget för kommunerna och därmed försvårar genomförandet av det till årets riksdag aviserade förslaget till kommunal skatteutjämning. Med hänsyn därtill har departementschefens förslag utformats på sådant sätt, att de endast medför lättnader vid den statliga beskattningen och i fråga om folkpensionsavgiften. En väsentlig förbättring har därutöver beretts barnfamiljerna genom förslaget om höjning av barnbidragen, vilket ligger helt i linje med den ovan angivna målsättningen för familjepolitiken. Ett bifall till yrkandena i motionerna skulle därjämte, såsom framhålls i propositionen, försvåra en framtida övergång till särbeskattning. Av ovan anförda skäl kan utskottet inte tillstyrka bifall till förslagen i motionerna I: 215 och II: 259.

Utskottet har vidare att ta ställning till yrkandet i motionen II: 746 av fröken Wetterström m. fl. om höjda *ortsavdrag för ålders- och invalidpensionärer*. Härutinnan yrkas att ortsavdrag medges ensamstående folkpensionär med 3 600 kr. samt gifta med 6 000 kr., om endast den ene av makarna uppbär folkpension, och med 7 200 kr. om båda makarna uppbär folkpension.

Enligt gällande bestämmelser föreligger möjligheter att utöver ortsavdrag medge skattskyldig avdrag för nedsatt skatteförmåga med ett belopp av högst 4 500 kr. Utgöres skattskyldigs huvudsakliga inkomst av folkpension, skall författningsenligt den skattskyldige i regel anses ha sådan nedsatt skatteförmåga, som berättigar till särskilt avdrag. Principen är att en folkpensionär, som för sin försörjning varit helt beroende av folkpensionen, skall få så stort extra avdrag, att någon skatt inte uppkommer. Har han annan inkomst vid sidan av folkpensionen får han regelmässigt utan särskild ansökan skattelättnad genom visst avdrag för nedsatt skatteförmåga, så länge sidoinkomsten understiger pensionens belopp.

Nu gällande regler om avdrag för nedsatt skatteförmåga i förening med de åtgärder, som i propositionen föreslås för att lätta skattetrycket för skattskyldiga med lägre inkomster, får enligt utskottets uppfattning anses erbjuda tillräckliga möjligheter att beakta folkpensionärernas särskilda förhållanden, när de är hänvisade att helt eller huvudsakligen leva på folkpensionen. Att på sätt i motionerna föreslås medge folkpensionärer även med höga inkomster en skattelättnad, som inte skulle komma i fråga för andra skattskyldiga i motsvarande inkomstläge, synes svårigen kunna motiveras från skattemässiga utgångspunkter. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen II: 746.

Som ett komplement till förslagen om schabloniseringen av kommunal-skatteavdraget och omläggningen av folkpensionsavgiften, vilken senare fråga behandlas i andra lagutskottets utlåtande nr 17, föreslås i propositionen ändringar i de vid den statliga inkomstbeskattningen gällande *skatteskalorna*. Den föreslagna omläggningen av skalorna avser att lindra progres-

sionen i inkomstskikten närmast över det proportionella skiktet och har utformats på sådant sätt, att denna lindras för gifta i inkomstskikten 12 000—40 000 kr. och för ensamstående i skikten 6 000—40 000 kr. Härigenom har tudelningsgränsen höjts från nuvarande årsinkomst av ca 24 500 kr. till ca 34 000 kr. Skattelättnaden uppgår i absoluta tal till högst 1 300 kr. för gifta och 750 kr. för ensamstående. Skattebortfallet vid ett genomförande av dessa skalor beräknas till 730 milj. kr. för helt år.

I motionerna I: 632 av herr Virgin m. fl. och II: 748 av herr Cassel m. fl. förordas en betydligt mera långtgående reformering av skatteskalorna än i propositionen. Sålunda föreslår motionärerna i avsikt att kompensera de lägre inkomsttagarna för höjningen av den allmänna varuskatten och att minska verkningarna av progressionen för de stora inkomstgrupperna dels att skattesatsen i det proportionella skiktet sänks med tre enheter från 10 till 7 procent och dels att skatteuttaget i inkomstskikten 12 000—60 000 kr. för gifta och i skikten 6 000—40 000 kr. för ensamstående sänks med en å två procentenheter utöver förslaget i propositionen. Skattebortfallet, för vilket motionärerna anser sig ha täckning genom olika besparingsförslag, anges till ett 900 milj. kr. högre belopp än enligt förslaget i propositionen.

I motionerna I: 612 av herr Torsten Andersson m. fl. och II: 728 av herr Hedlund m. fl. liksom i motionerna I: 623 av herr Lundström m. fl. och II: 739 av herr Ohlin m. fl. föreslås att skatteuttaget i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag i inkomstskikten 16 000—40 000 kr. för gifta sänks med ytterligare en procentenhet och att beträffande ensamstående skatteuttaget sänks med ytterligare två procentenheter i inkomstskikten 8 000—15 000 kr. samt med en enhet i skikten 15 000—30 000 kr. Förslagen i de båda sistnämnda motionsparen innebär, att tudelningsgränsen blir oförändrad och att de ensamstående erhåller en mer markerad skattelättnad. Inkomstbortfallet uppskattas i motionerna för helt år till 132 milj. kr. utöver bortfallet enligt Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet vill inte bestrida, att de i motionerna I: 612 och II: 728 samt I: 623 och II: 739 förordade skatteskalorna i vissa hänseenden måhända äger företräden framför de i propositionen föreslagna. Såsom utskottet tidigare framhållit är det emellertid av samhällsekonomiska skäl inte möjligt att i nuvarande läge vidga ramen för skattesänkningen utöver den i propositionen angivna. De åtgärder, som vid sidan av reformeringen av skatteskalorna föreslagits i propositionen, bedömer utskottet såsom mera angelägena än ytterligare justeringar av skalorna. Mot bakgrunden härav anser utskottet sig inte kunna tillstyrka längre gående skattelättnader i berörda hänseende än som föreslagits i propositionen. Vad härefter angår förslagen i motionerna I: 632 och II: 748 har utskottet i motsats till motionärerna uttalat sig för en schablonisering av kommunalskatteavdraget, innebärande en årlig skattelättnad på 420 milj. kr., som främst kommer sådana inkomsttagare till del, vilkas inkomster helt eller huvudsakligen ligger inom det

proportionella skiktet. Med hänsyn härtill kan utskottet inte heller ansluta sig till det av motionärerna föreslagna lägre skatteuttaget i inkomstskikten däröver. Utskottet tillstyrker således bifall till de i propositionen framlagda förslagen rörande skatteskalorna och avstyrker bifall till motionerna I: 612 och II: 728, I: 623 och II: 739 samt I: 632 och II: 748 i berörda delar.

I samtliga sistnämnda motioner har även framställts yrkanden om fortsatt utredning rörande *indexreglering av skattesystemet*. Sålunda hemställs i motionerna I: 612 av herr Torsten Andersson m. fl. och II: 728 av herr Hedlund m. fl. om skyndsam prövning av frågan om indexreglering av skattesystemet. I motionerna I: 623 av herr Lundström m. fl. och II: 739 av herr Ohlin m. fl. begäres fortsatta undersökningar och förslag rörande metoder för att undvika inflationens skattehöjande verkningar. Vidare hemställs i motionerna I: 632 av herr Virgin m. fl. och II: 748 av herr Cassel m. fl. att Kungl. Maj:t ger allmänna skatteberedningen sådana direktiv, att förslag till indexreglering av bl. a. ortsavdrag, skatteskalor och förvärvsavdrag kan föreläggas 1966 års riksdag.

Allmänna skatteberedningen har utformat sina förslag till successiva reformer av beskattningen fram till år 1971 med beaktande av antagna penningvärdeförändringar under övergångstiden. Skatteberedningen ansåg emellertid, att frågan om indexreglering av ortsavdrag, skatteskalor, förvärvsavdrag och barnbidrag för tiden efter reformens fulla genomförande allvarligt borde övervägas.

Utskottet vill erinra om att den i propositionen föreslagna reformeringen av beskattningen inte bör betraktas som slutgiltig. Fortfarande pågår ett vittomfattande utredningsarbete inom väsentliga delar av beskattningsområdet. Här må endast erinras om att frågan om utformningen av företagsbeskattningen behandlas av företagsskatteutredningen samt att familjebeskattningen, socialförsäkringens finansiering och mervärdeskatten är under fortsatta överväganden inom de båda tidigare omnämnda arbetsgrupperna i finansdepartementet. Utskottet anser för sin del lämpligt att avvakta resultatet av de pågående utredningarnas arbete, innan ställning tas till frågan om lämpligheten av att indexreglera skattesystemet och avstyrker därför bifall till berörda skrivelseyrkanden i motionerna.

Källskatten m. m.

I motionerna I: 626 av herr Ferdinand Nilsson samt II: 743 av herrar Svensson i Vä och Börjesson i Glömminge hemställs bl. a. om förslag till innevarande års riksdag avseende undantagande från källskatt av mindre arbetsinkomster å tillsammans högst 1 000 kr. per år och arbetsgivare samt befrielse för arbetsgivare från skyldighet att lämna arbetsgivaruppgift om sådan inkomst.

Utskottet har tidigare vid upprepade tillfällen, senast år 1964, avstyrkt motionsyrkanden av innebörd att från deklarationsplikt skulle undantagas

personer, vilka i huvudsak inte hade andra inkomster än folkpension och med dem i inkomsthänseende likställda. Därvid har utskottet framhållit, att det från förenklingssynpunkt skulle vara en avsevärd fördel, om man kunde befria personer med inkomster motsvarande i huvudsak existensminimum från deklarationsplikt. Utskottet har likväl, särskilt med hänsyn till det sätt varpå vissa socialförsäkringsavgifter uttages, inte ansett sig kunna medverka till en begränsning av deklarationsplikten. Härtill kommer att ett bifall till yrkandet i de förevarande motionerna i praktiken skulle kunna komma att innebära att även inkomsttagare med större inkomster befriades från deklarationsplikt för inkomstbelopp som understiger 1 000 kr. Då en sådan ordning inte endast skulle strida mot skatteförmågeprincipen utan även innebära ett orättvist gynnande av vissa kategorier skattskyldiga, avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 626 och II: 743, i vad desamma behandlas i detta betänkande.

Sjömansskatten

I fråga om sjömansskatten innebär propositionen att Kungl. Maj:t hos riksdagen hemställt om godkännande av vissa i propositionen uppdragna riktlinjer för nya sjömansskattetabeller, avsedda att ersätta de nu gällande, som fastställdes år 1961, samt om bemyndigande att utarbeta och fastställa nya tabeller.

Av propositionen framgår att man vid upprättandet av de nya tabellerna avser att iakttaga inte endast de nu föreslagna ändringarna i fråga om den direkta beskattningen och folkpensionsavgiften utan även sådana förändringar i beskattningen som skett sedan nuvarande källskattetabeller uppgjordes. Vidare förordas att sjömansskatten enligt de nya tabellerna beräknas på grundval av en kommunal utdebitering av 16 kr., motsvarande medelutdebiteringen för de län, vilkas innevånare svarar för den större delen av sjömansskatten, i stället för såsom nu på grundval av medelutdebiteringen för landet i dess helhet.

I de vid riksdagens början väckta motionerna I: 350 av herr Adolfsson samt II: 375 av fru Ryding och herr Karlsson i Huddinge hemställes om skyndsam utredning av sjömansskattelagstiftningen och om förslag till riksdagen om rättvisare beskattning av ombordanställda på svenska fartyg.

Av det ovan anförda och av den till propositionen såsom bilaga 1 fogade promemorian angående de föreslagna sjömansskattetabellerna framgår, att man vid omräkningen av tabellerna avser att ta hänsyn inte endast till sådana ändringar, som föranleds av skattelagstiftning efter år 1961 och av förslagen i den förevarande propositionen, utan även till önskemål av den art, som framställts i motionerna I: 350 och II: 375.

Med det anförda tillstyrker utskottet, som inte funnit anledning till erinran mot förslagen i denna del, att riksdagen ger Kungl. Maj:t det begärda

bemyndigandet. Detta innebär att utskottet inte anser sig kunna biträda utredningsyrkandet i motionerna I: 350 och II: 375.

I motionen II: 721 av herr Carlsson i Göteborg m. fl. yrkas — i syfte att erhålla bättre överensstämmelse mellan kolumnbeteckningarna för källskatt och sjömansskatt — viss teknisk ändring av anvisningarna till 10 § förordningen om sjömansskatt.

Enligt 7 § förordningen om sjömansskatt skall sjömansskatt för här i riket bosatt sjöman utgå för månad och beräknas enligt särskilda sjömansskattetabeller. Det åligger sjöman jämlikt 10 § samma förordning att för befälhavaren ombord uppvisa debetsedel å preliminär A-skatt. Skatteavdrag skall verkställas enligt den kolumn, som jämlikt uppbördsförordningen skall tillämpas vid avdrag för gäldande av sådan skatt. Anvisningarna till 10 § förordningen om sjömansskatt innehåller föreskrift om att kolumnen i sjömansskattetabellen skall bestämmas med motsvarande tillämpning av 4 § uppbördsförordningen.

Motionärerna framhåller, att det råder bristande överensstämmelse mellan källskatte- och sjömansskattetabellerna. Källskattetabellerna är sålunda uppdelade i fyra kolumner, medan sjömansskattetabellerna innehåller tre kolumner. Detta medför stundom att för sjömän, som har kolumnbeteckningen 3 på sin debetsedel, avdrag för sjömansskatt verkställs enligt kolumn 3 i sjömansskattetabellen. Härigenom har skatteavdraget blivit för lågt, eftersom källskattetabellens kolumn 3 avser gift man, vars hustru har inkomst å 3 000 kr. eller däröver, medan sjömansskattetabellens kolumn 3 avser ogift sjöman med barn och upptar en lägre skatt än kolumn 2 i motsvarande tabell, vilken avser gift sjöman.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att anvisningarna till 10 § sjömansskatteförordningen bör erhålla sådan ändrad lydelse, att överensstämmelse åvägbringas mellan källskatte- och sjömansskattetabellernas kolumnindelning. Detta förutsätter att nuvarande kolumn 2 i sjömansskattetabellerna erhåller beteckningen 2—3 och att nuvarande kolumn 3 erhåller beteckningen 4.

Utskottet tillstyrker således bifall till motionen II: 721.

Förmögenhetsskatten

Departementschefens förslag beträffande förmögenhetsbeskattningen innebär, att skattepliktsgränsen höjs från nuvarande 80 000 till 100 000 kr. eller med 25 procent. Højningen motsvarar ungefär stegringen av levnads-kostnadsindex efter år 1957, då nuvarande skattepliktsgräns fastställdes. Förslaget medför en skattelättnad på förmögenheter i skiktet 80 000—100 000 kr. Skattelättnaden uppgår maximalt till 100 kr.

I motionerna I: 614 av herr Gustaf Henry Hansson m. fl. samt II: 734 av herrar Nilsson i Bästekille och Stiernstedt yrkas att skattepliktsgränsen

för förmögenhetsskatten fastställs till 125 000 kr. i stället för i propositionen föreslagna 100 000 kr. och att allmänna skatteberedningens förslag till skatteskalor antages. I motionerna I: 620 av herrar Lager och Adolfsson samt II: 731 av herr Karlsson i Huddinge m. fl. yrkas en väsentlig skärpning av förmögenhetsskatten i förhållande till propositionens förslag. Motionärerna föreslår sålunda skattesatser varierande mellan en och tre procent. I motionerna I: 622 av herr Lundin m. fl. och II: 747 av herr Wikner m. fl. hemställas däremot att nuvarande förmögenhetsskatt bibehålles oförändrad.

Utskottet har tidigare i olika sammanhang uttalat, att det inte är möjligt att för närvarande binda sig för skattesänkningar, som går nämnvärt utöver förslagen i propositionen och anser sig därför inte kunna biträda en längre gående sänkning av förmögenhetsskatten än departementschefen förordat. Genom förslaget torde i huvudsak de mindre förmögenhetsinnehavarna undgå att på grund av den allmänna prisnivåns höjning och fastighetstaxeringens verkningar bli påförda skatt. Med det anförda, och då utskottet inte kan biträda yrkandena om vare sig skärpning av förmögenhetsskatten eller om ett bibehållande av nuvarande skattepliktsgräns, avstyrker utskottet yrkandena i motionerna I: 614 och II: 734 samt I: 620 och II: 731 i nu förevarande del, ävensom motionerna I: 622 och II: 747.

Flera motioner innehåller yrkanden om utredning avseende förmögenhetsbeskattningen. En sådan utredning bör enligt motionerna I: 614 av herr Gustaf Henry Hansson m. fl. samt II: 734 av herrar Nilsson i Bästekille och Stiernstedt syfta till sådana ändringar i gällande förmögenhetsbeskattning, att produktiva förmögenhetstillgångar i rörelse och jordbruk helt eller delvis undantas från beskattning. I motionerna I: 621 av herr Nils Theodor Larsson och II: 727 av herr Hansson i Önnarp m. fl. yrkas skyndsam översyn av förmögenhetsbeskattningen i syfte att möjliggöra att skatt på kapitaltillgångar endast uttas på avkastningen. Slutligen begäres i motionerna I: 623 av herr Lundström m. fl. och II: 739 av herr Ohlin m. fl. att den översyn av förmögenhetsskatten, som påbörjades av allmänna skatteberedningen, skall slutföras utan dröjsmål.

Utskottet är för sin del inte berett att medverka till en utredning om förmögenhetsbeskattningen. Den i propositionen föreslagna åtgärden får anses utgöra den för närvarande mest angelägna reformen på förmögenhetsskatteområdet. Härtill kommer att utredningsyrkandena i motionerna I: 614 och II: 734 samt I: 621 och II: 727 syftar till införande av regler, vilka innebär ett avsevärt avsteg från gällande principer för förmögenhetsbeskattningen.

På grund härav avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 614 och II: 734 samt I: 623 och II: 739 i nu förevarande del ävensom till motionerna I: 621 och II: 727.

Förordningen med bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall

I motionerna I: 123 av herrar Gösta Jacobsson och Yngve Nilsson samt II: 158 av herrar Nilsson i Svalöv och Nordgren yrkas utredning om den s. k. 80-procentsregeln vid inkomst- och förmögenhetstaxeringen. Enligt motionärernas mening bör denna utredning syfta till att bl. a. upphäva den särskilda spärregel, enligt vilken förmögenhetsskatten genom 80-procents-spärren inte får nedbringas till lägre belopp än som svarar mot skatten på hälften av den skattepliktiga förmögenheten. Vidare bör — framhåller motionärerna — en bestämmelse införas av innehåll, att reduktionsregeln skall iakttagas av skattemyndigheterna ex officio.

Som utskottet uttalade senast förra året i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 14, vari motionsyrkande av liknande innebörd avstyrktes, sammanhänger den begränsningsregel i fråga om 80-procentsspärren, mot vilken motionärerna särskilt vänder sig, med utformningen av den särskilda reduktionsregeln i 9 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt. Enligt denna regel får den beskattningsbara förmögenheten — oavsett om förmögenhetsavkastningen varit ringa eller ingen alls — inte fastställas lägre än till hälften av den skattepliktiga förmögenheten. Detta i sin tur sammanhänger med grunderna för den svenska förmögenhetsskattelagstiftningen, som bygger på principen, att förmögenheten som sådan ger viss skattekraft oberoende av inkomsten. Ett upphävande av den av motionärerna påtalade begränsningsregeln kan därför inte ske utan att man rubbar grunderna för förmögenhetsbeskattningen. Med hänsyn härtill och då tillämpningen av en bestämmelse av innehåll att 80-procentsregeln skall iakttagas av skattemyndigheterna ex officio skulle vara förenad med avsevärda taxeringstekniska svårigheter särskilt i fråga om skattskyldiga, vilkas inkomst beskattas i skilda kommuner, anser utskottet sig böra avstyrka bifall till motionerna I: 123 och II: 158.

Den indirekta beskattningen*Den allmänna varuskatten*

Av vad utskottet inledningsvis anfört framgår att utskottet i princip tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag om höjning av *skattesatsen* för den allmänna varuskatten från 6 till 9 procent. Den föreslagna skattesatsen motsvarar 9,89 procent vid öppen debitering. Höjningen beräknas enligt propositionen medföra en intäktsökning av ca 1 450 milj. kr. för budgetåret 1965/66.

I motionen II: 588 av herr Ullsten yrkas, att skattesatsen skall bestämmas till 9,11 procent, motsvarande 10 procent vid öppen debitering. Motionären motiverar yrkandet med att en på sådant sätt konstruerad skattesats skulle innebära påtagliga administrativa fördelar för de skattskyldiga. Den inkomstförstärkning, som erhålles genom den högre skattesatsen, skulle

täcka kostnaderna för ett av motionären i annan motion framfört förslag om höjning av biståndet till u-länderna.

Utskottet delar motionärens uppfattning, att det är förenat med fördelar om skattesatsen fastställs på sådant sätt, att den vid öppen debitering blir 10 procent i stället för 9,89 procent. Det torde kunna antagas, att ett påslag med 9,89 procent ändå i praktiken skulle i betydande omfattning komma att avrundas till 10 procent, utan att skillnaden skulle komma staten till godo. Genom en höjning av skattesatsen till 9,1 procent — vilket tal mera exakt än 9,11 motsvarar 10 procent vid öppen debitering — kan statsinkomsterna beräknas öka med ca 60 milj. kr. per år, vilket belopp ungefär motsvarar inkomstbortfallet per helår på grund av de skattelättnader, som utskottet föreslår i anslutning till propositionen. Höjningen av skattesatsen kan alltså enligt utskottets mening ej anses ge utrymme för den i motionen II: 588 omnämnda, men i särskild till statsutskottet remitterad motion föreslagna, anslagsökningen för hjälpen till utvecklingsländerna.

Skattesatsen för den allmänna varuskatten äger generell tillämpning. Genom särskilda *reduceringsregler* begränsas dock beskattningseffekten inom två beskattningsområden, nämligen beträffande servering och beträffande monteringsfärdiga trähus. I fråga om de senare gäller sålunda att vid redovisningen av uttag och försäljning skatten skall beräknas på 70 procent av den totala skattepliktiga omsättningen. I propositionen framhåller departementschefen, att han ansett det angeläget att i möjligaste mån undantaga näringslivets investeringar från den höjda beskattningen och att den naturliga lösningen då skulle vara att införa en liknande reduceringsregel på investeringssidan. Av skattetekniska skäl kan emellertid en sådan regel inte tillämpas på investeringar i fasta anläggningar utan måste begränsas till näringslivets investeringar i maskiner och inventarier med en beräknad varaktighetstid av mer än tre år. I fråga om bilaccispliktiga motorfordon, d. v. s. personbilar och sådana med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarosseri utrustade lastbilar, vilkas tjänstevikt ej överstiger 1 800 kg, föreslås reduceringsregeln dock endast gälla, när sådant fordon är avsett att användas i yrkesmässig trafik. Med hänsyn bl. a. till begränsningen av tillämpningsområdet föreslås regeln utformad så, att den skattepliktiga omsättningen av ifrågavarande investeringsvaror får nedsättas till 60 procent, vilket med den i propositionen föreslagna skattesatsen motsvarar en skatt på 5,4 procent mot nuvarande 6 procent. Den av utskottet förordade skattesatsen på 9,1 procent kommer alltså att innebära en skatt på 5,46 procent för investeringsvarorna. Den nya regeln föreslås även omfatta inte enbart de monteringsfärdiga trähusen utan alla monteringsfärdiga hus.

Utskottet anser sig i stort sett kunna biträda propositionsförslaget i denna del. I likhet med departementschefen anser utskottet sig inte kunna förorda längre gående lättnader än som nu föreslagits för näringslivets investe-

ringar. Denna uppfattning grundar utskottet inte endast på de skattetekniska svårigheterna härvidlag utan även på det finanspolitiska läget, som enligt utskottets mening omöjliggör mera betydande skattelättnader. Det är också angeläget, att den nu föreslagna reduceringsregeln utformas på ett sådant sätt, att den inte medför skattenedsättningar för varor, som är avsedda för konsumtion i egentlig mening.

I anledning av propositionen har väckts ett flertal motioner med yrkanden om nedsättning av eller utvidgat tillämpningsområde för den föreslagna reduceringsregeln. Sålunda hemställs i motionerna I: 631 av herrar Sundin och Stefanson samt II: 724 av herrar Gustafson i Göteborg och Magnusson i Borås att det reducerade beskattningsvärdet för näringslivets investeringar i maskiner och inventarier skall bestämmas till 50 procent av den skattepliktiga omsättningen.

Utskottet finner sig med hänvisning till vad tidigare anförts beträffande det statsfinansiella läget inte kunna biträda detta yrkande och avstyrker således bifall till motionerna I: 631 och II: 724.

I motionerna I: 628 av herr Stefanson samt II: 736 av herrar Nordgren och Petersson yrkas, att det reducerade beskattningsvärdet för näringslivets investeringar i maskiner och inventarier även skall avse reparation och underhåll.

Utskottet finner yrkandet värt beaktande men anser förslaget omöjligt att genomföra av skattetekniska skäl på grund av att reduceringsregeln då måste utsträckas till att även omfatta reservdelar, som användes för reparationer av investeringsvaror. Enligt förslaget i propositionen blir regeln enbart tillämplig på reservdelar, verktyg eller tillbehör, som normalt ingår vid leverans av investeringsvarorna. Ett bifall till yrkandet skulle innebära att det för leverantörerna i praktiken blir omöjligt att avgöra, om en reservdel är avsedd för en investeringsvara eller en konsumtionsvara. En dylik anordning kan inte anses tillfredsställande vare sig för de skattskyldiga eller för statsverket. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 628 och II: 736.

I motionerna I: 615 av herr Gustaf Henry Hansson m. fl. och II: 744 av herr Turesson hemställs att reduceringsregeln skall gälla även för förarbetade byggnadsvaror. Som skäl härför åberopar motionärerna, att den fabriksmässiga tillverkningen av byggnadselement annars menligt skulle påverkas av skattehöjningen.

Utskottet anser, att den föreslagna utvidgningen av reduceringsregelns tillämpningsområde dels skulle medföra svåra gränsdragningsproblem och dels leda till ett icke oväsentligt skattebortfall. Det finns inte heller anledning antaga, att skattehöjningen i rådande löneläge kommer att motverka tillverkningen av förarbetade byggnadsvaror. Av anförda skäl avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 615 och II: 744.

Även i motionerna I: 617 av herrar Hübinette och Isacson samt II: 718 av

herr Stiernstedt m. fl. föreslås utvidgad tillämpning av reduceringsregeln. Motionärerna hemställer, att sådana med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarosserier utrustade lastbilar, vilkas tjänstevikt ej överstiger 1 800 kg, skall omfattas av denna regel. Sådana fordon bör enligt motionärernas mening jämnställas med övriga i jordbruk, skogsbruk eller rörelse använda maskiner.

Utskottet skulle i princip kunna biträda yrkandet, om dessa fordon klart kunde avgränsas från privattrafiken. Svårigheten ligger uppenbarligen i att privatbilisterna i stor omfattning använder bl. a. stationsvagnar och att åtskilliga av de avsedda fordonen används både privat och i yrkesmässig verksamhet. Det kan med fog göras gällande att även personbilar i sådan verksamhet fyller samma funktion som skåpbilar. Utskottet anser sig därför böra förorda, att de bilaccisppliktiga fordonen undantages från reduceringsregeln i enlighet med förslaget i propositionen. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att allmän varuskatt inte utgår på begagnade bilaccisppliktiga bilar och att denna skattebefrielse på sin tid kompenserades genom en däremot svarande höjning av accisen. Ett bifall till motionsyrkandena om reduceringsregelns tillämpning även på bilaccisppliktiga fordon skulle därför nödvändiggöra, att frågan om beskattningen av de begagnade bilarna omprövas. Med hänsyn härtill och till vad ovan anförts finner utskottet sig inte kunna tillstyrka bifall till motionerna I: 617 och II: 718.

I anslutning till propositionen har i motionerna I: 618 av herr Gösta Jacobsson m. fl. och II: 720 av herrar Bengtson i Solna och Nordgren framförts ett av utskottet i tidigare sammanhang behandlat yrkande om nedsättning av beskattningsvärdet för betongvaror. Motionärerna hemställer, att den allmänna varuskatten för betongmassa och därmed jämställda produkter skall beräknas på 40 procent av den eljest skattepliktiga omsättningen. Motiveringen härför är att fabrikstillverkade sådana varor träffas av skatt på hela det betingade vederlaget, medan endast cementåtgången träffas av skatt, när varan framställs på byggnadsplatsen. Motionärerna beräknar, att kostnaden för cement vid tillverkning av betong på byggnadsplatsen motsvarar 40 procent av värdet av fabrikstillverkad betongmassa fritt bygge. Vid en höjning av den allmänna varuskatten försämras fabriksbetongens konkurrensläge ytterligare och därigenom motverkas den rationalisering av byggnadsverksamheten, som användningen av fabriksbetong innebär.

Då ett motsvarande motionsyrkande behandlades av 1962 års bevillningsutskott i samband med höjningen av den allmänna varuskatten från 4 till 6 procent framhöll utskottet bl. a., att utvecklingen på detta område borde följas uppmärksamt och författningsändring övervägas om väsentligt ändrade förhållanden inträdde. Den nu förordade skattehöjningen motiverar enligt utskottets mening, att denna fråga tas upp till omprövning. Beträffande det i motionerna framförda yrkandet vill utskottet först konstatera, att det föreligger en principiell skillnad mellan den fabrikstillverkade be-

tongmassan och de förarbetade betongvarorna. Den av motionärerna påtalade konkurrensen från betongberedningen på byggnadsplatsen torde sakna betydelse i fråga om de förarbetade betongvarorna. Utskottet finner därför skäl att begränsa en reducering av beskattningen till den fabrikstillverkade betongmassan. Härigenom undgås även vissa gränsdragningsproblem, som eljest skulle uppkomma. Vad gäller storleken av skattereduktionen har utskottet inte haft möjlighet att närmare granska motionärernas uppgifter, men även med godtagande härav synes en skattereducering endast med hänsyn till cementkostnaden leda för långt. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla, att vid platsberedningen av betong regelmässigt torde användas vissa maskiner och redskap, som belastas med allmän varuskatt, samt att de i motionerna angivna transportkostnadernas andel av priset självfallet måste variera i hög grad. Även om motionärernas beräkningar till fullo kan styrkas, finner utskottet likväl inte skäl förorda en särskild reduceringsregel, avsedd enbart för betongmassa. I stället förordar utskottet, att den för investeringsvarorna föreslagna reduceringsregeln på 60 procent göres tillämplig även på fabrikstillverkad betongmassa. Det skattebortfall, som därigenom uppkommer, kan uppskattas till ca 8 milj. kr. för helt år. Med det anförda anser utskottet sig ha besvarat motionerna I: 618 och II: 720.

De av utskottet förordade ändringarna i departementschefens förslag påkallar vissa följdändringar. Den i 69 § förordningen om allmän varuskatt föreslagna skattesatsen på 5,4 procent vid införsel av varor, som omfattas av den särskilda reduceringsregeln, bör således vid en skattesats på 9,1 procent bestämmas till 5,46 procent. Vidare bör i 48 § införas en bestämmelse om att öretal bortfaller vid debitering av allmän varuskatt. På grund av att den skattepliktiga omsättningen vid taxeringen anges i fulla hundra-tal kronor har behov av en dylik föreskrift inte förelegat, så länge skattesatsen varit bestämd till helt procenttal.

Försäljningsskatten

Försäljningsskatt utgår i huvudsak för tre olika varuområden, nämligen guldsmedsvaror, grammonfonvaror samt s. k. äkta mattor. Från statsfinansiell synpunkt är guldsmedsvarorna det viktigaste området, som beräknas ge en skatteintäkt på närmare 50 milj. kr. under det kommande budgetåret. Skatten på grammonfonvaror beräknas under samma tid utgöra ca 9 milj. kr. och skatten på mattor närmare 6 milj. kr. För grammonfonvaror utgår skatten per styck men för guldsmedsvaror och mattor efter värde. Den begränsade avveckling och reformering av punktbeskattningen, som föreslås i propositionen, innefattar förslag om att försäljningsskatten på grammonfonvaror skall upphöra att gälla fr. o. m. den 1 juli 1965. Av departementschefens uttalande i propositionen framgår, att den föreslagna ändringen i viss mån motiveras av skillnaden i lyxkaraktär mellan de an-

givna varuområdena. Som framgår av de övriga reformerna på punkt-skatteområdena föreslås i propositionen i första hand en avveckling av beskattningen i de delar, där skatt nu utgår per styck, medan de befintliga värdeskatteerna bibehålles.

Man torde även kunna anlägga andra synpunkter på en avveckling av punktbeskattningen än varornas lyxkaraktär, vilken måste bestämmas efter förhållandevis subjektiva bedömningar. Det kan inte heller anses helt klart, att en värdeskatt i alla lägen är att föredra framför en styckeskatt. Med hänsyn till det begränsade ekonomiska utrymme, som stått till buds för de nu föreslagna ändringarna på de särskilda varuskatteernas område, anser utskottet sig kunna biträda Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

I motionerna I: 616 av herrar Torsten Hansson och Lars Larsson samt II: 719 av herr Arvidson m. fl. hemställes att produkter av konstnärligt ädelsmide, d. v. s. konsthantverksarbeten i silver och guld, framställda i enstaka exemplar, befrias från försäljningsskatt. Vidare hemställes i motionerna I: 629 av herr Stefanson m. fl. och II: 737 av herr Nordgren m. fl. om riksdagsskrivelse med anhållan om avveckling av försäljningsskatten så snart som möjligt samt i avvaktan därpå en skyndsam översyn av försäljningsskatteförordningen i syfte att förhindra nu förekommande skattefusk, speciellt i fråga om guldsmedsvaror. Slutligen föreligger på detta skatteområde ett yrkande i motionen II: 735 av herrar Nordgren och Bohman om avveckling av försäljningsskatten på äkta mattor fr. o. m. den 1 juli 1965.

Beträffande det konstnärliga ädelsmidet anföres att de därvid framställda varorna belastas med en väsentligt högre skatt än de fabrikstillverkade guldsmedsvarorna genom att materialkostnaden för ädelmetaller vid sådant smide utgör en förhållandevis ringa del av försäljningspriset, som huvudsakligen bestämmes av det konstnärliga arbetet. Effekten härav uppgives i motionerna ha blivit att det svenska ädelsmidet håller på att avvecklas.

Till grund för det generella yrkandet om avveckling av försäljningsskatten åberopas även de nyss återgivna synpunkterna i fråga om ädelsmidet samt vissa principiella skäl för en allmän punktskatteavveckling. Att en sådan avveckling i första hand bör omfatta försäljningsskatten på guldsmedsvaror motiveras med att verkningarna för närvarande skulle vara mest besvärande inom guldsmedsbranschen. Motionärerna påpekar, att vissa grupper av företag genom försäljningsskattens utformning kunnat undgå beskattning av sin försäljning eller viss del därav och att beskattningsmyndigheten inom ramen för gällande lagstiftning inte kan komma till rätta med dessa missförhållanden.

Till stöd för yrkandet om avveckling av försäljningsskatten på äkta mattor åberopas bl. a. att sådana mattor importeras från u-länder och att en skatteavveckling således skulle stödja dessa länders ekonomi genom att möjliggöra en ökad avsättning av mattor på den svenska marknaden.

Som utskottet ovan framhållit medger inte det ekonomiska läget en avveckling av punktbeskattningen i större omfattning än som föreslagits i propositionen. Utskottet anser sig därför inte kunna tillstyrka bifall till yrkandena om ytterligare avveckling helt eller delvis av försäljningsskatten. I fråga om den påtalade skatteflykten på guldsmedsvaruområdet vill utskottet framhålla, att kontrollstyrelsen såsom beskattningsmyndighet nyligen framlagt förslag till ändring av förordningen om försäljningsskatt i syfte att komma till rätta med nuvarande missförhållanden. Förslaget torde efter vederbörlig remissbehandling komma att prövas av Kungl. Maj:t. Om så prövas lämpligt kan proposition i ämnet framläggas till 1965 års höstriksdag. Beträffande beskattningen av det konstnärliga ädelsmidet får utskottet framhålla, att den av motionärerna föreslagna metoden för att undanta sådana varor från beskattningen knappast torde kunna tillämpas med tillfredsställande resultat. Utskottet finner å andra sidan de påtalade olägenheterna av beskattningen för ifrågavarande grupp av konsthantverkare förtjäna beaktande. Enligt utskottets mening kan det emellertid inte anses tillfredsställande att, så länge skatten på guldsmedsvaror i övrigt består, helt undantaga ädelsmidet från beskattning. Utskottet vill därför förorda, att i första hand möjligheterna undersökes att skapa särskilda regler för nedläggning av beskattningsvärdet för här avsedda varor. Det torde inte vara uteslutet, att med utgångspunkt från den inom guldsmedsbranschen gängse relationen mellan försäljningspris och ädelmetallvärde kunna för ädelsmidet konstruera en reduceringsregel, som medför betydande skattelättnader utan att inbjuda till skatteflykt. Utskottet förväntar, att detta spörsmål blir föremål för prövning i samband med departementsbehandlingen av beskattningsmyndighetens nyssnämnda förslag till författningsändring. Under återopande av det anförda avstyrker utskottet bifall till yrkandena i motionerna I: 616 och II: 719, I: 629 och II: 737 samt II: 735.

Den särskilda varuskatten

I fråga om den särskilda varuskatten, som utgår för socker och sirap, choklad- och konfektyrvaror, kosmetiska preparat samt spelkort, föreslås i propositionen vissa väsentliga lättnader, motsvarande ett skattebortfall på ca 105 milj. kr. Sålunda föreslås en avveckling av skatten på socker och sirap, spelkort samt på de med en skattesats av 20 procent belagda kemisk-tekniska varorna, innefattande bl. a. tandkräm, munvatten och schamponeeringsmedel. Samtidigt föreslås den förenklingen, att skattesatsen fastställs enhetligt till 50 procent för de kvarstående skatteområdena. Härigenom sänks skatten på choklad- och konfektyrvaror samt på vissa skönhetsmedel, för vilka varor skattesatsen nu utgör 65 procent. Det bör dock framhållas, att olika regler gäller i fråga om beskattningsvärdets bestämmande för sötvaruområdet och för det kemisk-tekniska området. För huvuddelen av de kemisk-tekniska varorna gäller nu en skattesats på 40 procent. Ge-

nom höjningen av sistnämnda skattesats blir skattentfallet för de kemisk-tekniska varorna i stort sett oförändrat.

Utskottet delar helt departementschefens uppfattning att varuskatten på socker och sirap bör avvecklas. Denna beskattning infördes såsom en provisorisk åtgärd för att täcka vissa samtidigt beslutade försvarsutgifter. Enligt utskottets mening finns inte anledning att på längre sikt beskatta vissa livsmedel högre än andra. Även avvecklingen av skatten på munvårdspreparat och schamponeringsmedel finner utskottet vara väl motiverad med tanke på dessa varors rent hygieniska karaktär. Skatten på nu nämnda varuslag har även föreslagits avvecklad i olika motioner vid tidigare riksdagar. I fråga om avvecklingen av skatten på spelkort torde förslaget i propositionen huvudsakligen vara motiverat av önskemålet att införa en enhetlig skattesats för det kvarstående skatteområdet. Med hänsyn härtill biträder utskottet även detta förslag.

Förslaget om införande av en enhetlig skattesats för kvarvarande del av den särskilda varuskatten har högst olika effekt för de skilda skatteområdena. En betydande skattesänkning kommer sötvaruområdet till del, samtidigt som skatten skärpes för vissa kosmetiska preparat. På grund av de olika reglerna för beskattningsvärdets bestämmande för nyssnämnda varuområden uppnås dock med den gemensamma skattesatsen endast en skenbar enhetlighet i beskattningen. Den i viss mån skärpta beskattningen för vissa kemisk-tekniska preparat torde i huvudsak beröra företag, som även får del av de samtidigt genomförda skattelättnaderna för andra varor inom området. Skattetrycket kan därför betraktas såsom oförändrat för branschen i dess helhet. Utskottet kan under sådana förhållanden biträda förslaget om en enhetlig skattesats för den särskilda varuskatten. Det till propositionen fogade förslaget till förordning angående ändring i förordningen om särskild varuskatt föranleder utskottet förordna en formell rättelse av den därtill hörande bilagan.

I motionen II: 725 av fru Gärde Widemar och herr Sjönell hemställs, att den särskilda varuskatten på tekniska preparat skall utgå efter en enhetlig skattesats av 40 procent. Under hänvisning till vad utskottet ovan anfört i fråga om skattesatsen för de tekniska preparaten, och då den av motionärerna föreslagna ändringen skulle medföra ett skattebortfall på ca 15 milj. kr., finner utskottet inte skäl tillstyrka bifall till motionen.

Bensinskatten

Med hänsyn till att allmän varuskatt inte utgår för bensin föreslås i propositionen en *höjning av bensinskatten* med 5 öre per liter till 43 öre per liter. Någon motsvarande höjning föreslås däremot inte för motorbrännolja på grund av att detta drivmedel väsentligen användes i nyttotrafiken. Skattehöjningen beräknas medföra en årlig ökning av statsinkomsterna med ca 150 milj. kr.

I motionerna I: 36 av herr Ferdinand Nilsson m. fl. samt II: 42 av herrar Larsson i Luttra och Persson i Heden yrkas med hänvisning till en tidigare väckt motion rörande bilskattemedlens användning till tunnelbanebyggande avslag på förslaget om höjning av bensinskatten. Samma yrkande framställs i motionen II: 741 av herrar Petersson och Nordgren. Som motivering för yrkandet anföres bl. a. att skattehöjningen skulle motverka den beslutade lokaliseringspolitiska målsättningen.

Utskottet finner den föreslagna skattehöjningen väl motiverad såväl med hänsyn till det ekonomiska läget som med beaktande av motorismens allmänna expansion och de därmed förenade kostnaderna för samhället.

Med hänsyn därtill anser utskottet sig inte kunna tillstyrka bifall till motionerna I: 36 och II: 42 samt II: 741.

I anslutning till förslaget om höjning av bensinskatten hemställs i motionen II: 733 av herr Krönmark m. fl. om bemyndigande för Kungl. Maj:t att medge mot skattehöjningen svarande ökning av *restitutionen av skatten på bensin*, som förbrukas för traktorer och skördetröskor inom jordbruket.

Sådan restitution utgår för närvarande med 340 kr. per år och bensindriven traktor. Motsvarande belopp för självgående skördetröska är 575 kr. och för bogserad skördetröska med hjälpmotor 150 kr.

Med anledning av yrkandet i motionen II: 733 vill utskottet hänvisa till en inom statens jordbruksnämnd verkställd utredning rörande bl. a. bensinförbrukningen för jordbrukstraktorer och skördetröskor. Därvid har framkommit att nyansaffningen av bensindrivna traktorer huvudsakligen skett på de minsta brukningsenheterna, vilket medfört en minskning av bensinförbrukningen per traktor. Den genomsnittliga förbrukningen av bensin för traktorer uppgick år 1963 till 970 liter, vilket med den föreslagna skattesatsen av 43 öre per liter och de hittills tillämpade beräkningsgrunderna för restitutionen skulle motsvara ett restitutionsbelopp av 348 kr. Skillnaden mellan det beräknade och det nuvarande restitutionsbeloppet är således endast 8 kr., vilket belopp är av sådan storleksordning, att det inte motiverar en justering. För skördetröskornas del visar undersökningen, att en mindre nedjustering av restitutionsbeloppet skulle vara betingad av de framräknade värdena. Utskottet finner med hänsyn till resultatet av den verkställda undersökningen inte skäl att för närvarande ompröva restitutionsbeloppen och avstyrker således bifall till motionen II: 733.

I motionen II: 745 av herr Westberg m. fl. hemställs om riksdagsskrivelse med begäran om förslag till *differentiering av drivmedelsbeskattningen* i syfte att erhålla ett över hela landet enhetligt pris på bensin och olja.

Utskottet finner det vara praktiskt ogörligt att ernå det av motionärerna åsyftade resultatet genom en differentiering av drivmedelsskatterna. Den första förutsättningen för förslagets genomförande torde vara att oljebolagen sinsemellan tillämpar enhetliga priser inom de olika försäljningszoner-

na, vilket ingalunda är fallet. En dylik åtgärd skulle ej heller vara möjlig utan att drivmedelspriserna låstes och den fria konkurrensen således sattes ur spel. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen II: 745.

Tobaksskatten m. m.

Beträffande tobaksbeskattningen föreslås i propositionen höjning av *skatten på cigaretter* med 2 öre per styck, vilket beräknas medföra en intäktsökning av 150 milj. kr. per år. Höjningen är avsedd att träda i kraft den 1 juli 1965. Utskottet finner även denna skatteskärpning motiverad.

I motionerna I: 613 av herr Torsten Andersson m. fl. och II: 729 av herr Hedlund m. fl. samt motionerna I: 624 av herr Lundström m. fl. och II: 740 av herr Ohlin m. fl. hemställs att den föreslagna skattehöjningen skall gälla fr. o. m. den 1 april 1965. Motionärerna motiverar sina yrkanden med hänvisning till vissa av dem framlagda alternativa skatteförslag, som utskottet behandlar i andra avsnitt av detta betänkande. Enär utskottet ej heller i övrigt funnit skäl tillstyrka de sålunda framlagda förslagen, avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 613 och II: 729 samt I: 624 och II: 740.

Med anledning av den föreslagna höjningen av skatten på cigaretter hemställs i motionen II: 716 av herrar Kärrlander och Kristenson att *skatten på cigarettpapper* höjs från 2 till 4 öre per styck. Yrkandet motiveras med att de, som själva tillverkar sina cigaretter, bör få vidkännas samma skattehöjning, som drabbar konsumenterna av fabriksstillverkade cigaretter. Motionärerna hänvisar även till att cigarettrullningsmaskiner blivit tillåtna fr. o. m. innevarande år, vilket kan medföra en ökning av den privata cigaretstillverkningen.

Frågan är visserligen av ringa fiskalisk betydelse, men utskottet delar motionärernas uppfattning att den skattemässiga skillnaden mellan privat tillverkade och fabriksstillverkade cigaretter bör elimineras. På grund därav tillstyrker utskottet bifall till yrkandet i motionen II: 716. Vad motionärerna i övrigt hemställt rörande åtgärder för att motverka hamstring före skattehöjningens ikraftträdande föranleder inte något särskilt uttalande från utskottets sida med hänsyn till att inga övriga i propositionen föreslagna höjningar eller sänkningar av den indirekta beskattningen ansetts motivera förslag till skatt på inneliggande lager respektive avlyftning av skatt, som belastar sådana lager.

Beskattningen av sprit och läskedrycker

I propositionen föreslås inte någon ändring av nu utgående skatt på sprit eller läskedrycker.

I motionerna I: 210 av herr Sundin m. fl. och II: 256 av fröken Elmén m. fl. hemställs dels om ett riksdagsuttalande av innebörd, att prissättning-

en på alkoholdrycker ägnas fortlöpande uppmärksamhet av regeringen och föranleder denna att vid förändringar av köpkraften föreslå prisjusteringar för att förebygga från nykterhetspolitisk synpunkt ogynnsamma effekter därav, dels att priset på brännvin höjs med 3 kr. per liter och att priserna på övriga spritdrycker höjs i proportion därtill. Motionärerna åberopar som grund för en prishöjning att alkoholkonsumtionen fortsatt att stiga, vilket antas bero på den fortgående ökningen av köpkraften. Den föreslagna höjningen av brännvinspriset beräknas med utgångspunkt från den reella inkomststegringen för hushållen under åren 1963 och 1964. Höjningen av priserna på spritdrycker föreslås komma till stånd omedelbart.

I fråga om det begärda riksdagsuttalandet vill utskottet framhålla, att det saknas anledning antaga, att regeringen inte redan nu med uppmärksamhet skulle följa utvecklingen på det nykterhetspolitiska området och beskattningens inverkan härvidlag. Den föreslagna skattehöjningen grundas närmast på en beräkning av köpkraftens ökning. Utgångspunkten för närmast föregående av riksdagen godkända skattehöjning var spritprisets förhållande till konsumtionsvarupriserna i övrigt. Ställes dagens spritpriser i relation till dessa priser erhålles ett väsentligt mindre utrymme för skattehöjning på spritdryckerna än vad motionärerna redovisat. Härtill kommer att den fr. o. m. den 1 juli 1965 förordade skärpningen av den allmänna varuskatten kommer att medföra en höjning av brännvinspriset med närmare en krona per liter. Med hänvisning till det anförda finner utskottet inte skäl att nu förorda höjning av spritbeskattningen och utskottet avstyrker således bifall till motionerna I: 210 och II: 256.

I motionen II: 723 av herr von Friesen hemställs om utredning beträffande möjligheten att avskaffa läskedrycksskatten i samband med en motsvarande revision av skatteskalorna för alkoholhaltiga drycker.

Utskottet vill i denna fråga hänvisa till att grunderna för alkoholbeskattningen var föremål för riksdagens prövning så sent som år 1963 och att frågan om läskedrycksskattens avskaffande enligt utskottets mening borde behandlas vid en eventuell avveckling av de återstående punktskatterna. Utskottet kan heller inte tillmäta läskedrycksbeskattningen sådan nykterhetspolitisk betydelse att den därför nu bör avvecklas. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen II: 723.

Övriga frågor

I motionerna I: 623 av herr Lundström m. fl. och II: 739 av herr Ohlin m. fl. har hemställts att Kungl. Maj:t måtte vidtaga speciella åtgärder för att förhindra en fortsatt allmän pris- och kostnadshöjning.

Utskottet kan helt ansluta sig till departementschefens uttalande i propositionen, att de prisövervakande myndigheterna bör följa utvecklingen med största uppmärksamhet och vidtaga de åtgärder, som befinnes erforderliga för att motverka en utveckling, som inte står i överensstämmelse med den

samlade effekten av de föreslagna åtgärderna. Såsom nyligen meddelats har pris- och kartellnämnden redan vidtagit vissa åtgärder för att utöka sina undersökningar på prisområdet i avsikt att effektivt och snabbt kunna klarlägga prisutvecklingen inom olika branscher. Åtgärder har också vidtagits för att bringa resultaten av undersökningarna till allmänhetens kännedom. Inom handelsdepartementet har en utredning även påbörjats för att undersöka vilka åtgärder, som erfordras för att åstadkomma ökade möjligheter för de prisövervakande myndigheterna att komma till rätta med en icke godtagbar prisutveckling. Därvid utreds möjligheten för pris- och kartellnämnden att under vissa förhållanden och för vissa varor bl. a. kräva förhandsmeddelande om prishöjning till nämnden. Vidare prövas förutsättningarna för att ge nämnden vidgade befogenheter att — därest åtgärder på grundval av prisövervakningssystemet inte skulle visa sig tillräckliga — ingripa mot sådan prissättning, som inte framstår som godtagbar med hänsyn till förändringar i beskattningen eller andra omständigheter. Utredningen skall utföras med sådan skyndsamhet, att förslag kan föreläggas årets riksdag, om så skulle visa sig önskvärt.

Av det ovan anförda framgår att åtgärder redan vidtagits eller är under övervägande för att ge myndigheterna ökade möjligheter att ingripa mot från samhällsekonomisk synpunkt icke godtagbar prissättning samt att riksdagen sedermera kommer att få taga ställning till de ingripanden i prisövervakande syfte, som kan bli erforderliga. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 623 och II: 739 i denna del.

I motionerna I: 612 av herr Torsten Andersson m. fl. och II: 728 av herr Hedlund m. fl., I: 623 av herr Lundström m. fl. och II: 739 av herr Ohlin m. fl. samt I: 632 av herr Virgin m. fl. och II: 748 av herr Cassel m. fl. har framställts *utredningsyrkanden*, vilka syftar till större enhetlighet i skattesystemet och till ytterligare skattelättnader på olika områden.

Som utskottet tidigare uttalat måste de i propositionen framlagda förslagen betraktas som ett provisorium. Att så är fallet framgår inte minst därav att inom finansdepartementet tillsatts två särskilda arbetsgrupper, vilka har till uppgift att överse familjebeskattningen samt överarbeta allmänna skatteberedningens förslag i fråga om socialförsäkringsavgifterna och mervärdeskatten. Härtill kommer att frågan om företagsbeskattningen är föremål för fortsatta överväganden inom företagsskatteutredningen och att en nyligen tillsatt utredning enligt sina direktiv har att undersöka möjligheterna att införa en definitiv källskatt. Motionärernas krav på fortsatt reformarbete måste därför enligt utskottets mening anses tillgodosett. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 612 och II: 728, I: 623 och II: 739 även som I: 632 och II: 748 i nu förevarande del.

Mot de delar av propositionen, som i det föregående inte upptagits till särskild behandling, har utskottet inte funnit anledning till erinran.

Utskottets hemställan

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen — *dels* med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 14, i vad densamma hänvisats till bevillningsutskottet, icke kunnat av riksdagen oförändrad antagas, *dels* med bifall till motionen II: 721 av herr Carlsson i Göteborg m. fl., *dels ock* i anledning av de likalydande motionerna I: 483 av herrar Sundin och Lundström samt II: 584 av herrar Ohlin och Hedlund, I: 618 av herr Gösta Jacobsson m. fl. samt II: 720 av herrar Bengtson i Solna och Nordgren, I: 633 av herr Virgin m. fl. och II: 722 av herr Cassel m. fl., ävensom motionerna II: 7 av herr Westberg, II: 84 av fru Ryding m. fl., II: 588 av herr Ullsten, II: 716 av herrar Kärrlander och Kristenson samt II: 732 av fru Kristensson — måtte

1) antaga följande vid propositionen fogade förslag till

1) förordning angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. och 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt;

2) förordning angående ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt;

3) förordning angående ändring i förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt med de ändringar och tillägg att

dels ingressen erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag

Härigenom förordnas, att 14 §, 18 § 3 mom. och 69 § förordningen den 1 december 1959 om allmän varuskatt samt anvisningarna till 18 § samma förordning¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Utskottets förslag

Härigenom förordnas, att 14 §, 18 § 3 mom. samt 48 och 69 §§ förordningen den 1 december 1959 om allmän varuskatt samt anvisningarna till 18 § samma förordning¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

dels ock 14 §, 18 § 3 mom. samt 48 och 69 §§ nämnda förordning erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

¹ Senaste lydelse av 14 och 69 §§ se 1961: 625 samt av 18 § 3 mom. och 48 § se 1959: 507.

Kungl. Maj:ts förslag

Utskottets förslag

14 §.

Skatten utgår med nio procent av beskattningsvärdet.

Skatten utgår med nio och en tiondedels procent av beskattningsvärdet.

18 §.

3 m o m. För rörelse, i vilken ingår tillhandahållande av monteringsfärdiga hus, skall skatten, i vad avser tillhandahållande och uttag ur rörelse av sådana hus, beräknas allenast å 60 procent av den eljest skattepliktiga omsättningen.

Enligt samma grunder skall skatten beräknas för annan rörelse i vad avser tillhandahållande och uttag av maskiner och andra döda inventarier med en beräknad varaktighetstid av mer än tre år för stadigvarande användning i jordbruk, skogsbruk, rörelse eller annan yrkesmässig verksamhet.

Med tillhandahållande enligt första eller andra stycket jämföras uthyrning av där avsedda varor för användning i jordbruk, skogsbruk, rörelse eller annan yrkesmässig verksamhet.

(Se vidare anvisningarna.)

3 m o m. För rörelse, i vilken ingår tillhandahållande av monteringsfärdiga hus, skall skatten, i vad avser tillhandahållande och uttag ur rörelse av sådana hus, beräknas allenast å 60 procent av den eljest skattepliktiga omsättningen.

Enligt samma grunder skall skatten beräknas för annan rörelse i vad avser tillhandahållande och uttag av *fabrikstillverkad betongmassa samt* av maskiner och andra döda inventarier med en beräknad varaktighetstid av mer än tre år för stadigvarande användning i jordbruk, skogsbruk, rörelse eller annan yrkesmässig verksamhet.

Med tillhandahållande enligt första eller andra stycket jämföras *i tillämpliga delar* uthyrning av där avsedda varor för användning i jordbruk, skogsbruk, rörelse eller annan yrkesmässig verksamhet.

(Se vidare anvisningarna.)

Nuvarande lydelse

Utskottets förslag

48 §.

Debitering av slutlig, kvarstående och tillkommande allmän varuskatt åvilar länsstyrelsen.

Debitering av slutlig, kvarstående och tillkommande allmän varuskatt åvilar länsstyrelsen. *Vid sådan debitering skall skattens belopp angivas i hela krontal, så att överskjutande öretal bortfalla.*

Kungl. Maj:ts förslag

Utskottets förslag

69 §.

Skatten utgår med nio procent av beskattningsvärdet. Vid införsel till riket av vara som angives i 18 § 3 mom. utgår dock skatten utom i fall som avses i 6 § 2 mom. tulltaxeförordningen med fem och *fyra tiondedels* procent av beskattningsvärdet.

Skatten utgår med nio *och en tiondedels* procent av beskattningsvärdet. Vid införsel till riket av vara som angives i 18 § 3 mom. utgår dock skatten utom i fall som avses i 6 § 2 mom. tulltaxeförordningen med fem och *fyrtiosex hundra-* *dels* procent av beskattningsvärdet.

Beskattningsvärdet är — — — varuskatten inbegripen.

Vid bestämmande — — — liknande prestation.

4) förordning angående ändring i förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om särskild varuskatt med den ändringen att bilagan till förordningen erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag

Bilaga

Förteckning

över

varor, för vilka särskild varuskatt skall erläggas,

i tulltaxan hänförliga till nedanstående tulltaxenummer

Tulltaxenummer	Varuslag
ur 17.04 } ur 18.06 } ur 20.04 }	Choklad- och — — — följande varugrupper: choklad, med — — — eller sötningsmedel, karameller, praliner, — — — ersättningsmedel härför, lakrits, innehållande — — — eller stycken, marsipan, mandelmassa, — — — eller stycken, marmelad och — — — eller stycken. <i>Anm.</i> Skatt skall — — — s. k. fastlagsmassa.
ur 17.05 } ur 21.07 }	Med socker — — — av läskedrycker. <i>Anm.</i> Skatt skall — — — av glass.
ur 33.06	Parfymer, toalettmiddel — — — följande varugrupper: parfymer och — — — av ättiketerpreparat, puder med — — — eller ögonbryn.
ur 38.19	Kemiska kompresser — — — för hårpermanentning.

Utskottets förslag

Bilaga

Förteckning

över

varor, för vilka särskild varuskatt skall erläggas,

i tulltaxan hänförliga till nedanstående tulltaxenummer

Tulltaxenummer	Varuslag
ur 17.04 } ur 18.06 } ur 20.04 }	Choklad- och — — — följande varugrupper: choklad, med — — — eller sötningsmedel, karameller, praliner, — — — ersättningsmedel härför, lakrits, innehållande — — — eller stycken, marsipan, mandelmassa, — — — eller stycken, marmelad och — — — eller stycken.
ur 17.05 } ur 21.07 } ur 33.06 }	Anm. Skatt skall — — — s. k. fastlagsmassa. Med socker — — — av läskedrycker.
ur 38.19	Parfymers, toalettmiddel — — — följande varugrupper: parfymers och — — — av ättiketerpreparat, puder med — — — eller ögonbryn. Kemiska kompresser — — — för hårpermanentning.

5) förordning angående ändring i förordningen den 5 mars 1948 (nr 85) om försäljningsskatt;

6) förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 7 april 1961 (nr 372) om bensinskatt;

7) förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 16 juni 1961 (nr 394) om tobaksskatt med den ändringen, att 2 § andra stycket erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag

För cigarettpapper utgår skatten med 2 öre för varje blad, avsett för framställning av en cigarett.

Utskottets förslag

För cigarettpapper utgår skatten med 4 öre för varje blad, avsett för framställning av en cigarett.

8) förordning om ändrad lydelse av 4 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272); samt

9) förordning om ändrad lydelse av 22 § 1 mom. taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623);

II) antaga följande

Förslag

till

Lag

**om ändrad lydelse av 46 § 2 och 3 mom. kommunalskattelagen
den 28 september 1928 (nr 370)**

Härigenom förordnas, att 46 § 2 och 3 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Nuvarande lydelse

Utskottets förslag

46 §.

2 m o m. I hemortskommunen — — — försäkring; samt

4) för belopp som den skattskyldige under beskattningsåret utgivit för underhåll av sådant hans barn under 16 år som icke varit hemmavarande, dock *sammanlagt* högst för 1 000 kr.

4) för belopp som den skattskyldige *enligt vid självdeklarationen fogat intyg från barnavårdsnämnd, barnavårdsman eller kommunal förtroendeman* utgivit under beskattningsåret för underhåll av sådant hans barn under 16 år som icke varit hemmavarande, dock högst *med* 1 000 kronor *för varje barn*.

Har skattskyldig — — — eller underhållsbidraget.

Därest skattskyldig — — — nämnda tid.

Avdrag, som — — — 18 år.

3 m o m. Har kvinna med hemmavarande barn under 16 år haft inkomst av rörelse, vari hon varit verksam i ej blott ringa omfattning, eller inkomst av eget arbete, må hon åtnjuta avdrag med 300 kronor jämte 20 procent av nämnda inkomst, sammanlagt dock högst med 2 000 kronor. Gift kvinna, *som icke har* hemmavarande barn under 16 år, må, därest hon levt tillsammans med sin man och haft inkomst *som nyss sagts*, åtnjuta avdrag med 300 kronor. Avdrag med sistnämnda belopp

3 m o m. Har kvinna med hemmavarande barn under 16 år haft inkomst av rörelse, vari hon varit verksam i ej blott ringa omfattning, eller inkomst av eget arbete, må hon åtnjuta avdrag med 300 kronor jämte 25 procent av nämnda inkomst, sammanlagt dock högst med 3 000 kronor. Vad nu sagts skall ock gälla kvinna med hemmavarande barn under 16 år, som antingen varit gift men icke levt tillsammans med sin man eller ock varit ogift (varmed jämställas änka eller fränskild), dä-

¹ Senaste lydelse av 46 § 2 mom. se 1964: 76 och av 46 § 3 mom. se 1964: 298.

Nuvarande lydelse

må jämväl åtnjutas av kvinna, som haft inkomst av jordbruksfastighet och utfört arbete i förvärvskällan till minst 300 kronors värde, därest kvinnan *antingen* varit gift och levt tillsammans med sin man *eller ock haft hemmavarande barn under 16 år.*

Har man med hemmavarande barn under 16 år, som antingen varit gift men icke levt tillsammans med sin hustru eller ock varit ogift (varmed jämställes änkring eller frånskild), haft inkomst av jordbruksfastighet, rörelse eller eget arbete må han åtnjuta avdrag i enlighet med vad i föregående stycke sagts *beträffande kvinna med hemmavarande barn under 16 år med inkomst av rörelse eller eget arbete.* Vad nu sagts skall ock gälla kvinna med hemmavarande barn under 16 år, som antingen varit gift men icke levt tillsammans med sin man eller ock varit ogift (varmed jämställes änka eller frånskild), därest hon haft inkomst av jordbruksfastighet.

Har gift man, som levt tillsammans med sin hustru, haft inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse och har hustrun utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kronor, må mannen åtnjuta avdrag med nämnda belopp.

Utskottets förslag

rest hon haft inkomst av jordbruksfastighet.

Har man med hemmavarande barn under 16 år, som antingen varit gift men icke levt tillsammans med sin hustru eller ock varit ogift (varmed jämställes änkring eller frånskild), haft inkomst av jordbruksfastighet, rörelse eller eget arbete må han åtnjuta avdrag i enlighet med vad i föregående stycke sagts.

Gift kvinna *utan* hemmavarande barn under 16 år må, därest hon levt tillsammans med sin man och haft inkomst *av rörelse, vari hon varit verksam i ej blott ringa omfattning eller inkomst av eget arbete*, åtnjuta avdrag med 300 kronor. Avdrag med sistnämnda belopp må jämväl åtnjutas av kvinna *utan hemmavarande barn under 16 år*, som haft inkomst av jordbruksfastighet och utfört arbete i förvärvskällan till minst 300 kronors värde, därest kvinnan varit gift och levt tillsammans med sin man.

Har gift man *utan hemmavarande barn under 16 år*, som levt tillsammans med sin hustru, haft inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse och har hustrun utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kronor, må mannen åtnjuta avdrag med nämnda belopp.

Har gift man med hemmavarande barn under 16 år, som levt tillsammans med sin hustru, haft inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse och har hustrun utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kronor, må mannen åt-

Nuvarande lydelse

Utskottets förslag

njuta avdrag med belopp motsvarande värdet av hustruns arbetsinsats, dock högst med 1 000 kronor.

Har gift kvinna med hemmavarande barn under 16 år, som levt tillsammans med sin man, haft inkomst av jordbruksfastighet och utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kronor, må hon åtnjuta avdrag i enlighet med vad i föregående stycke sagts.

Avdrag enligt detta moment må åtnjutas endast av den som under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt. Avdraget må åtnjutas endast om och i den mån den inkomst som berättigar till avdrag därtill förslår och må för skattskyldig eller, om skattskyldig varit gift och levt tillsammans med sin make, för makarna tillsammans icke överstiga 300 kronor eller, därest förhöjning av avdraget med 20 procent av inkomsten ifrågakommer, 2 000 kronor.

Avdrag enligt detta moment må åtnjutas endast av den som under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt. Avdraget må åtnjutas endast om och i den mån den inkomst som berättigar till avdrag därtill förslår. Avdrag må för skattskyldig eller, om skattskyldig varit gift och levt tillsammans med sin make, för makarna tillsammans icke överstiga

om avdrag enligt första eller andra stycket ifrågakommer: 3 000 kronor;

om eljest avdrag enligt femte eller sjätte stycket ifrågakommer: 1 000 kronor; samt

i övriga fall: 300 kronor.

Avdrag enligt — — — sagda kommun.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1966. Äldre bestämmelser gälla dock alltjämt i fråga om 1966 eller tidigare års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1966 eller tidigare år.

III) antaga följande

Förslag
till
Förordning
angående ändrad lydelse av anvisningarna till 10 § förordningen
den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt

Härigenom förordnas, att anvisningarna till 10 § förordningen den 16 maj 1958 om sjömansskatt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse

Utskottets förslag

Anvisningar

till 10 §.

Kolumnen i — — — följande uppställning.

Å debetsedel — — — angiven kolumn	Avdrag för — — — i sjömansskatte- tabellen	Å debetsedel — — — angiven kolumn	Avdrag för — — — i sjömansskatte- tabellen
1	1	1	1
2 eller 3	2	2 eller 3	2—3
4	3	4	4

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1966.

IV) med godkännande av de grunder för nya sjömansskattetabeller, som angivits i propositionen, bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med dessa grunder upprätta och fastställa nya sjömansskattetabeller att gälla från och med den 1 januari 1966;

B) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 22 av herr Lundström m. fl. och II: 28 av herr Ohlin m. fl.,

2) de likalydande motionerna I: 36 av herr Ferdinand Nilsson m. fl. samt II: 42 av herrar Larsson i Luttra och Persson i Heden,

3) de likalydande motionerna I: 95 av herr Wallmark m. fl. och II: 118 av herr Fridolfsson i Stockholm,

4) de likalydande motionerna I: 123 av herrar Gösta

¹ Senaste lydelse av anvisningarna till 10 § se 1962:596.

Jacobsson och Yngve Nilsson samt II: 158 av herrar Nilsson i Svalöv och Nordgren,

5) de likalydande motionerna I: 210 av herr Sundin m. fl. och II: 256 av fröken Elmén m. fl.,

6) de likalydande motionerna I: 215 av herr Virgin m. fl. och II: 259 av herr Heckscher m. fl.,

7) de likalydande motionerna I: 350 av herr Adolfsson samt II: 375 av fru Ryding och herr Karlsson i Huddinge,

8) de likalydande motionerna I: 483 av herrar Sundin och Lundström samt II: 584 av herrar Ohlin och Hedlund,

9) de likalydande motionerna I: 612 av herr Torsten Andersson m. fl. och II: 728 av herr Hedlund m. fl., i vad motionerna hänvisats till bevillningsutskottet,

10) de likalydande motionerna I: 613 av herr Torsten Andersson m. fl. och II: 729 av herr Hedlund m. fl.,

11) de likalydande motionerna I: 614 av herr Gustaf Henry Hansson m. fl. samt II: 734 av herrar Nilsson i Bäste-kille och Stiernstedt,

12) de likalydande motionerna I: 615 av herr Gustaf Henry Hansson m. fl. och II: 744 av herr Turesson,

13) de likalydande motionerna I: 616 av herrar Torsten Hansson och Lars Larsson samt II: 719 av herr Arvidson m. fl.,

14) de likalydande motionerna I: 617 av herrar Hübinette och Isacson samt II: 718 av herr Stiernstedt m. fl.,

15) de likalydande motionerna I: 618 av herr Gösta Jacobsson m. fl. samt II: 720 av herrar Bengtson i Solna och Nordgren,

16) de likalydande motionerna I: 620 av herrar Lager och Adolfsson samt II: 731 av herr Karlsson i Huddinge m. fl.,

17) de likalydande motionerna I: 621 av herr Nils Theodor Larsson och II: 727 av herr Hansson i Önnarp m. fl.,

18) de likalydande motionerna I: 622 av herr Lundin m. fl. och II: 747 av herr Wikner m. fl.,

19) de likalydande motionerna I: 623 av herr Lundström m. fl. och II: 739 av herr Ohlin m. fl., i vad motionerna hänvisats till bevillningsutskottet,

20) de likalydande motionerna I: 624 av herr Lundström m. fl. och II: 740 av herr Ohlin m. fl.,

21) de likalydande motionerna I: 626 av herr Ferdinand Nilsson samt II: 743 av herrar Svensson i Vä och Börjesson i Glömminge, i vad motionerna behandlas i detta betänkande,

- 22) de likalydande motionerna I: 628 av herr Stefanson samt II: 736 av herrar Nordgren och Petersson,
- 23) de likalydande motionerna I: 629 av herr Stefanson m. fl. och II: 737 av herr Nordgren m. fl.,
- 24) de likalydande motionerna I: 630 av fröken Stenberg m. fl. samt II: 742 av herr Ringaby och fröken Ljungberg,
- 25) de likalydande motionerna I: 631 av herrar Sundin och Stefanson samt II: 724 av herrar Gustafson i Göteborg och Magnusson i Borås,
- 26) de likalydande motionerna I: 632 av herr Virgin m. fl. och II: 748 av herr Cassel m. fl., i vad motionerna hänvisats till bevillningsutskottet,
- 27) de likalydande motionerna I: 633 av herr Virgin m. fl. och II: 722 av herr Cassel m. fl.,
- 28) motionen I: 625 av fru Myrdal,
- 29) motionen II: 7 av herr Westberg,
- 30) motionen II: 84 av fru Ryding m. fl.,
- 31) motionen II: 157 av fru Kristensson och fröken Ljungberg,
- 32) motionen II: 588 av herr Ullsten,
- 33) motionen II: 716 av herrar Kärlander och Kristensson,
- 34) motionen II: 717 av herr Mundebo m. fl.,
- 35) motionen II: 723 av herr von Friesen,
- 36) motionen II: 725 av fru Gärde Widemar och herr Sjönell,
- 37) motionen II: 726 av herr Hansson i Önnarp,
- 38) motionen II: 732 av fru Kristensson,
- 39) motionen II: 733 av herr Krönmark m. fl.,
- 40) motionen II: 735 av herrar Nordgren och Bohman,
- 41) motionen II: 741 av herrar Petersson och Nordgren,
- 42) motionen II: 745 av herr Westberg m. fl., ävensom
- 43) motionen II: 746 av fröken Wetterström m. fl.,
- måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 16 mars 1965

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Einar Eriksson, fröken Ranmark, herrar Stefanson*, Yngve Nilsson*, Wörnberg, Elofsson¹, Tage Johansson², Lundström, Gösta Jacobsson, och Sundin²; samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås, Brandt, Gustafson i Göteborg, Vigelsbo, Engkvist³, Asp*, Eriksson i Bäckmora*, Andersson i Essvik, fru Holmqvist⁴, herrar Enskog och Kristenson*.

* Ej närvarande vid justering av betänkandet.

¹ Endast närvarande vid behandlingen av frågorna rörande beskattningen av sprit- och läskedrycker.

² Ej närvarande vid behandlingen av frågorna rörande beskattningen av sprit- och läskedrycker.

³ Endast närvarande vid behandlingen av frågorna rörande den indirekta beskattningen.

⁴ Ej närvarande vid behandlingen av frågorna rörande den indirekta beskattningen.

Reservationer och särskilda yttranden

Beträffande riktlinjerna för en skattereform

1. *Reservation* av herrar Stefanson, Lundström, Sundin, Gustafson i Göteborg, Vigelsbo, Eriksson i Bäckmora och Enskog, vilka dels anför följande.

Regeringens skatteproposition (1965: 14) utgår från ett statiskt och kort-siktigt betraktelsesätt. De åtgärder som föreslås har provisorisk och tillfällig karaktär. En *samlad* reform av vårt skattesystem, om vars nödvändighet även finansministern av direktiven till allmänna skatteberedningen att döma tidigare varit medveten, har regeringen inte föreslagit. Det förslag till ett nytt, i grunden reviderat skattesystem, som parlamentarikerna och representanter för olika intresseorganisationer träffat överenskommelse om i allmänna skatteberedningen och som i stort tillstyrkts av remissinstanserna, har finansministern i alla väsentliga avseenden lagt åt sidan.

I vad gäller såväl fördelningen mellan direkt och indirekt beskattning, punktskatterna och den allmänna indirekta skattens konstruktion som marginalskattens höjd är genomgripande förändringar och moderniseringar påkallade. Skatteberedningens förslag hade i dessa avseenden i stort beaktat den sakligt mycket starkt underbyggda kritik, som har riktats mot vårt föråldrade skattesystem och som nu med samma tyngd träffar regeringsförslaget.

Trots det allt starkare internationella beroendet och den ökade utrikes-handeln har vårt skattesystem inte anpassats till utvecklingen utomlands. Särskilt klart framträder vid en internationell jämförelse bristerna på den indirekta beskattningens område.

Det är nu av vikt, att riksdagen gentemot den tveksamhet och bristande

förståelse, som finansministern visat inför en samlad skattereform, klart markerar behovet av en sådan reform. Huvuddragen i ett nytt utvecklingsfrämjande skattesystem anges här i starkt komprimerad form.

1. *Marginalskatten*, som är kännbar även i måttliga inkomstlagen, motverkar arbets- och sparviljan med för den ekonomiska utvecklingstakten ogynnsamma verkningar. Skatten på mer- och extrainkomster bör sänkas, skiktet med lika skatteuttag breddas och den marginella belastningen i de progressiva skikten lindras.

2. *Den allmänna indirekta skatten*. Omsättningsskatten på investeringar har samma effekt som en permanent investeringsavgift, som alltså uttages oavsett konjunkturläget, och verkar bromsande på produktionsutvecklingen. Genom att omsättningsskatten utgår på investeringar i maskiner och inventarier försvagas vårt näringslivs förmåga att konkurrera med utländska företag såväl för hemma- som exportmarknaden. Omsättningsskatten bör ersättas av en konkurrens- och konsumtionsneutral indirekt skatt av den s. k. mervärdeskattens natur. Ovannämnda skäl motiverar dessutom att *energis-katten* slopas.

3. *Punktskatterna*. Punktbeskattningen medför en omotiverad och ekonomiskt olämplig snedvridning av konkurrensläget mellan olika företag både internationellt och inom landet. De för ofta med sig betydande kontrollsvårigheter. Med få undantag — t. ex. de socialt motiverade punktskatterna på sprit och tobak — är skatteobjekten helt skönsmässigt utvalda. Övriga punktskatter bör, som allmänna skatteberedningen föreslagit, avvecklas.

4. *Företagsbeskattningen* bör utformas så att incitamentet till företags-sparande och därmed möjligheterna till självfinansiering ökar samt över huvud taget med beaktande av angelägenheten av att företagsbeskattningen erhåller en produktionsfrämjande utformning. Angeläget är dessutom att söka åstadkomma skatteregler som i görligaste mån är neutrala mellan företag som drivs i olika juridiska former. Frågan om öppen resultatutjämn-ning bör också prövas. De förändringar i den indirekta beskattningen, som ovan förordats, skapar rättvisare konkurrens mellan olika företag och medför därmed också ett effektivare och bättre utnyttjande av våra samlade produktiva tillgångar.

5. *Förmögenhetsskatten*, vars verkningar förändrats på ett markant sätt genom inflationen, bör enligt vår mening skyndsamt överses. Vi hänvisar emellertid i denna fråga till vad som anföres under punkten 16.

En förskjutning mot ökad indirekt beskattning bidrar till att skapa utrymme för den nödvändiga reduktionen i den personliga inkomstskatten. Med hänsyn dels till omfattningen av det skatteprogram vi förespråkar, dels till vissa problem av rent teknisk natur som — kanske främst vad gäller mervärdeskatten — måste lösas, har det inte varit oss möjligt att framlägga ett direkt i detalj utarbetat förslag till nytt skattesystem. Dessutom råder mellan olika delar av vårt skatteprogram ett mycket nära samband. Så kan

exempelvis en radikalare sänkning av inkomstskatten och ett slopande av punktskatterna inte genomföras utan en samtidig reformering av den allmänna indirekta skatten.

Indirekt beskattning

De skäl, som tidigare med rätta anförts mot en indirekt beskattning, har genom samhällsutvecklingen med stigande levnadsstandard och förbättrade sociala förmåner förlorat i styrka. Antalet högre inkomsttagare är så relativt begränsat, att huvuddelen av statens skatteinkomster oavsett hur hårt de högsta inkomsterna beskattas måste komma från de breda lagren av inkomsttagare. Ett absolut villkor för en ökad indirekt beskattning är dock att grupper med svag ekonomisk bärkraft, t. ex. folkpensionärer och barnfamiljer, får kompensation för en sådan skatteomläggning.

Vår *nuvarande omsättningsskatt* medför redan med låg skattesats betydande störningar för näringslivet genom den dubbelbeskattning som sker av företagens investerings- och förbrukningsvaror. Också med hänsyn till det internationella varuutbytet är vår omsättningsskatt genom att diskriminera svensk produktion olämpligt utformad. Dessa negativa verkningar på produktionsutvecklingen förstärks ju högre skattesatsen är. Allmänna skatteberedningen var fransett en reservant enig i sin bedömning att omsättningsskatten borde ersättas av en konkurrens- och konsumtionsneutral indirekt skatt i *mervärdeskattens form*.

Den föreslagna höjningen av omsättningsskatten framstår som en nödlösning, som i realiteten innebär ett produktionshämmande återinförande av höjd investeringsavgift på byggnader och anläggningar. I syfte att minska olägenheterna av finansministerns förslag har vi som ett steg i reformeringen av den indirekta beskattningen föreslagit att allmän omsättningsskatt vid investering i maskiner eller inventarier skall beräknas efter 50 procent i stället för efter 60 procent av anskaffningskostnaden.

Efter en med hänsyn till förslagets stora räckvidd gjord överarbetning måste emellertid enligt utskottets bestämda mening en indirekt skatt av mervärdeskattens typ ersätta den allmänna omsättningsskatten.

Finansministern föreslår borttagande av vissa *punktskatter*. Den avveckling av de föråldrade och krångliga punktskatterna, som enligt vår uppfattning måste ske, har dock uteblivit. Vissa punktskatter har en särskilt markerad konkurrenssnedvridande effekt. Så är t. ex. fallet med skatten på guldsmedsvaror. Denna skatt är så utformad att illojala element utanför de reguljära yrkesutövarnas krets har möjlighet att undvika skatten. Också pälsvaruskatten är behäftad med särskilda kontroll- och konkurrensproblem.

Det samhällsekonomiska läget med en hotande inflationsutveckling gör dock att det för dagen inte är möjligt att gå längre än vad departementschefen gör i fråga om avveckling av punktskatterna.

En omläggning av den indirekta beskattningen så att ifrågavarande punkt-skatteer jämte energiskatten slopas samt att omsättningsskatten utbytes mot en mervärdeskatt stärker vårt näringslivs konkurrenskraft, stimulerar till snabbare produktionshöjning och är därigenom till fördel för alla medborgare. En sådan reform är dessutom nödvändig för att möjliggöra en markerad lättnad i den direkta beskattningen — främst gäller det härvid att kraftigt reducera marginalbeskattningen.

Direkt beskattning

En ändrad avvägning i riktning mot ökad indirekt beskattning bidrager till att bereda utrymme för en genomgripande reformering av den direkta skatten — *en breddning av skiktet med lika skatteuttag och lättnader i de progressiva skikten*. Skälen för en sådan reform är uppenbara och har övertygat i olika politiska partier och intresseorganisationer. Allmänna skatteberedningen förordade icke oväsentliga lättnader i inkomstskatten. Representeranter för LO, TCO och SACO i beredningen fann icke majoritetens förslag i fråga om skatteskalorna tillräckligt långtgående utan begärde en mer markerad sänkning av marginals-katten.

Regeringens skatteförslag har inte i någon grad beaktat dessa väl underbyggda meningsyttringar. I stort sett bibehålles samma marginals-kattetryck som för närvarande. I vissa vanligt förekommande inkomst-lägen 22 000—29 000 för gift och 13 000—22 000 samt 33 000—39 000 för ensamstående t. o. m. skärps de. Finansministerns förslag att höja tildelningsgränsen och att belasta de ensamstående hårdare än de gifta försvårar en ev. framtida övergång till särbeskattning.

Enligt vår uppfattning är en av de mest angelägna reformerna på skatteområdet att skapa inkomstskatteskalor med ett brett proportionellt skikt och med en mjuk progressiv upptrappning. Finansministerns förslag, som bevarar marginals-kattens höjd, leder utvecklingen i fel riktning. Som framhålls i motionerna är det av samhällsekonomiska skäl i dag endast möjligt att åstadkomma mer begränsade marginals-kattesänkningar. Riktnmärket är dock klart. Riksdagen bör enligt vår uppfattning genom särskilt uttalande betona att det skattepolitiska reformarbetet måste ta sikte på stegvis genomförda ändringar i den statliga inkomstbeskattningen i syfte att åstadkomma lättnader i skattebelastningen på extra- och merinkomster.

I propositionen nr 14 föreslås införande av ett avdrag för kommunalskatt vid taxeringen till statlig inkomstskatt. Vi är med hänsyn till de skattelättnader som detta avdrag medför för låga inkomsttagare beredda att som en temporär lösning acceptera detta förslag. Dock anser vi att andra metoder bör övervägas för att inom skattesystemets ram beakta de låga inkomsttagarnas problem.

Som ett första steg mot *skatteskalor* av denna typ föreslås i motionerna I: 623 av herr Lundström m. fl. och II: 739 av herr Ohlin m. fl. samt I: 612

av herr Torsten Andersson m. fl. och II: 728 av herr Hedlund m. fl. att uttaget i inkomstskikten 16 000—40 000 kr. (beskattningsbar inkomst) för gift skattskyldig sänkes med ytterligare en procentenhet och att beträffande ensamstående inkomsttagare uttaget sänkes med två procentenheter i inkomstskikten 8 000—15 000 kr. samt med en enhet i inkomstskikten 15 000—30 000 kr., allt i beskattningsbar inkomst. Genom dessa måttfulla förslag närmas skalan för ensamstående den för gifta och bibehålles tudelningsgränsen på nuvarande nivå i stället för att som enligt propositionen höjas. De ensamstående skulle således få en något större lättnad. Båda dessa effekter medverkar till att underlätta en ev. framtida övergång till särbeskattning.

Inkomstbortfallet för nästa budgetår till följd av de av oss föreslagna justeringarna i skatteskalorna kan beräknas till 44 miljoner kronor. För helt år blir skattebortfallet ca 130 miljoner kronor.

Utöver frågan om allmänna riktlinjer för en skattereform, vilken behandlats i denna reservation, har från vår sida avgivits reservationer och särskilda yttranden i ytterligare ett antal frågor. Utskottsmajoriteten har även i de delar som inte beröres i de av oss avgivna reservationerna och yttrandena anfört motiveringar, vilka vi inte kan ansluta oss till.

dels ock ansett, att utskottet under punkterna B 9 och 19 i vad gäller riktlinjerna för en samlad skattereform bort hemställa,

att riksdagen i anledning av motionerna I: 623 av herr Lundström m. fl. och II: 739 av herr Ohlin m. fl. samt I: 612 av herr Torsten Andersson m. fl. och II: 728 av herr Hedlund m. fl. i här aktuella delar måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att riksdagen snarast förelägges förslag till en samlad skattereform enligt ovan angivna riktlinjer, syftande till lättnader i den direkta inkomstskatten samt en reformering av den indirekta beskattningen och företagsbeskattningen, som stärker konkurrensförmåga och kapitalförsörjning.

2. *Reservation* av herrar Yngve Nilsson, Gösta Jacobsson och Magnusson i Borås, vilka

dels anfört följande.

De förslag till skattelättnader, som vi framlagt vid årets riksdag, betraktar vi som ett provisoriskt första steg på vägen mot ett bättre skattesystem. E huru de föreslagna sänkningarna i och för sig är betydande är de dock långt ifrån tillräckliga på sikt. I dagens statsfinansiella situation saknas emellertid utrymme för ytterligare åtgärder i denna riktning och den utgiftspolitik som vi velat föra och vilken vi redovisat genom konkreta förslag kan inte i ett steg förverkliga angivna önskemål. En besparingsutredning, sådan som den av oss föreslagna, bör emellertid tillsättas för att skapa ytterligare utrymme för framtida skattesänkningar. Samtidigt får de av oss nu framlagda

förslagen till utgiftsbegränsningar en accentuerad verkan under det budgetår som följer efter det närmast framförvarande.

Vi anser därför att de av oss förordade lagstiftningsåtgärderna bör åtföljas av ytterligare åtgärder vid nästa års riksdag så att en mer genomgripande reform av skattesystemet kommer till stånd. I det framtida skattesystemet måste tillses att arbetsviljan inte hämmas, att sparandet och riskvilligheten främjas samt att skattebördan hålls på en rimlig nivå för samtliga skattskyldiga. Vi anser att ansträngningarna bör inriktas på att lindra den direkta inkomstbeskattningen, inte minst för de stora grupperna inkomsttagare i mellanskiktet. De ogynnsamma verkningarna av alltför höga marginalskatter måste elimineras. Samtidigt bör genom beskattningen erforderlig hänsyn tas till den olika bärkraften hos olika skattskyldiga, därvid barnkostnaderna ingår som en komponent. I sammanhanget bör också familjeskattningens utformning prövas på grundval av det utredningsarbete, som vi anser böra bedrivas inom en parlamentarisk kommitté. Likaså bör den av oss begärda utredningen rörande förmögenhetsbeskattningen fullföljas inom sådan tid, att förmögenhetsbeskattningens ställning i det framtida skattesystemet kan tas upp till övervägande i nu åsyftat sammanhang.

Beträffande den indirekta beskattningen bör eftersträvas ett system som har neutrala verkningar så att allvarigare konkurrensproblem och snedvridningar av konsumtionsvalet och produktionsinriktningen undviks. Den utredning som skall överväga vissa frågor rörande den av skatteberedningen föreslagna mervärdeskatten bör bedrivas med sådan skyndsamhet att ett förslag till en definitiv reform av den indirekta beskattningen, grundat på skatteberedningens förslag, kan föreläggas nästa års riksdag.

Utöver frågan om allmänna riktlinjer för en skattereform, vilken behandlats i denna reservation, har från vår sida avgivits reservationer och särskilda yttranden i ytterligare ett antal frågor. Utskottsmajoriteten har även i de delar som inte beröres i de av oss avgivna reservationerna och yttrandena anfört motiveringar, vilka vi inte kan ansluta oss till.

dels ock under åberopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 632 av herr Virgin m. fl. och II: 748 av herr Cassel m. fl. ansett, att utskottet under punkt B 26 bort hemställa,

att riksdagen med bifall till nyssnämnda motioner måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte till 1966 års riksdag framlägga förslag till en skattereform baserad på grundtankarna i allmänna skatteberedningens förslag med de ändringarna, att den direkta inkomst- och förmögenhetsbeskattningen lättas ytterligare under hänsynstagande till de besparingsförslag och det yrkande om tillsättande av en besparingsutredning, som högerpartiet vid årets riksdag framfört.

Beträffande familjebeskattningen

3. *Reservation* av herrar *Stefanson, Lundström, Sundin, Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo, Eriksson* i Bäckmora och *Enskog*, vilka
dels anför följande.

I de likalydande motionerna I: 22 av herr Lundström m. fl. och II: 28 av herr Ohlin m. fl. betonas att den primära målsättningen när det gäller familjebeskattningsens utformning måste vara att ge båda makarna en verklig *valfrihet* mellan arbete i hemmet och förvärvsarbete utanför hemmet. Nuvarande sambeskattningsystem är så konstruerat att en familj får en mycket hård skattebelastning på den inkomstökning som inträder, när hemmavarande maka skaffar sig förvärvsarbete utanför hemmet. Denna s. k. tröskel-effekt träffar ofta även tämligen måttliga hustruinkomster mycket hårt. Därigenom kan sambeskattningen inte sällan hindra den gifta kvinnans inträde i arbetslivet.

I motionerna anføres vissa problem, som en övergång till särbeskattning skulle medföra. Icke obetydliga övergångssvårigheter skulle uppkomma för det stora antal gifta kvinnor, som har växt upp i ett samhälle, där det ansågs självklart att de skulle arbeta i hemmet.

Vi tillstyrker motionernas hemställan att problemkomplexet göres till föremål för en ny utredning. Chefen för finansdepartementet har beslutat att frågan om familjebeskattningen skall prövas *inom finansdepartementet*. Enligt vår mening är denna fråga av så stort allmänt intresse att utredningen inte bör bedrivas inom departementet utan bör ske under medverkan av bred parlamentarisk representation med åtföljande remissförfarande i sedvanlig ordning. Enligt vår uppfattning bör denna utredning speciellt ägna uppmärksamhet åt de svårigheter som uppstår vid en ev. övergång till särbeskattning.

dels ock ansett att utskottet under punkt B 1 bort hemställa,

att riksdagen i anledning av de likalydande motionerna I: 22 av herr Lundström m. fl. och II: 28 av herr Ohlin m. fl. måtte besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att den utredning, som påbörjats inom finansdepartementet för att granska frågan om familjebeskattnings fortsatta utformning, måtte ske under medverkan av en bredare parlamentarisk representation med åtföljande remissförfarande i sedvanlig ordning samt att speciell uppmärksamhet måtte ägnas möjligheterna att övervinna de svårigheter, som skulle uppstå vid en eventuell övergång från sam- till särbeskattning.

4. *Reservation* av herrar *Yngve Nilsson, Gösta Jacobsson* och *Magnusson* i Borås, vilka
dels anför följande.

De förslag som allmänna skatteberedningen framlade beträffande familjebeskattningsens utformning föranledde kritik från olika håll. Utredningen var inte heller enig i denna fråga. I ett särskilt yttrande förordade löntagarrepresentanterna i skatteberedningen en övergång på längre sikt till ett s. k. individualistiskt system.

Vi anser frågan om familjebeskattningen vara av sådan vikt att den bör lösas utan ytterligare tidsutdräkt. Finansministern har sagt sig ämna föreslå införande av s. k. frivillig särbeskattning till detta års riksdag, och genom en sådan åtgärd skulle åtminstone den negativa sambeskattningseffekten kunna elimineras. I övrigt har finansministern ansett att en ytterligare prövning erfordras hur familjebeskattningen skall utformas. Denna prövning anser finansministern böra ske inom en särskild arbetsgrupp med anknytning till finansdepartementet.

Med hänsyn till den betydelse vi tillmäter frågan om familjebeskattningsens utformning kan vi inte finna en sådan prövning tillfyllest. Hithörande frågor måste bli föremål för en helt förutsättningslös prövning, och den tillsatta arbetsgruppen bör omändras till en fristående utredning. I denna bör ingå representanter för samtliga demokratiska partier i riksdagen liksom för arbetsmarknadens parter och kvinnoorganisationerna.

dels ock ansett att utskottet under punkterna B 24 och 31 bort hemställa,

att riksdagen i anledning av motionerna I: 630 av fröken Stenberg m. fl. samt II: 742 av herr Ringaby och fröken Ljungberg ävensom motionen II: 157 av fru Kristensson och fröken Ljungberg måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära, att den utredning som påbörjats inom finansdepartementet för att granska frågan om familjebeskattningsens fortsatta utformning bör ske under medverkan av en bredare parlamentarisk representation samt att speciell uppmärksamhet bör ägnas möjligheterna att övervinna de svårigheter som skulle uppstå vid en eventuell övergång till tudelningsprincipen.

Beträffande förvärvsavdragen

5. *Särskilt yttrande* av herrar *Stefanson, Lundström, Sundin, Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo, Eriksson* i Bäckmora och *Enskog*, vilka anfört följande.

I motionerna I: 483 av herrar Sundin och Lundström samt II: 584 av herrar Ohlin och Hedlund har yrkats en höjning av förvärvsavdraget för barnfamiljer genom att kvotavdraget ökas från 20 till 25 % och maximibeloppet från 2 000 till 4 000 kronor. Vid faktisk sambeskattnings skulle enligt motionärernas förslag förvärvsavdraget kunna uppgå till högst 1 000 kronor i stället för nuvarande 300 kronor. Dessa höjningar skulle vara av provisorisk

karaktär i avvaktan på resultatet av den utredning om familjebeskattningen som nu pågår.

Genom utskottets beslut har förslaget om höjningen av kvotavdraget bifallits och maximibeloppet har höjts till 3 000 kronor. Förvärvsavdraget för barnfamiljer, som har faktisk sambeskattnings, har i princip utformats enligt skatteberedningens förslag. Vi har accepterat denna utformning av förvärvsavdragen som en kompromiss i syfte att få till stånd ett beslut om höjning redan vid årets riksdag. Detta innebär inte att vi frångått vår uppfattning att ett maximibelopp på 4 000 kronor skulle ha varit motiverat i dagens läge. I detta sammanhang vill vi framhålla att vi icke anser att förvärvsavdraget endast är motiverat av särskilda omkostnader för barntillsyn. Även i övrigt uppkommer extra kostnader på grund av att båda makarna arbetar utanför hemmet. Dessutom talar arbetsmarknadssynpunkter för att förvärvsavdraget även användes i syfte att öka valfriheten för hustrun, så att en del av de nackdelar som i skattehänseende uppstår vid hennes förvärvsarbete utanför hemmet bortfaller. Vi kommer därför att arbeta för en fortsatt reformering av förvärvsavdragen.

6. *Särskilt yttrande* av herrar *Yngve Nilsson, Gösta Jacobsson och Magnusson* i Borås, vilka anfört följande.

Vi delar utskottets uppfattning att en höjning bör ske av förvärvsavdragens belopp samt att i samband därmed vissa andra ändringar bör vidtas i konstruktionen av förvärvsavdragen. Vi kan därför ansluta oss till utskottets förslag om en omedelbar lagstiftning i dessa hänseenden. Detta vårt ställningstagande innebär dock inte att vi frångår den i motionerna I: 633 av herr Virgin m. fl. och II: 722 av herr Cassel m. fl. antagna principiella synpunkten att rätt till avdrag bör föreligga för styrkta kostnader över 3 000 kronor för barnens vårdande. Tvärtom är vi fortfarande av den åsikten att de fortsatta ansträngningarna bör inriktas på att komplettera den nu föreslagna lagstiftningen med en sådan regel.

Beträffande kommunalskatteavdraget och skatteskalorna

7. *Reservation* av fröken *Ranmark*, som

dels ansett, att det avsnitt av utskottets yttrande, som börjar på s. 70 med orden »Det föreslagna» och slutar på s. 71 med »motionen I: 625» bort ha följande lydelse.

Utskottet anser emellertid att skäl nu icke finnes att införa nya element i familjebeskattningen, vilka skulle ytterligare skärpa de åtskillnader som i det nuvarande skattesystemet göres i fråga om civilstånd och kön. Genomförandet av de förslag som framlägges i propositionen skulle i första hand relativt kraftigt öka klyftan mellan de giftas och de ensamstående avdragsrätt, till de senares nackdel. I andra hand skulle förslaget genom att — jäm-

sides med det redan fördubblade ortsavdraget för gifta, även i de fall då endast en make är inkomsttagare — fördubbla även maximibeloppet för det schabloniserade kommunalskatteavdraget för gifta makar, väsentligt skärpa den s. k. tröskeeffekt som uppstår då en make, vilken icke förut varit inkomsttagare, övergår till förvärvsarbete utom hemmet. Denna tröskeeffekt är redan nu icke endast starkt kännbar för de enskilda individer den berör utan därjämte även ur arbetsmarknadssynpunkt beklaglig, i det den verkar som ett av hindren för gifta kvinnors återinträde i förvärvslivet. Utskottet anser alltså i likhet med motionären i motionen I: 625 att detta förslag åtminstone bör utformas med den modifikation, att fullt schablonavdrag tillerkännes varje person som är inkomsttagare, utan hänsyn till kön eller civilstånd, men att dessutom maximibeloppet för detta schablonavdrag höjes med en tredjedel för gifta, där endast ena maken har skattepliktig inkomst, liksom för ensamstående med hemmavarande barn under 18 år. Företagna beräkningar har utvisat att dessa modifikationer skulle kunna genomföras och den i propositionen föreslagna ramen för skatteuttaget ändock i princip bevaras, om kommunalskatteavdraget maximeras till 3 400 kr. för gifta med endast en inkomsttagare liksom för ofullständiga familjer samt till 2 550 kr. för övriga skattskyldiga.

Verkningarna av de sålunda föreslagna modifikationerna kommer i praktiken att avvika föga från propositionens förslag. De kommer endast att beröra vissa mellanskikt bland inkomstgrupperna, d. v. s. de som ligger över den nivå där regeln om avdrag med en fjärdedel av nettoinkomsten slår igenom och under den nivå där den påförda kommunalskatten ger högre avdrag. Utskottet anser emellertid att saken är av väsentlig principiell betydelse och förordar sålunda att de angivna modifikationerna genomföres.

Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till motionen I: 625. Detta innebär således att utskottet avstyrker bifall till motionerna I: 620 och II: 731.

dels ock ansett, att utskottet under punkterna A I 1 och B 28 bort hemställa,

att riksdagen — med bifall till motionen I: 625 av fru Myrdal — måtte antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. och 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt, med den ändringen att 4 § 1 mom. erhåller följande lydelse:

4 §.

1 m o m. Från sammanlagda — — — nästföljande stycke.

Skattskyldig, som — — — kommunalskattelagen sägs.

Avdrag enligt första stycket för kommunal skatt skall beräknas till ett belopp motsvarande minst en fjärdedel av den sammanräknade nettoin-

komsten (summan av den skattskyldiges enligt denna förordning fastställda inkomster från olika förvärvskällor, minskad med avdrag enligt första stycket för underskott). Avdraget må dock icke vid tillämpning av denna schablonregel för varje skattskyldig beräknas till högre belopp än 2 550 kronor eller, för makar som under beskattningsåret levt tillsammans och av vilka endast den ene maken haft förvärvsarbete, för dem båda gemensamt till högre belopp än 3 400 kronor eller, för den som under beskattningsåret varit ogift (varmed jämställes änka, änking eller fränskild) och haft hemmavarande barn under 18 år, till högre belopp än 3 400 kronor. Bestämmelserna i detta stycke skola icke äga tillämpning på fysisk person, som enligt vad därom är särskilt stadgat taxeras till statlig inkomstskatt i det för riket gemensamma distriktet, samt ej heller på juridisk person annat än i fall som avses i 6 § 3 mom.

Har sådan — — — i fråga.

8. *Reservation* av herrar Yngve Nilsson, Gösta Jacobsson och Magnusson i Borås, vilka
dels anfört följande.

I motionerna I: 632 av herr Virgin m. fl. och II: 748 av herr Cassel m. fl. har med all tydlighet påvisats att skattenivån i Sverige undergått en utveckling, som inte kan tillåtas fortsätta. Mycket kraftiga ansträngningar måste vidtas för att bryta denna utveckling och så snart ske kan åvägabringa största möjliga skattelättnader åt de mindre och medelstora inkomsttagarna. Denna målsättning måste följas av en strävan att för framtiden undvika nya automatiska skatteskärpningar inte minst genom de inkomstförbättringar, som endast utgör en kompensation för penningvärdeförsämringen.

Vi har funnit att den mest angelägna reformen i dagens läge är att minska verkningarna av progressiviteten för de stora inkomsttagargrupperna. Självfallet är att skälig kompensation bör ges för höjningen av den allmänna varubeskattningen, vilken vi ansett oss kunna acceptera som ett provisorium i avvaktan på en övergång till ett mervärdeskattesystem. Utrymme har skapats genom våra besparingsförslag för en verklig skattesänkning, och vi anser att denna i första hand bör komma de grupper inkomsttagare till del, vilkas inkomster ligger i närheten av genomsnittsinkomsten. Andra åtgärder bör vidtas för att bereda de låga inkomsttagarna kompensation för höjningen av varubeskattningen. Hit räknar vi de ändrade grunderna för uttag av folkpensionsavgift och vår åtgärd att sänka den statliga inkomstskattens första steg från 10 till 7 procent. Då det gäller skikten över det första proportionella skiktet innebär vårt förslag, att skattesatserna blir lägre än enligt regeringens. Genom vårt förslag får åtskilliga inkomsttagare redan nu lägre marginalskatter än enligt regeringens skatteskala. Hur stora skillnaderna blir framgår av de i nyssnämnda motioner redovisade bilagorna.

De individuella verkningarna av våra förslag blir betydande. Genom att

enligt vårt förslag hänsyn i större omfattning tas till barnkostnaderna får främst barnfamiljerna väsentligt större skattesänkningar än enligt regeringsförslaget. Vid en årsinkomst av 8 000 kronor får gifta med ett barn t. ex. över 37 procents skattelindring.

En fördel med vårt förslag är att den krångliga och principvidriga konstruktionen av kommunalskatteavdraget undviks. Regeringens förslag på denna punkt skulle i betydande grad komplicera det redan förut besvärliga deklarationsförfarandet.

dels ock under återopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 632 av herr Virgin m. fl. och II: 748 av herr Cassel m. fl. ansett att utskottet under punkterna A I 1 och B 26 bort hemställa,

att riksdagen med avslag å Kungl. Maj:ts proposition i motsvarande del måtte med bifall till de likalydande motionerna I: 632 av herr Virgin m. fl. och II: 748 av herr Cassel m. fl. antaga det vid motionerna fogade förslaget till förordning om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt.

9. *Reservation* av herrar *Stefanson, Lundström, Sundin, Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo, Eriksson* i Bäckmora och *Enskog*, vilka under återopande av vad som i fråga om skatteskalornas utformning anförts i de likalydande motionerna I: 623 av herr Lundström m. fl. och II: 739 av herr Ohlin m. fl. samt de likalydande motionerna I: 612 av herr Torsten Andersson m. fl. och II: 728 av herr Hedlund m. fl. ansett, att utskottet under punkterna A I 1 samt B 9 och 19 i vad gäller skatteskalornas utformning bort hemställa,

att riksdagen måtte fastställa sänkta skalor för den statliga inkomstskatten i enlighet med i motionerna angivna förslag att gälla fr. o. m. den 1 januari 1966 och

att riksdagen således måtte antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. och 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt med den ändringen, att 10 § 1 mom. nämnda förordning erhåller följande ändrade lydelse:

10 §.

1 m o m. Statlig inkomstskatt — — — angivna grundbelopp.
För skattskyldig — — — beskattningsbara inkomsten;
när den beskattningsbara inkomsten överstiger

12 000 men icke	16 000 kr.:	1 200 kr. för	12 000 kr. och	15 % av återstoden;
16 000 » »	20 000 » :	1 800 » »	16 000 » »	21 % » » ;
20 000 » »	24 000 » :	2 640 » »	20 000 » »	26 % » » ;
24 000 » »	30 000 » :	3 680 » »	24 000 » »	33 % » » ;
30 000 » »	40 000 » :	5 660 » »	30 000 » »	41 % » » :
40 000 » »	60 000 » :	9 760 » »	40 000 » »	48 % » » ;
60 000 » »	100 000 » :	19 360 » »	60 000 » »	54 % » » ;
100 000 » »	150 000 » :	40 960 » »	100 000 » »	59 % » » ;
150 000 kr.		70 460 » »	150 000 » »	65 % » » .

För annan — — — beskattningsbara inkomsten;
när den beskattningbara inkomsten överstiger

6 000 men icke	8 000 kr.:	600 kr. för	6 000 kr. och	15 % av återstoden;
8 000 » »	10 000 » :	900 » »	8 000 » »	20 % » » ;
10 000 » »	15 000 » :	1 300 » »	10 000 » »	25 % » » ;
15 000 » »	20 000 » :	2 550 » »	15 000 » »	30 % » » ;
20 000 » »	25 000 » :	4 050 » »	20 000 » »	35 % » » ;
25 000 » »	30 000 » :	5 800 » »	25 000 » »	39 % » » ;
30 000 » »	40 000 » :	7 750 » »	30 000 » »	44 % » » :
40 000 » »	60 000 » :	12 150 » »	40 000 » »	49 % » » ;
60 000 » »	100 000 » :	21 950 » »	60 000 » »	54 % » » ;
100 000 » »	150 000 » :	43 550 » »	100 000 » »	59 % » » ;
150 000 kr.		73 050 » »	150 000 » »	65 % » » .

Ändå att — — — denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

Beträffande avdrag för försäkringspremier

10. Reservation av herrar *Stefanson, Yngve Nilsson, Lundström, Gösta Jacobsson, Sundin, Magnusson* i Borås, *Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo, Eriksson* i Bäckmora och *Enskog*, vilka

dels ansett, att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 71 med »Om en» och slutar på s. 72 med »motionen II: 726» bort utgå och ersätts med text av följande lydelse.

Om en företagare av olika anledningar väljer att stå utanför ATP utestängs han samtidigt från den obligatoriska sjukförsäkringens tilläggssjukpenning. För företagaren är det därför med hänsyn till familjen nödvändigt att skaffa sig ett försäkringsmässigt riskskydd. Utskottet är ense med motionären om att de försäkringar som då kommer i fråga är missgynnade ur beskattningssynpunkt. En utredning av de i motionen aktualiserade problemen är enligt utskottet befogad.

dels ock ansett, att utskottet under punkt B 37 bort hemställa,

att riksdagen i anledning av motionen II: 726 av herr *Hansson* i Önnarp i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära prövning och förslag rörande en sådan utformning av inkomstbeskattningen, att avdrag för egenavgifter för tilläggssjukpenningförsäkring och grupplivförsäkring kan medges i enlighet med vad i motionen anförts.

Beträffande ortsavdragen

11. *Reservation* av herrar *Yngve Nilsson, Gösta Jacobsson och Magnusson* i Borås, vilka under återopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 215 av herr Virgin m. fl. och II: 259 av herr Heckscher m. fl. ansett, att utskottet under punkt B 6 bort hemställa,

att riksdagen med bifall till de likalydande motionerna I: 215 av herr Virgin m. fl. och II: 259 av herr Heckscher m. fl. måtte antaga de vid motionerna fogade förslagen till

a) lag om ändring av 48 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370); samt

b) förordning angående skatteberäkning för barnfamiljer i vissa fall.

12. *Reservation* av herrar *Yngve Nilsson, Gösta Jacobsson och Magnusson* i Borås, vilka under återopande av innehållet i motionen II: 746 av fröken Wetterström m. fl. ansett, att utskottet under punkt B 43 bort hemställa,

att riksdagen med bifall till motionen II: 746 av fröken Wetterström m. fl. måtte antaga de vid motionen fogade förslagen till

a) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370); samt

b) förordning om ändrad lydelse av 8 § och 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt.

13. *Reservation* av herrar *Stefanson, Lundström, Sundin, Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo, Eriksson* i Bäckmora och *Enskog* angående ortsavdrag för ålders- och invalidpensionärer.

Beträffande indexreglering av skattesystemet

14. *Reservation* av herrar *Stefanson, Yngve Nilsson, Lundström, Gösta Jacobsson, Sundin, Magnusson* i Borås, *Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo, Eriksson* i Bäckmora och *Enskog*, vilka

dels ansett att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 75 som börjar med »Allmänna skatteberedningen» och slutar med »i motionerna.» bort ha följande lydelse.

Genom inflationen höjes automatiskt skattebelastningen på inkomster som genomgått en endast nominell men icke motsvarande reell förbättring. Penningvärdeförsämringen medför skattehöjningar, som riksdagen ej avsett vid fastställande av skatteskalor och avdrag. Allmänna skattebered-

ningen var i princip positivt inställd till en indexreglering av skattesystemet. Vi föreslår därför att frågan skyndsamt prövas på vad sätt lämpligen inflationens skatteskräpande effekt skulle kunna undvikas.

dels ock ansett, att utskottet under punkterna B 9, 19 och 26 i vad gäller inflationens skattehöjande verkningar bort hemställa,

att riksdagen i anledning av de likalydande motionerna I: 612 av herr Torsten Andersson m. fl. och II: 728 av herr Hedlund m. fl., I: 623 av herr Lundström m. fl. och II: 739 av herr Ohlin m. fl. samt I: 632 av herr Virgin m. fl. och II: 748 av herr Cassel m. fl. i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att undersökningar kommer till stånd rörande metoder att undvika inflationens skattehöjande verkningar samt att förslag i anledning härav föreläggas riksdagen.

Beträffande förmögenhetsskatten

15. *Reservation* av herrar *Yngve Nilsson, Gösta Jacobsson och Magnusson* i Borås, vilka ansett

a) att utskottet under punkterna A I 2 och B 11 bort hemställa,

att riksdagen måtte med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 14, i vad den avser ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt, och med bifall till de likalydande motionerna I: 614 av herr Gustaf Henry Hansson m. fl. samt II: 734 av herrar Nilsson i Bästekille och Stiernstedt antaga det i motionerna angivna förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 10 § och 11 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt;

b) att utskottet under punkterna B 11, 17 och 19 bort hemställa,

att riksdagen måtte i anledning av de likalydande motionerna I: 614 av herr Gustaf Henry Hansson m. fl. samt II: 734 av herrar Nilsson i Bästekille och Stiernstedt, I: 621 av herr Nils Theodor Larsson och II: 727 av herr Hansson i Önnarp m. fl. samt I: 623 av herr Lundström m. fl. och II: 739 av herr Ohlin m. fl. hos Kungl. Maj:t anhålla att en utredning tillsättes i syfte att utan dröjsmål vidtaga en förutsättningslös översyn av förmögenhetsbeskattningen.

16. *Reservation* av herrar *Stefansson, Lundström, Sundin, Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo, Eriksson* i Bäckmora och *Enskog*, vilka,
dels anfört följande.

I motionerna I: 621 av herr Nils Theodor Larsson och II: 727 av herr Hansson i Önnarp m. fl. samt I: 623 av herr Lundström m. fl. och II: 739 av herr Ohlin m. fl. begäres att förmögenhetsbeskattningen skyndsamt bör överses.

Den föreslagna höjningen av det skattefria beloppet vid förmögenhetsbeskattningen kan endast accepteras som en provisorisk justering, som dock inte ger mer än kompensation för penningvärdets fall för mindre förmögenheter. Övriga förmögenheter har genom inflationen erhållit en hårdare förmögenhetsskatt. Särskilt vill vi betona den successiva skärpning som genom inflationen inträtt för förmögenhetsvärden — t. ex. jordbruk som ger låg avkastning. 1965 års allmänna fastighetstaxering har regelmässigt medfört höjda taxeringsvärden. I ett mycket stort antal fall kommer därigenom fastighetsägare att drabbas av skärpt förmögenhetsskatt utan att någon reell förmögenhetsförbättring ägt rum. Ej heller torde de fastighetsägare vara fåtaliga, vilkas förmögenhet — trots den föreslagna höjningen av skattepliktsgränsen — först genom den nya fastighetstaxeringen kommit att överstiga denna. Enligt vår uppfattning bör en översyn av förmögenhetsskatten ske utan dröjsmål. Eftersom skattesystemutredningens arbete avbrutits, bör därför en särskild utredning tillsättas.

Frågan om avdragsrätt för erlagd förmögenhetsskatt bör därvid prövas för att undvika att samhället drar in mer än 100 % av förmögenhetsavkastningen vid vissa kombinationer av inkomst och förmögenhet.

De problem i anslutning till den s. k. 80-procentregeln vid inkomst- och förmögenhetstaxeringen som aktualiseras i motionerna I: 123 av herrar Gösta Jacobsson och Yngve Nilsson samt II: 158 av herrar Nilsson i Svalöv och Nordgren bör också prövas i detta sammanhang.

dels ock ansett, att utskottet i anledning av motionerna I: 123 av herrar Gösta Jacobsson och Yngve Nilsson samt II: 158 av herrar Nilsson i Svalöv och Nordgren, I: 621 av herr Nils Theodor Larsson och II: 727 av herr Hansson i Önnarp m. fl. samt I: 623 av herr Lundström m. fl. och II: 739 av herr Ohlin m. fl. under punkterna B 4, 17 och 19 i vad gäller förmögenhetsskatten bort hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en skyndsam utredning angående förmögenhetsbeskattningen.

Beträffande förordningen med bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall

17. *Reservation* av herrar Yngve Nilsson, Gösta Jacobsson och Magnusson i Borås, vilka ansett, att utskottet under punkt B 4 bort hemställa,

att riksdagen med bifall till de likalydande motionerna I: 123 av herrar Gösta Jacobsson och Yngve Nilsson samt II: 158 av herrar Nilsson i Svalöv och Nordgren måtte i skri-

velse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning av frågan om sådan ändrad avfattning av 1952 års förordning med bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall, att den 80-procentiga reduktionsregeln vid inkomst- och förmögenhetstaxeringen blir effektiv.

Beträffande den allmänna varuskatten

18. *Reservation* av herrar *Stefanson, Yngve Nilsson, Lundström, Gösta Jacobsson, Sundin, Magnusson* i Borås, *Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo, Eriksson* i Bäckmora och *Enskog* angående beskattningsvärdet för maskiner och inventarier.

19. *Reservation* av herrar *Stefanson* och *Gösta Jacobsson* angående reducerat beskattningsvärde vid uttag av allmän varuskatt å reparationer och underhåll av maskiner och inventarier.

Beträffande försäljningsskatten på guldsmedsvaror

20. *Särskilt yttrande* av herrar *Stefanson, Yngve Nilsson, Lundström, Gösta Jacobsson, Sundin, Magnusson* i Borås, *Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo, Eriksson* i Bäckmora och *Enskog*, vilka anfört följande.

Vi delar uppfattningen som kommit till uttryck i motionerna I: 629 av herr *Stefanson* m. fl. och II: 737 av herr *Nordgren* m. fl., att försäljningsskatten på guldsmedsvaror är behäftad med särskilt betydande olägenheter. Vid en kommande punktskatteavveckling bör därför särskild hänsyn tas till de speciella skäl som talar för ett skyndsamt avskaffande av denna skatt.

Beträffande bensinskatten

21. *Reservation* av herrar *Yngve Nilsson, Gösta Jacobsson* och *Magnusson* i Borås, vilka

dels anfört följande.

Enligt vår uppfattning är det inte motiverat att — i den utsträckning bevillningsutskottet vill göra — belasta bilismen med nya pålagor. Vi anser därför att den föreslagna höjningen av bensinskatten bör begränsas till tre öre per liter.

dels ock ansett, att utskottet under punkt A 1 6 bort hemställa,

att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts proposition nr 14 i vad avser bensinskatten måtte antaga följande

Förslag

till

Förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 7 april 1961 (nr 372) om bensinskatt

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen den 7 april 1961 om bensinskatt skall erhålla följande ändrade lydelse.

2 §.

Skatten utgår med fyrtioett öre för liter.

Skatten beräknas — — — av volymen.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1965. Äldre bestämmelser skola dock alltjämt gälla i avseende på förhållanden som hänföra sig till tiden före ikraftträdandet.

22. *Reservation* av herrar *Sundin, Vigelsbo* och *Eriksson* i Bäckmora, vilka

dels ansett, att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 87 med orden »I motionen II: 745» och slutar på s. 88 med orden »till motionen II: 745.» bort ha följande lydelse.

I motionen II: 745 av herr Westberg m. fl. hemställs om riksdagsskrivelse med begäran om förslag till differentiering av drivmedelsskatten i syfte att erhålla ett över hela landet enhetligt pris på bensin och olja.

Den enhetlighet i fråga om bensin- och oljepriset som under lång tid eftersträfvats på många håll har inte kunnat uppnås. Metoden att via överenskomelser med oljebolagen få en lösning till stånd har hittills misslyckats. Utskottet finner det vara befogat att utreda frågan om en lösning via drivmedelsskatten. Stora svårigheter är förenade med metoden att differentiera drivmedelsskatten. Utskottet finner emellertid att en lösning av frågan är så väsentlig att en utredning bör komma till stånd.

dels ock ansett, att utskottet under punkt B 42 bort hemställa,

att riksdagen med bifall till motionen II: 745 av herr Westberg m. fl. måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till sådan differentiering av drivmedelsskatten som i motionen angivits, innebärande att priset på bensin och olja blir enhetligt över hela landet.

Beträffande tobaksskatten

23. *Reservation* av herrar *Stefanson, Lundström, Sundin, Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo, Eriksson* i Bäckmora och *Enskog*, vilka

dels ansett, att det avsnitt av utskottets yttrande som på s. 88 rad 9 uppifrån börjar med »Utskottet finner» och slutar på rad 17 uppifrån med »och II: 740.» bort erhålla följande lydelse.

I motionerna I: 613 av herr Torsten Andersson m. fl. och II: 729 av herr Hedlund m. fl. samt motionen I: 624 av herr Lundström m. fl. och II: 740 av herr Ohlin m. fl. hemställas, att den föreslagna skattehöjningen skall gälla fr. o. m. den 1 april 1965. På grund av att praktiska möjligheter inte nu föreligger att genomföra höjningen redan från i motionerna föreslaget datum yrkar utskottet i anledning av motionerna att den föreslagna höjningen av tobaksskatten skall gälla fr. o. m. den 1 maj 1965.

dels ock ansett, att utskottet under punkterna A I 7 samt B 10 och 20 bort hemställa,

att riksdagen i anledning av motionerna I: 613 av herr Torsten Andersson m. fl. och II: 729 av herr Hedlund m. fl. samt I: 624 av herr Lundström m. fl. och II: 740 av herr Ohlin m. fl. måtte besluta att den i propositionen nr 14 föreslagna höjningen av cigarrettskatten skall gälla från och med den 1 maj 1965.

Beträffande beskattningen av sprit och läskedrycker

24. *Reservation* av herrar *Stefanson, Wärnberg, Lundström, Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo, Engkvist, Eriksson* i Bäckmora och *Enskog*, vilka

dels ansett, att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 88 med »I motionerna I: 210» och slutar på s. 89 med orden »till stånd omedelbart.» bort ha följande lydelse.

I de likalydande motionerna I: 210 av herr Sundin m. fl. och II: 256 av fröken Elmén m. fl. erinras om det principiella uttalande till förmån för skatteinstrumentets användning i nykterhetspolitiskt syfte, som finansministern gjorde i proposition nr 90 vid 1963 års riksdag. Det hette i detta uttalande, att den speciella beskattningen av rusdrycker fyller »en viktig funktion i de nykterhetspolitiska strävandena som ett värdefullt stöd åt de positiva åtgärderna». Denna uppfattning, som också har en stark förankring i nykterhetsrörelsen, är enligt utskottets mening väl grundad.

Efter den höjning av alkoholbeskattningen, som gjordes 1963, har alkoholkonsumtionen fortsatt att stiga. Den ökande köpkraften kan vara en bidragande orsak till denna utveckling. Utskottet delar motionärernas uppfattning, att den kontinuerliga prisjusteringen bör syfta till att som ett minimianspråk förhindra en sänkning av det relativa realpriset på sådana drycker.

Motionärerna föreslår i detta syfte en omedelbar höjning av priserna på *spritdrycker* med en uppjustering av brännvinspriset med 3 kr/liter och av priset på övriga spritdrycker i proportion därtill. Nuvarande skatt utgår med en procentavgift om 50 % och en fast avgift om 30 öre per liter och alkoholprocent. Vi föreslår en höjning av den fasta avgiften vid spritbeskattningen med 3 öre till 33 öre, vilket för renat brännvin medför en uppräknings per liter av utminuteringspriset inklusive den 6 %-iga omsättningsskatten med 2,93

kronor från nuvarande 33,33 till 36,26 kronor. Därtill kommer att den fr. o. m. den 1 juli 1965 föreslagna skärpningen av den allmänna varuskatten kommer att medföra en höjning av priset på renat brännvin till 37: 50 kronor.

dels ock ansett, att utskottet under punkt B 5 bort hemställa,

att riksdagen — i anledning av de likalydande motionerna I: 210 av herr Sundin m. fl. och II: 256 av fröken Elmén m. fl. — måtte antaga följande förslag till ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 24 maj 1957 (nr 209) om skatt på sprit och vin.

2 §.

1 mom. Skatten upptages vid detaljhandelsbolagets inköp av sprit och vin och utgår, där ej annat i 2 mom. stadgas,

a) för sprit dels med en grundavgift för liter motsvarande 33 öre för varje hel volymprocent alkohol, dels med en procentavgift motsvarande 50 procent av utminuteringspriset; samt

b) för vin dels med en grundavgift, såvitt avser vin med en alkoholhalt överstigande 14 volymprocent (starkvin), av 2 kronor 40 öre för liter och, såvitt avser annat vin (lättvin), av 24 öre för liter dels med en procentavgift motsvarande 36 procent av utminuteringspriset.

Utminuteringspriset utgöres — — — varornas utminutering.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. De tidigare bestämmelserna skola alltjämt äga tillämpning beträffande förhållanden, som hänföra sig till tiden före ikraftträdandet.

25. Reservation av herrar Stefanson, Wärnberg, Lundström, Gustafson i Göteborg, Vigelsbo, Engkvist, Eriksson i Bäckmora och Enskog, vilka

dels ansett, att det stycke i utskottets yttrande som på s. 89 börjar med »I fråga» och slutar med »och II: 256» bort ha följande lydelse.

Enligt utskottets mening är ett viktigt krav att spritpriserna justeras uppåt vid stigande köpkraft. Denna kontinuerliga prisjustering bör syfta till att som ett minimianspråk förhindra en sänkning av det relativa realpriset på sådana drycker. En sådan målsättning utesluter inte att man, när så anses lämpligt, därutöver tillgriper prisinstrumentet för en nedpressning av alkoholkonsumtionen.

Utskottet anser det angeläget att Kungl. Maj:t ägnar prissättningen på alkoholdrycker fortlöpande uppmärksamhet och allt efter förändringar av köpkraften inträffar föreslår riksdagen skatte- och prisjusteringar för att förebygga ur nykterhetspolitisk synpunkt ogynnsamma effekter.

dels ock ansett, att utskottet i anledning av motionerna I: 210 av herr Sun-

din m. fl. och II: 256 av fröken Elmén m. fl. under punkt B 5 i vad gäller uttalande angående prissättningen på alkoholdrycker bort hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala att prissättningen på alkoholdrycker bör ägnas fortlöpande uppmärksamhet av regeringen och föranleda denna att vid inträffade förändringar av köpkraften föreslå riksdagen prisjusteringar för att förebygga ur nykterhetspolitisk synpunkt ogynnsamma effekter av ett relativt förbilligande av sådana drycker.

26. *Reservation* av herrar *Stefanson, Lundström, Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo, Eriksson* i Bäckmora och *Enskog*, vilka

dels ansett, att det avsnitt av utskottets yttrande som på s. 89 börjar med orden »I motionen II: 723» och slutar med orden »till motionen II: 723.» bort ha följande lydelse.

I motionen II: 723 av herr von Friesen hemställas om utredning beträffande möjligheten att avskaffa läskedrycksskatten i samband med en motsvarande revision av skatteskalorna för alkoholhaltiga drycker.

De i motionen uttalade tankegångarna om skatt efter berusningseffekt har vid olika tillfällen varit uppe till debatt. Utskottet finner mycket tala för att läskedrycksskattens avvecklande borde behandlas vid en eventuell avveckling i samband med övriga punktskatter. Ännu starkare skäl emellertid för att frågan tas upp i samband med behandlingen av spritbeskattningen ur nykterhetspolitisk synpunkt.

dels ock ansett, att utskottet under punkt B 35 bort hemställa,

att riksdagen i anledning av motionen II: 723 av herr von Friesen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsam utredning av möjligheten att avskaffa läskedrycksskatten i samband med en motsvarande revision av skatteskalorna för alkoholhaltiga drycker.

Beträffande åtgärder för att förhindra en fortsatt allmän pris- och kostnadshöjning

27. *Reservation* av herrar *Stefanson, Lundström, Sundin, Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo, Eriksson* i Bäckmora och *Enskog*, vilka

dels anfört följande.

Frågan om åtgärder mot inflationen behandlas dels i de till bankoutskottet remitterade motionerna I: 583 av herr Lundström m. fl. och II: 706 av herr Ohlin m. fl. angående inrättande av ett ekonomiskt socialt råd samt I: 220 av herr Sundin m. fl. och II: 269 av herr Hedlund m. fl. om bl. a. rundarbordskonferenser för samråd i syfte att bevara en stabil samhällsekonomi, dels i motionerna I: 623 av herr Lundström m. fl. och II: 739 av herr Ohlin

m. fl. Frågan om en flerårsbedömning av statsutgifter och statsinkomster, som upptagits i det sistnämnda motionsparet liksom i motionerna I: 612 av herr Torsten Andersson m. fl. och II: 728 av herr Hedlund m. fl., är av betydelse i detta sammanhang men skall behandlas av statsutskottet. I de förevarande motionerna erinras om att penningvärdet i Sverige sjunkit till hälften av 1946 års nivå. Vi vill i detta sammanhang som vår mening understryka att den fortgående inflationen är utomordentligt allvarlig. Vad som framför allt orsakar det akuta inflationsläget är — förutom regeringens sedan lång tid bristande intresse för kraftfulla och effektiva åtgärder mot penningvärdeförsämringen — finansministerns psykologiskt ytterst olyckliga tal om en genomsnittlig prisstegring på ca 3 % som »normal» och »acceptabel». Den liknöjdhet inför inflationsproblematiken som visats från regeringens sida har inte ökat tilltron till penningvärdet. En fortsatt kostnadsinflation medför inte enbart svåra orättvisor mot stora grupper utan även betydande olägenheter för näringslivet.

Som en åtgärd mot penningvärdeförsämringen förordas i motionerna en rundabordskonferens med deltagare från arbetsmarknadens parter, från jordbruket, företrädare för det allmänna samt pensionärer och fristående expertis, syftande till en *samtidig* avvägning av olika intressen mot varandra. Detta förslag skall behandlas av annat utskott.

I motionerna påpekas också att prisutvecklingen inom näringslivet måste följas med uppmärksamhet i branscher, där konkurrensen är mindre effektiv.

Vid sidan av den rättvisa som ett statligt värdefast obligationslån i mindre valörer skulle ge de av inflationen misshandlade småspararna framhåller motionärerna, att ett dylikt obligationslån inte skulle vara utan stabiliseringspolitiskt värde.

Även förord för en långsiktigare och mer planmässig bedömning av statsutgifterna som göres i motionerna kan, om det genomföres, få en icke oväsentlig betydelse i kampen mot inflationen. Under senare år har visserligen i kompletteringspropositionen givits vissa uppgifter — dock i alltför begränsad omfattning — rörande den beräknade statliga utgifts- och inkomstutvecklingen för en flerårsperiod. Detta material har emellertid inte varit tillräckligt fylligt för att möjliggöra en konkret debatt i riksdagen rörande budgetplaneringens huvuddrag omfattande två å tre budgetår. Vi anser att en klar uppfattning av resursernas sannolika tillväxt är nödvändig för att åstadkomma realistisk takt i reformarbetet. Behandlingen av detta förslag åligger emellertid inte detta utskott.

dels ock ansett, att utskottet under punkterna B 9 och 19 i vad gäller åtgärder mot inflationen bort hemställa,

att riksdagen i anledning av motionerna I: 623 av herr Lundström m. fl. och II: 739 av herr Ohlin m. fl. samt I: 612 av herr Torsten Andersson m. fl. och II: 728 av herr

Hedlund m. fl. måtte i här aktuella delar i skrivelse till Kungl. Maj:t ge till känna vad i motionerna anförts om särskilda åtgärder för att komma till rätta med en hotande fortsatt allmän pris- och kostnadshöjning.

28. *Reservation* av herrar *Yngve Nilsson, Gösta Jacobsson och Magnusson* i Borås, vilka ansett, att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 89 med orden »Utskottet kan» och slutar på s. 90 med orden »II: 739 i denna del.» bort ha följande lydelse.

Departementschefen har i propositionen uttalat att de prisövervakande myndigheterna bör följa utvecklingen med största uppmärksamhet och vidtaga de åtgärder, som befinnes erforderliga för att motverka en utveckling, som inte står i överensstämmelse med den samlade effekten av de föreslagna åtgärderna. Såsom nyligen meddelats har pris- och kartellnämnden redan vidtagit vissa åtgärder för att utöka sina undersökningar på prisområdet i avsikt att effektivt och snabbt kunna klarlägga prisutvecklingen inom olika branscher. Åtgärder har också vidtagits för att bringa resultaten av undersökningarna till allmänhetens kännedom. Inom handelsdepartementet har en utredning även påbörjats för att undersöka vilka åtgärder, som erfordras för att åstadkomma ökade möjligheter för de prisövervakande myndigheterna att komma till rätta med en icke godtagbar prisutveckling. Därvid utreds möjligheten för pris- och kartellnämnden att under vissa förhållanden och för vissa varor bl. a. kräva förhandsmeddelande om prishöjning till nämnden. Vidare prövas förutsättningarna för att ge nämnden vidgade befogenheter att — därest åtgärder på grundval av prisövervakningssystemet inte skulle visa sig tillräckliga — ingripa mot sådan prissättning, som inte framstår som godtagbar med hänsyn till förändringar i beskattningen eller andra omständigheter. Utredningen skall utföras med sådan skyndsamhet, att förslag kan föreläggas årets riksdag, om så skulle visa sig önskvärt.

Av det ovan anförda framgår visserligen att åtgärder redan vidtagits eller är under övervägande för att ge myndigheterna ökade möjligheter att ingripa mot en från samhällsekonomisk synpunkt icke godtagbar prissättning. Utskottet vill emellertid understryka att de prisövervakande myndigheterna icke kan ha till uppgift att undanröja de kostnads- och prishöjningar som är en direkt följd av de skatteskärpningar Kungl. Maj:t föreslagit. De inflationsdrivande krav i fråga om priser och inkomster som de nuvarande och de föreslagna skatterna i och för sig leder till kan man däremot komma till rätta med genom en sådan omläggning av skattesystemet i riktning mot en lägre och rättvisare beskattning som framförts i bl. a. motionerna I: 632 och II: 748.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 623 och II: 739 i denna del.